भेरीगंगा नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

छिन्चु, सुर्खेत

बृहत् नगर विकास योजना

(भाग १)

नगर वस्तुगत विवरण
२०७५

भेरीगंगा नगरपालीका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
छिन्चु, सुर्खेत

नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४, स्थानीय तहको योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७४ ले स्थानीय तहलाई आ-आफ्नो क्षेत्रको वार्षिक, आवधिक तथा रणनीतिक र दीर्घकालिन योजनाहरू तयार गर्ने, कार्यान्वयन गर्ने र अनुगमन गर्ने जिम्मेवारी प्रदान गरेको छ। सो अनुसार स्थानीय तहको रणनीतिक/आवधिक, एकीकृत एवं वार्षिक योजना तर्जुमा र नतिजा अनुगमनको लागि क्षेत्रगत स्थिति सहित स्थानीय तहको वस्तुगत विवरण तयारी आवश्यक हुन्छ । उक्त विवरणमा आर्थिक, सामाजिक, भौतिक पूर्वाधार, वन तथा वातावरण र संस्थागत विकास तथा सुशासनका क्षेत्रमा नगरपालिकाभित्र रहेका आर्थिक, भौतिक, प्राकृतिक, धार्मिक, सांस्कृतिक, सामाजिक, मानवीय स्रोत साधनहरूको तथ्याङ्कको विश्लेषण र प्रस्तुती संलग्न हुन आवश्यक छ ।

नगरपालिकाको समग्र नेतृत्व, जर्मन सहयोग नियोग (Giz) व्यवस्थापकीय सहयोग तथा राजनीतिक दलहरु, नीजि क्षेत्र नगरपालिकाका समग्र सरोकारवालाको सहभागितामा बृहत् नगर विकास योजनाको पहिलो भागको रुपमा भेरीगंगा नगरपालिकाको नगर वस्तुगत विवरण तयार गरिएको छ । यस वस्तुगत विवरणले यस नगर क्षेत्रको विकासमा मार्गदर्शन गर्ने विश्वास लिएको छु। नगरपालिकाको घरधुरी सर्वेक्षण तथा संस्थागत तथ्याङ्क संकलन तथा विश्लेषण गरी नगरको भौगोलिक, जनसांख्यिक, आर्थिक, सामाजिक, भौतिक तथा वातावरणीय र संस्थागत स्थिति विश्लेषणसहित नगर विकासको वस्तुगतचित्रण गर्ने प्रमुख उद्देश्य रहेको छ।

अन्त्यमा, भेरीगंगा नगरपालिकाको वस्तुगत विवरण तयारीको कार्यमा आर्थिक सहयोग गर्ने Giz र प्राविधिक सहयोग प्रदान गर्ने परामर्शदाता WeLink कन्सल्टेन्सीको सहजीकरण, परिश्रम र योगदानको कदर गर्दछु। यसका अतिरिक्त सम्पूर्ण जनप्रतिनिधिहरू, सम्पूर्ण सरोकारवाला निकायहरू, नगरपालिकाका कर्मचारीहरू तथा सामाजिक योगदानको उच्च कदर गर्दै धन्यवाद ज्ञापन गर्न चाहन्छु।

धन्यवाद ।

....
भुपेन्द्र बहादुर चन्द
नगर प्रमुख

भेरीगंगा नगरपालीका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
छिन्चु, सुर्खेत

नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४, स्थानीय तहको योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७४ ले स्थानीय तहलाई आ-आफ्नो क्षेत्रको वार्षिक, आवधिक तथा रणनीतिक र दीर्घकालिन योजनाहरू तयार गर्ने, कार्यान्वयन गर्ने र अनुगमन गर्ने जिम्मेवारी प्रदान गरेको छ। सो अनुसार स्थानीय तहको रणनीतिक/आवधिक, एकीकृत एवं वार्षिक योजना तर्जुमा र नतिजा अनुगमनको लागि क्षेत्रगत स्थिति सहित स्थानीय तहको वस्तुगत विवरण तयारी आवश्यक हुन्छ । उक्त विवरणमा आर्थिक, सामाजिक, भौतिक पूर्वाधार, वन तथा वातावरण र संस्थागत विकास तथा सुशासनका क्षेत्रमा नगरपालिकाभित्र रहेका आर्थिक, भौतिक, प्राकृतिक, धार्मिक, सांस्कृतिक, सामाजिक, मानवीय स्रोत साधनहरूको तथ्याङ्कको विश्लेषण र प्रस्तुती संलग्न हुन आवश्यक छ ।

नगरपालिकाको समग्र नेतृत्व, जर्मन सहयोग नियोग (Giz) व्यवस्थापकीय सहयोग तथा राजनीतिक दलहरु, नीजि क्षेत्र नगरपालिकाका समग्र सरोकारवालाको सहभागितामा बृहत् नगर विकास योजनाको पहिलो भागको रुपमा भेरीगंगा नगरपालिकाको नगर वस्तुगत विवरण तयार गरिएको छ । यस वस्तुगत विवरणले यस नगर क्षेत्रको विकासमा मार्गदर्शन गर्ने विश्वास लिएको छु। नगरपालिकाको घरधुरी सर्वेक्षण तथा संस्थागत तथ्याङ्क संकलन तथा विश्लेषण गरी नगरको भौगोलिक, जनसांख्यिक, आर्थिक, सामाजिक, भौतिक तथा वातावरणीय र संस्थागत स्थिति विश्लेषणसहित नगर विकासको वस्तुगतचित्रण गर्ने प्रमुख उद्देश्य रहेको छ ।

अन्त्यमा, भेरीगंगा नगरपालिकाको वस्तुगत विवरण तयारीको कार्यमा आर्थिक सहयोग गर्ने Giz र प्राविधिक सहयोग प्रदान गर्ने परामर्शदाता WeLink कन्सल्टेन्सीको सहजीकरण, परिश्रम र योगदानको कदर गर्दछु। यसका अतिरिक्त सम्पूर्ण जनप्रतिनिधिहरू, सम्पूर्ण सरोकारवाला निकायहरू, नगरपालिकाका कर्मचारीहरू तथा सामाजिक योगदानको उच्च कदर गर्दै धन्यवाद ज्ञापन गर्न चाहन्छु।

धन्यवाद ।

....
रेणु आचार्य
नगर उपप्रमुख

भेरीगंगा नगरपालीका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
छिन्चु, सुर्खेत

नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४, स्थानीय तहको योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७४ ले स्थानीय तहलाई आ-आफ्नो क्षेत्रको वार्षिक, आवधिक तथा रणनीतिक र दीर्घकालिन योजनाहरू तयार गर्ने, कार्यान्वयन गर्ने र अनुगमन गर्ने जिम्मेवारी प्रदान गरेको छ। सो अनुसार स्थानीय तहको रणनीतिक/आवधिक, एकीकृत एवं वार्षिक योजना तर्जुमा र नतिजा अनुगमनको लागि क्षेत्रगत स्थिति सहित स्थानीय तहको वस्तुगत विवरण तयारी आवश्यक हुन्छ । उक्त विवरणमा आर्थिक, सामाजिक, भौतिक पूर्वाधार, वन तथा वातावरण र संस्थागत विकास तथा सुशासनका क्षेत्रका तथ्याङ्कहरुको विश्लेषण र प्रस्तुती संलग्न हुन आवश्यक छ ।

नगरपालिकाको समग्र नेतृत्व, जर्मन सहयोग नियोग (GIZ) व्यवस्थापकीय सहयोग तथा राजनीतिक दलहरु, नीजि क्षेत्र लगायत नगरपालिकाका समग्र सरोकारवालाको सहभागितामा बृहत् नगर विकास योजनाको पहिलो भागको रुपमा भेरीगंगा नगरपालिकाको नगर वस्तुगत विवरण तयार गरिएको छ। यस वस्तुगत विवरणले यस नगर क्षेत्रको विकासमा मार्गदर्शन गर्ने विश्वास लिएको छु। नगरपालिकाको घरधुरी सर्वेक्षण तथा संस्थागत तथ्याङ्क संकलन तथा विश्लेषण गरी नगरको भौगोलिक, जनसांख्यिक, आर्थिक, सामाजिक, भौतिक तथा वातावरणीय र संस्थागत स्थिति विश्लेषणसहित नगर विकासको वस्तुगतचित्रण गर्ने प्रमुख उद्देश्य रहेको छ ।

अन्त्यमा, भेरीगंगा नगरपालिकाको वस्तुगत विवरण तयारीको कार्यमा आर्थिक सहयोग गर्ने GIZ र प्राविधिक सहयोग प्रदान गर्ने परामर्शदाता WeLink कन्सल्टेन्सीको सहजीकरण, परिश्रम र योगदानको कदर गर्दछु। यसका अतिरिक्त सम्पूर्ण जनप्रतिनिधिहरू, सम्पूर्ण सरोकारवाला निकायहरू, नगरपालिकाका कर्मचारीहरू तथा सामाजिक योगदानको उच्च कदर गर्दै धन्यवाद ज्ञापन गर्न चाहन्छु।

धन्यवाद ।

....
कृष्णप्रसाद खरेल
प्रमुख प्रशाासकीय अधिकृत

नगरको संक्षिप्त जानकारी

विवरण	मान	
नाम	भेरीगंगा	
स्थापना	वि. स. २०७४	
अवस्थिति		
अक्षांश	२८° २२' ११" उत्तरदेखि २८° ३४' ०८" उत्तरसम्म	
देशान्तर	८१° ३१' ५१" पूर्वदेखि ८१° ५०' १६" पूर्वसम्म	
समुन्द्रको सतह देखिको उचाई	५०० मि. देखि १४०० मि. सम्म	
क्षेत्रफल		
कूल क्षेत्रफल	२५६.२० वर्ग कि.मि.	
प्रदेश	कर्णाली	
जिल्ला	सुर्खेत	
केन्द्र	छिन्चु	
वडा संख्या	१३	
कुल जनप्रतिनिधि संख्या	६७	
सीमाना		
पूर्व	गुर्भाकोट नगरपालिका	
पश्चिम	बराहाताल गाउँपालिका	
उत्तर	विरेन्द्रनगर नगरपालिका र लेकवेशी नगरपालिका	
दक्षिण	बर्दिया जिल्ला	
कूल जनसंख्या (राष्ट्रिय जनगणना २०६८)	४१४०७	
कूल परिवार संख्या	८८२५	
जनघनत्व	१६२	
औषत व्यक्ति प्रति परिवार	५	
महिलाको सरदर विवाह गर्ने उमेर	१८	
पुरुषको सरदर विवाह गर्ने उमेर	२५	
अपाङ्गको जनसंख्या	२८७	
भू-उपयोग	**क्षेत्रफल (हे.)**	**प्रतिशत**
बाँझो जमिन	३.६२	०.०१%
झाडी	१,७०९.९९	६.६८%
उर्वरभुमि	६.५४	०.०३%
जंगल	४,४११.२५	१७.२४%
घाँसे मैदान	१८,६४६.८९	७२.८७%
बँगैचा	१४५.७६	०.५७%
ताल तथा पोखरी	८.५०	०.०३%
बालुवा	०.२०	०.००%
पानीको	५१२.०५	२.००%
जम्मा	२५,५९०.३६	१००%

विषयसूची

परिच्छेद १: परिचय १
१.१ पृष्ठभूमि १
१.२ उद्देश्य १
१.३ तयारी विधि तथा प्रक्रिया २
१.३.१ नगरस्तरीय अभिमुखीकरण कार्यशाला २
१.३.२ संस्थागत सूचना संकलन २
१.३.३ तथ्याङ्क प्रशोधन तथा विश्लेषण २
१.३.४ नगर वस्तुगत विवरणको मस्यौदा तयारी २
१.३.५ नगर वस्तुगत विवरण सुझाव संकलन २
१.३.६ नगर वस्तुगत विवरण अन्तिम प्रतिवेदन तयारी ३
१.४ अध्ययनको सीमा ३
परिच्छेद २ : नगरपालिका विवरण ४
२.१ भौगोलिक अवस्थिति ४
२.२ ऐतिहासिक पृष्ठभूमि ४
२.३ नगरपालिकाको पुनर्संरचना तथा नामकरण ४
२.४ राजनीतिक अवस्थिति ५
२.५ भू-उपयोग ५
२.६ भू-धरातल तथा भिरालोपना ५
२.७ नदीनाला तथा तालतलैया ५
२.८ पर्यटकीय, सांस्कृतिक र मनोरम स्थलहरू ५
परिच्छेद ३ : जनसांख्यिक विवरण ७
३.१ पारिवारिक तथा जनसांख्यिक विवरण ७
३.२ मुख्य बजारहरु ८
३.३ व्यक्तिगत घटनाको विद्यमान स्थिति ८
३.३.१ आ.व. २०७३/७४ आर्थिक वर्षमा नागरिकता तथा अन्य सिफारिसहरूको विवरण ८
३.३.२ सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाउनेहरूको विवरण ९
३.४ जाति अनुसार जनसंख्या ९
३.५.१ जातिगत घरधुरी १०
३.६ धर्म अनुसार जनसंख्या तथा घरपरिवार १०
३.७ मातृ भाषा अनुसार जनसंख्या ११
३.८ उमेरगत रुपमा जनसंख्या ११
३.९ अपाङ्गताको स्थिति १२
परिच्छेद ४ : आर्थिक स्थिति १३
४.१ पेशा अनुसार घरधुरी १३
४.२ कृषि उत्पादन १३

४.३ पशुधन तथा उत्पादन १४

४.४ खाद्य सुरक्षा तथा खाद्य उपलब्धता १४

४.५ खाद्य सुरक्षा तथा खाद्य उपलब्धता १५

४.६ पारिवारिक आम्दानी विवरण १५

४.७ खर्च अनुसार परिवार विवरण १६

४.८ वैदेशिक रोजगारीको अवस्था १ वर्षमा १६

४.९ ऋणको विवरण १६

४.१० निकासीजन्य उपजहरूको स्थिति १७

४.११ सिंचाई आयोजना तथा सिंचाइ सुविधा पुगेको जमिनको विवरण १७

४.१२ कृषिबालीमा लाग्ने रोग किराको विवरण १८

४.१३ पशुपंक्षीमा लाग्ने रोगको विवरण १८

४.१४ नगरपालिकामा रहेका कृषि तथा पशुपालन फार्मको विवरण १८

४.१५ नगरपालिकामा रहेका कृषि तथा पशुपालनका पकेट क्षेत्रहरू १९

४.१६ औद्योगिक तथा व्यापार, व्यवसायसम्बन्धी विवरण २०

४.१७ नगरपालिका क्षेत्रका पर्यटकीय स्थलहरूको विवरण (प्राकृतिक//ऐतिहासिक/पुरातात्विक) २०

४.१८ नगरपालिकामा रहेका बित्तीय संस्थाहरुको विवरण २०

४.२९ नगरपालिका भित्र रहेका सहकारीहरूको विवरण २१

परिच्छेद ५ : सामाजिक स्थिति २२

५.१ शिक्षा २२

५.१.१ शैक्षिक संस्थासम्बन्धी विवरण २२

५.१.२ विद्यार्थीहरुको विवरण (बाल बिकास) २२

५.१.३ विद्यार्थीहरुको विवरण (१-१२) २४

५.१.४ तहगत रुपमा दलित विद्यार्थीको विवरण २७

५.१.५ तहगत रुपमा जनजाति विद्यार्थीको विवरण २९

५.१.६ विद्यालयको तहअनुसार शिक्षक शिक्षिकाको विवरण ३०

५.१.७ शैक्षिक योग्यता सम्बन्धी विवरण ३१

५.१.८ विद्यालय पुग्न लाग्ने समय ३१

५.२ स्वास्थ्य स्थिति ३१

५.२.१ उपचारका लागि सबैभन्दा पहिला जाने स्थान ३१

५.२.२ नगरपालिकामा विद्यमान स्वास्थ्य संस्था तथा जनशक्ति ३२

५.२.३ स्वास्थ्य संस्थाबाट प्रदान हुने सेवा सम्बन्धी विवरण ३२

५.२.४ नगरपालिकाभित्र देखा परेका मुख्य रोग र उपचार सम्बन्धी विवरण ३२

५.२.५ खोप कभरेजको स्थिति ३३

५.२.६ गर्भवती महिलाको खोपको अवस्था ३३

५.२.७ दीर्घरोग संक्रमण हुने तथा मृत्यु हुनेको संख्या ३४

५.३ खानेपानी उपलब्धता तथा सरसफाइको स्थिति ३४

५.३.१ खानेपानीको प्रयोगको स्रोत ३४
५.३.२ पानी ल्याउन लाग्ने समय ३५
५.३.३ नगरपालिकामा रहेका खानेपानीको स्रोत तथा लाभान्वित क्षेत्र ३५
५.३.४ नगरपालिकामा रहेका खानेपानी आयोजनाहरु ३७
५.३.५ खानेपानी तथा शौचालय उपलब्धताको स्थिति.................... ३८
५.४ महिला, बालबालिका, लक्षित वर्ग तथा सामाजिक सशक्तीकरण ३८
५.४.१ परिवारिक कार्यमा लैङ्गिक सहभागिता स्थिति ३९
५.५ नगरपालिका क्षेत्रका धार्मिक महत्वका स्थलहरूको विवरण ३९
५.६ नगरपालिकामा मनाइने जात्रा मेलापर्व तथा संस्कृति ४१
५.७ चाडपर्व तथा संस्कृति ४२
५.८ खेल मैदानसम्बन्धी विवरण.................... ४२
५.९ सुरक्षा निकाय वा प्रहरी चौकी ४२
परिच्छेद ६: भौतिक पूर्वाधार विकासको अवस्था.................... ४४
६.१ विद्युत् तथा वैकल्पिक ऊर्जाको उपयोग ४४
६.१.१ विद्युत् तथा वैकल्पिक ऊर्जा विकासको अवस्था ४४
६.१.२ घरको छानाको अवस्था.................... ४४
६.१.३ खाना पकाउन प्रयोग हुने इन्धनको मुख्य स्रोत.................... ४५
६.१.४ घरमा प्रयोग हुने चुल्होको प्रकार ४५
६.१.५ दाउराको प्रमुख स्रोत ४६
६.२ सूचना तथा संचार.................... ४६
६.३ सडक सम्बन्धी विवरण ४७
६.४ नगरपालिकामा रहेका प्रमुख सडकहरु.................... ४७
६.५ पक्की, तथा झोलुंगं पुलहरूको विवरण ४७
६.६ सार्वजनिक यातायातको विवरण ४८
६.७ सामुदायिक भवनहरूको विवरण.................... ४९
६.८ सरकारी भवनहरूको विवरण ४९
परिच्छेद ७ : वन तथा वातावरणीय स्थिति ५१
७.१ वन क्षेत्रको अवस्था ५१
७.२ प्राकृतिक जोखिमकको अवस्था ५२
७.३ जलाधर तथा जलस्रोत र उपयोगको स्थिति.................... ५३
७.४ विपद्को असर स्थिति ५३
७.४.१ नदी कटान तथा पहिरो जोखिम क्षेत्र ५३
परिच्छेद ८ : संस्थागत तथा सुशासनको स्थिति ५५
८.१ नगरपालिकाका पदाधिकारीहरुको विवरण ५५
८.२ नगरपालिका कार्यालयमा हाल कार्यरत कर्मचारीहरूको विवरण ५७
८.३ स्थानीय स्तरमा राज्यको उपस्थिति ५८

८.४ संस्थागत समूह तथा समूहमा सहभागिता ५८
८.५ गैरसरकारी संघसंस्था तथा दातृनिकाय सम्बन्धी विवरण ५८
८.६ नगरपालिकाको राजस्वको सांराश ५९
८.७ नगरपालिकाको आ.व.२०७५/०७६ सालको नगरस्तरीय योजनाहरु ५९
८.८ नगरपालिकाको आय तथा व्ययको अवस्था........ ६१

तालिका सुची

तालिका नं.१: नगरमा रहेका बजार केन्द्रहरु ८
तालिका नं.२: आ.व. २०७३/७४ मा भएको नागरिकता तथा अन्य सिफारिसहरूको विवरण................................८
तालिका नं.३: गत वर्ष सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाउनेहरूको विवरण..९
तालिका नं.४: जाति अनुसार जनसंख्याको विवरण ९
तालिका नं.५: जाति अनुसार घरधुरी विवरण...१०
तालिका नं.६ : धर्मका आधारमा जनसंख्यासम्बन्धी विवरण १०
तालिका नं.७ : धर्मका आधारमा जनसंख्यासम्बन्धी विवरण ११
तालिका नं.८ : उमेरगत आधारमा जनसंख्या सम्बन्धी विवरण...११
तालिका नं. ९ : अपाङ्गताका आधारमा जनसंख्यासम्बन्धी विवरण १२
तालिका नं.१० : पेशाका आधारमा जनसंख्यासम्बन्धी विवरण १३
तालिका नं. ११ : वार्षिक कृषि उत्पादनसम्बन्धी विवरण...१३
तालिका नं. १२ : पशुधन तथा सोको वार्षिक उत्पादनसम्बन्धी विवरण..१४
तालिका नं. १३ : पशुजन्य उत्पादन सम्बन्धी विवरण १४
तालिका नं. १४ : वडागत रुपमा खाद्य उपलब्धता सम्बन्धी विवरण..१५
तालिका नं. १५ : पारिवारिक व्ययका श्रोतसम्बन्धी विवरण १५
तालिका नं. १६ : पारिवारिक व्ययका मुख्य क्षेत्र तथा खर्च रकम...१६
तालिका नं. १७: वैदेशिक रोजगारीको स्थिति १६
तालिका नं. १८ : निकासी जन्य प्राकृतिक स्रोत साधन तथा कृषि उपजसम्बन्धी विवरण १७
तालिका नं. १९: सिचाई सुविधासम्बन्धी विवरण १७
तालिका नं. २०: कृषि बालीमा लाग्ने रोग/किरा सम्बन्धी विवरण...१८
तालिका नं. २१ : पशुपक्षीमा लाग्ने रोग र कीरासम्बन्धी विवरण...१८
तालिका नं. २२ : नगरपालिकामा रहेका कृषि तथा पशुपालन फार्मको विवरण १८
तालिका नं. २३ : नगरपालिका क्षेत्रभित्र सेवा दिइरहेका व्यापार व्यवसायसम्बन्धी विवरण..........................१९
तालिका नं. २४ : नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका उद्योगहरुको विवरण.. २०
तालिका नं. २५ : नगरपालिकामा रहेका पर्यटकीय स्थलहरुको विवरण २०
तालिका नं. २६ : नगरपालिकामा वित्तीय संस्थाहरुको विवरण २१
तालिका नं. २७ : नगरपालिकामा रहेका सहकारीहरूको विवरण २१
तालिका नं. २८ : नगरपालिकामा रहेका शैक्षिक संस्था सम्बन्धी विवरण २२
तालिका नं.२९ : बालबिकासमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरुको विवरण.. २२
तालिका नं.३० : तहगत रुपमा कूल विद्यार्थी सँख्या.. २४
तालिका नं.३१ : तहगत रुपमा कुल दलित विद्यार्थी सँख्या... २७
तालिका नं.३२ : तहगत रुपमा दलित विद्यार्थी भर्ना संख्या २९
तालिका नं.३३ : तहगत रुपमा शिक्षकहरुको विवरण ३०
तालिका नं.३४: उमेर अनुसार शैक्षिक योग्यता सम्बन्धी विवरण ३१
तालिका नं. ३५: विद्यालय पुग्न लाग्ने समय...३१
तालिका नं. ३६ : उपचारकालागि सबभन्दा पहिला जाने संस्था वा स्थान अनुसारको विवरण................... ३२

तालिका नं. ३७ : स्वास्थ्य संस्था सम्बन्धी विवरण ३२
तालिका नं. ३८ : स्वास्थ्य सेवासम्बन्धी विवरण........ ३२
तालिका नं. ३९ : नगरपालिकाभित्र देखा परेका मुख्य रोग र उपचार सम्बन्धी विवरण ३३
तालिका नं. ४० : २०७३/७४ को खोपसम्बन्धी विवरण ३३
तालिका नं. ४१ :२०७२/७३ बालबालिकाको खोपसम्बन्धी विवरण ३३
तालिका नं. ४२ : दीर्घरोगबाट संक्रमण भएका तथा मृत्यु भएकाको विवरण ३४
तालिका नं. ४३ : खानेपानी प्रयोगको स्रोत अनुसार घरधुरी सम्बन्धी विवरण ३४
तालिका नं. ४४ : पानी प्रयोगको स्रोत अनुसार लाग्ने समयका आधारमा घरधुरी सम्बन्धी विवरण ३५
तालिका नं. ४५ : वडागत रुपमा रहेका खानेपानीको स्रोत तथा लाभान्वित क्षेत्र........ ३५
तालिका नं. ४६ : खानेपानी आयोजना तथा घरधुरीसम्बन्धी विवरण........ ३७
तालिका नं. ४७ : खानेपानी तथा शौचालयको प्रकारका आधारमा घरधुरीसम्बन्धी विवरण........ ३८
तालिका नं. ४८ : पारिवारिक कार्यअनुसार घरधुरीसम्बन्धी विवरण........ ३९
तालिका नं. ४९ : नगरपालिका क्षेत्रभित्रका धार्मिक महत्व बोकेका स्थलहरूको विवरण ३९
तालिका नं.५०: मनाइने चाडपर्व, जात्रा र मेलाको विवरण........ ४१
तालिका नं.५१: धार्मिक तथा साँस्कृतिक चाडपर्वको विवरण........ ४२
तालिका नं.५२: नगरपालिका क्षेत्रभित्र खेल मैदान सम्बन्धी विवरण ४२
तालिका नं.५३: नगरपालिका क्षेत्रभित्र सुरक्षा निकाय तथा प्रहरी चौकी सम्बन्धी विवरण........ ४२
तालिका नं.५४ : विद्युत् तथा वैकल्पिक ऊर्जासम्बन्धी विवरण........ ४४
तालिका नं.५५ : घरको छानाको अवस्था अनुसारका घरधुरीहरू........ ४४
तालिका नं.५६ : खाना पकाउन प्रयोग हुने इन्धन ४५
तालिका नं.५७ : खाना पकाउन उपयोग गर्ने चुल्हो अनुसार घरधुरीसम्बन्धी विवरण........ ४५
तालिका नं.५८ :इन्धनको रुपमा दाउराको स्रोत अनुसार घरधुरीसम्बन्धी विवरण........ ४६
तालिका नं.५९ : उपलब्ध सञ्चार, यातायात तथा अन्य सुविधासम्बन्धी विवरण ४६
तालिका नं. ६०: नगरपालिकामा रहेका सडकसम्बन्धी विवरण........ ४७
तालिका नं. ६१: नगरपालिकामा रहेका प्रमुख सडकसम्बन्धी विवरण ४७
तालिका नं. ६२: पुल, झोलुङ्गे पुल सम्बन्धी विवरण........ ४७
तालिका नं. ६३: नगरपालिकामा संचालित सार्वजनिक यातायातको विवरण ४८
तालिका नं. ६४: नगर क्षेत्रभित्र सामुदायिक भवन सम्बन्धी विवरण........ ४९
तालिका नं. ६५: नगर क्षेत्रभित्र रहेका सरकारी भवनहरूको विवरण ५०
तालिका नं. ६६: सामुदायिक वनसम्बन्धी विवरण........ ५१
तालिका नं. ६७: नगरपालिकाको प्राकुतिक जोखिमको विवरण ५२
तालिका नं.६८ : जलाधार, जलश्रोत तथा उपयोगसम्बन्धी विवरण ५३
तालिका नं.६९ : वडागत रुपमा नगरपालिकामा रहेका बाढी तथा पहिरो जोखिम क्षेत्रहरु........ ५३
तालिका नं.७० : नगरपालिकाका पदाधिकारीहरूको विवरण ५५
तालिका नं.७१ : नगरपालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरूको विवरण........ ५७
तालिका नं.७२ : नगरपालिका क्षेत्र रहेका सरकारी कार्यालयहरूको विवरण........ ५८

तालिका नं.७३: संस्थागत सहभागिता तथा आवद्धतासम्बन्धी विवरण ५८
तालिका नं.७४ : परिवारका सदस्य आवद्धता भएका संस्था समूह अनुसार परिवार सम्बन्धी विवरण ५८
तालिका नं.७५ : आ.व.२०७४/०७५ को राजस्व सम्बन्धी विवरण (रु.हजारमा) ५९
तालिका नं.७६ : आ.व.२०७५/०७६ को सालको नगरस्तरिय योजनाहरु ५९
तालिका नं.७७ : आ.व.२०७४/०७५ को वार्षिक आय व्ययसम्बन्धी विवरण ६१

परिच्छेद १: परिचय

यस परिच्छेदमा नगरको वस्तुगत विवरण तयारीको पृष्ठभूमि, उद्देश्य, तयारी विधि तथा प्रक्रिया र सीमा समावेश गरिएको छ ।

१.१ पृष्ठभूमि

नेपालको संविधानले संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको मूल संरचना संघ, प्रदेश र स्थानीय तह गरी तीन तहको हुने र राज्यशक्तिको प्रयोग तीनै तहले संविधान र कानुन बमोजिम गर्ने व्यवस्था गरेको छ । संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको अन्तरसम्बन्ध सहकारिता, सहअस्तित्व र समन्वयको सिद्धान्तमा आधारित हुने व्यवस्था गरेको छ । संविधानले स्थानीय शासन सम्बन्धी गरेको संवैधानिक व्यवस्था अनुसार शासन सञ्चालनमा केन्द्रीय, प्रादेशिक तथा स्थानीय सरकारको अवधारणालाई अगाडि ल्याएको छ । संविधानको अनुसूची-८ को स्थानीय तहको अधिकारको सूचीको क्रमसंख्या ५ मा स्थानीय तथ्याङ्क तथा अभिलेख संकलन सम्बन्धी अधिकार तथा क्रमसंख्या १६ मा बेरोजगारको तथ्याङ्क संकलनसम्बन्धी अधिकारलाई सूचीकृत गरेको छ । स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ मा स्थानीय तहको आधारभूत तथ्याङ्क, संभाव्य प्राकृतिक, भौतिक र साँस्कृतिक स्रोत साधनको तथ्याङ्कीय अभिलेख, सूचना तथा प्रविधियुक्त तथ्याङ्क व्यवस्थापनलाई स्थानीय तहको कार्य क्षेत्र भनी उल्लेख गरेको छ ।

नगरपालिकाको विकासको प्रतिफल मापन गर्नका लागि नगरको वर्तमान अवस्थाको विश्लेषण गर्नुपर्ने हुन्छ । यसका आधारमा आवधिक तथा वार्षिक नगर विकास योजना तर्जुमा, योजनाको नतिजामूलक अनुगमन तथा नगर विकासका प्रयासहरूको प्रभावको लेखाजोखा गर्न नगरवस्तुगत विश्लेषण विवरण तयार तथा अद्यावधिक गर्नु पर्ने नीतिगत व्यवस्था रहेको छ । नगर वस्तुगत विवरणले नगरपालिकाको सुशासन प्रवर्द्धन, सामाजिक सशक्तीकरण तथा विकास प्रतिफल अभिवृद्धि गर्नमा महत्वपूर्ण भूमिका खेलेको हुन्छ ।

उल्लेखित कानूनी तथा नीतिगत व्यवस्था र योजनाबद्ध तथा दीगो रुपमा नगरको विकास गर्नका लागि नगरको वस्तुस्थिति विवरण तथा स्रोत नक्सा आवश्यक पर्ने हुन्छ । नगरको विद्यमान अवस्थाको विश्लेषण गरी यसैको आधारमा नगरको गुरु योजना निर्माणका लागी नगरका विभिन्न स्रोतहरूबाट तथ्याङ्क संकलन गरी संकलित तथ्याङ्कको आधारमा बृहत नगर विकास योजना तर्जुमाका लागि आवश्यक सूचना एवम् तथ्यांकहरू सहित उक्त योजनाको पहिलो भागको रूपमा नगर वस्तुस्थिति चित्रण तथा विश्लेषण दस्तावेज तयार गरिएको छ ।

१.२ उद्देश्य

भेरीगंगा नगरपालिकाको विभिन्न पक्षका तथ्याङ्क संकलन गरी नगरको भौगोलिक, जनसांख्यिक, आर्थिक, सामाजिक, भौतिक तथा वातावरणीय पक्ष र नगरपालिकाको आफ्नै संस्थागत विकासको अवस्थाको वर्तमान स्थितिको विश्लेषणसहित नगर विकासको वस्तुगत विवरण तयार पार्ने यस अध्ययनको उद्देश्य रहेको छ । यसका विशिष्ट उद्देश्यहरु देहायअनुसार रहेका छन् ।

- नगरपालिकाको भौगोलिक, जनसांख्यिक, आर्थिक, सामाजिक, भौतिक, वातावरणीय पक्ष र संस्थागत अवस्था लगायतको समग्र वस्तुगत विवरण तयार पार्ने
- खण्डीकृत र एकीकृत अद्यावधिक सूचनामा आधारित भई आवधिक तथा वार्षिक योजना तर्जुमा गर्ने प्रकृयामा महत्वपूर्ण योगदान पुऱ्याउने ।
- नगरको विकाससँगसम्बन्धित विषयगत कार्यालयलगायत नगरको विकासमा चासो राख्ने व्यक्ति, अध्ययन अनुसन्धानकर्तालाई वस्तुपरक तथ्य उपलब्ध गराउने ।
- विकासका साझेदार निकायलाई प्रभावकारी रुपमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सहयोग पुऱ्याउने ।
- नगरको भौतिक, प्राविधिक, मानवीय तथा वित्तीय स्रोतसाधनको स्थिति र उपलब्धताबारे विश्लेषण गर्ने
- द्वितीय स्रोत (नगरपालिका, सेवा केन्द्र, संघ/संस्थाको अध्ययन सर्वेक्षण तथा प्रगति प्रतिवेदन) बाट प्राप्त

तथ्याङ्क एकमुष्ट विश्लेषण गरी विषयगत रुपमा नगरको एकीकृत वस्तुगत विवरण तयार गर्ने

१.३ तयारी विधि तथा प्रक्रिया

गाउँ/नगर वस्तुगत विवरण तयारी कार्यविधि, २०७४, तथा विभिन्न नगरपालिकाहरूले विगतमा अभ्यास गरेका र संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयबाट जारी नगरपालिका वस्तुगत विवरण ढाँचा अनुसार यस नगर वस्तुगत विवरण तयार गरिएको छ। यस नगर वस्तुगत विवरण वृहत् नगर विकास योजना तथा वार्षिक योजनाको तयारीको लागि आधाररेखा सूचना र नगर विकास योजनाको अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका लागि आधारभूत सूचनाको आधार हुनेछ।

१.३.१ नगरस्तरीय अभिमुखीकरण कार्यशाला

नगर वस्तुगत विवरणको आवश्यकता, तथ्याङ्कको स्रोत, संकलन विधि र वस्तुगत विवरणको ढाँचा, नगरपालिका र नगर विकासका सरोकारवालाको भूमिका एवम् समय तालिकाबारे जानकारी गराउन नगरस्तरीय अभिमुखीकरण कार्यक्रम आयोजना गरियो । नगरपालिकाको आयोजना, जर्मन नियोग (GIZ) को आर्थिक सहयोग र Welink परामर्शदाताको सहजीकरणमा भएको उक्त कार्यक्रममा नगरपालिका कार्यकारी पदाधिकारी, राजनीतिक दल, सेवा केन्द्र, संघ/संस्था तथा लक्षित समुदाय र सरोकारवालासमेत ४५ जनाको सहभागिता रहेको थियो । कार्यक्रममा नगरवस्तुगत विवरणको तथ्याङ्कको स्रोत, ढाँचा तथा विषय क्षेत्र, सूचना विश्लेषण, प्रयोग र बृहत्नगर विकास योजना तर्जुमाको आवश्यकता र तर्जुमा प्रक्रियाबारे समेत सहभागितामूलक ढंगमा अन्तरक्रिया तथा छलफल गरिएको थियो ।

१.३.२ संस्थागत सूचना संकलन

संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयबाट जारी नगर वस्तुगत विवरणको ढाँचा, २०७४ लगायत स्थानीय निकायहरूले विगतमा अभ्यास गरेका नगरपालिकाको वस्तुगत विवरण तथा आवधिक नगर विकास योजनाको आधार सूचनाको ढाँचा अनुसार संस्थागत सूचना संकलन गरियो साथसाथै विभिन्न अध्ययन प्रतिवेदन, विषयगत कार्यालयको प्रगति प्रतिवेदनबाट सूचना संकलन गरियो ।

यस नगर वस्तुगत विवरणका तयारीकोलागि यस नगरपालिकामा वि.सं. २०७२ र २०७४ सालमा गरिएको घरधुरी सर्वेक्षण प्रतिवेदनलाई मुख्य आधारमा रुपमा लिइएको छ। साथै अन्य आवश्यक तथ्याङ्क नगरपालिकाको कार्यालय, स्वास्थ्य शाखा, शिक्षा शाखा, कृषि शाखा लगायत, सहकारी, तथा विभिन्न संघ/सस्थामा उपलब्ध तथ्याङ्क विवरण, राष्ट्रिय जनगणना, नेपाल जीवनस्तर सर्वेक्षण, कृषि गणनाजस्ता केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागका सर्वेक्षण र अध्ययन प्रतिवेदन, विभिन्न विषयगत अध्ययन प्रतिवेदनहरू रहेका छन् । संस्थागत तथ्याङ्क विवरणका लागि उपलब्ध ढाँचा अनुसार तथ्याङ्क संकलन फाराम (औजार) विकास गरी आवश्यक तथ्याङ्क संकलन गरिएको थियो ।

१.३.३ तथ्याङ्क प्रशोधन तथा विश्लेषण

संस्थागत सर्वेक्षणबाट प्राप्त तथ्याङ्क विश्लेषण, कम्प्युटरमा प्रविष्टि एवं प्रशोधन गरी तथ्याङ्क विश्लेषण गरियो । अध्ययनबाट प्राप्त तथ्याङ्कलाई नगर वस्तुगत विवरणमा तालिकामा प्रस्तुत गरी विश्लेषण गरियो। संस्थागत स्रोतबाट प्राप्त हुन नसकेका सूचनाहरु जनप्रतिनिधिहरु, स्थानीय व्यक्तिहरुसँग समूह छलफल गरी संकलन गरियो ।

१.३.४ नगर वस्तुगत विवरणको मस्यौदा तयारी

संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयबाट जारी नगर वस्तुगत विवरणको परिमार्जित ढाँचा, २०७४ तथा विभिन्न विकास साझेदार तथा स्थानीय निकाय स्वयंले विगतमा अभ्यास गरेका नमूनायोग्य ढाँचा अनुसार नगर वस्तुगत विवरणको मस्यौदा तयार गरियो ।

१.३.५ नगर वस्तुगत विवरण सुझाव संकलन

मन्त्रालयस्तरबाट जारी गरिएको ढाँचामा आधारित भई तयार गरिएको नगर वस्तुगत विवरणको मस्यौदा माथि सुझाव संकलन गर्न २०७५ साउन ८ गते नगरस्तरीय कार्यशाला आयोजना गरी ४२ जनाको उपस्थितिमा वस्तुगत

विवरणका प्रमुख विषयवस्तु तथा विवरण उपस्थित सरोकारवालाहरू समक्ष प्रस्तुत गरी राय सुझाव संकलन गरियो ।

१.३.६ नगर वस्तुगत विवरण अन्तिम प्रतिवेदन तयारी

नगरस्तरीय सुझाव संकलन कार्यशाला गोष्ठी तथा नगरका अन्य सरोकारवालाहरुबाट प्राप्त राय, सुझाव समावेश गरी नगर वस्तुगत विवरणको अन्तिम प्रतिवेदन तयार गरियो ।

१.४ अध्ययनको सीमा

यो नगर वस्तुगत विवरण संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयबाट तयार पारिएको ढाँचा २०७४ तथा विगतका वर्षहरूमा नगरपालिकाहरूले अभ्यास गरेका ढाँचा अनुसार तयार गरिएको छ । यस विवरणमा अद्यावधिक संस्थागत तथ्याङ्कको प्रयोग गरिएको छ । संभव भएसम्म तथ्याङ्क विश्लेषण गर्दा सामाजिक एवं लैंगिक रुपमा खण्डीकृत गरी जातिगत एवं उमेरगत रुपमा प्रस्तुत गरिएको छ । उपलब्ध भएसम्म सूचनालाई दुई समयरेखामा प्रस्तुत गरी तुलना गर्ने प्रयास गरिएको भएता पनि दुई गाउँ विकास समितिहरू समायोजन गरी घोषणा गरिएको यस नगरपालिकामा घरधुरी सर्वेक्षण गर्न नसकिएका कारण धेरै सूचनालाई दुई समयरेखामा तुलना गर्न सकिएको छैन भने धेरैजसो सूचना विवरणलाई उपयुक्त सूचनाको कमीको कारण जिल्ला, प्रदेश र राष्ट्रिय सूचनासँग तुलना गर्न सकिएको छैन । यो नगर वस्तुगत विवरण यस नगरपालिकाको पहिलो भएकोले केही कमी कमजोरी रहेका हुन सक्छन् र यसलाई आवधिक रुपमा परिमार्जन गर्दै लगिनेछ ।

परिच्छेद २ : नगरपालिका विवरण

यस परिच्छेदमा नगरपालिकाको भौगोलिक तथा प्रशासनिक अवस्थिति, ऐतिहासिक, भू-जैविक, पर्यटकीय, साँस्कृतिक तथा मनोरञ्जनात्मक स्थल र तिनका विशेषताहरू समावेश गरिएका छन् ।

२.१ भौगोलिक अवस्थिति

कर्णाली प्रदेशको सुर्खेत जिल्लामा रहेका ९ वटा स्थानीय सरकारहरु मध्ये एक यो भेरीगंगा नगरपालिका प्रदेश राजधानी बीरेन्द्रनगर देखि ३२ कि.मी. को दुरीमा रहेको छ । पूर्वमा गुर्भाकोट नगरपालिका, पश्चिममा बराहताल, उत्तरमा बीरेन्द्रनगर र लेकबेसी नगरपालिका र दक्षिणमा बर्दिया जिल्ला सिमाना रहेको छ । यसको कुल क्षेत्रफल २५६.२० वर्ग किलोमिटर रहेको छ। भेरीगंगा नगरपालिका २८° २२' ५१" उत्तरी अक्षांसदेखि २८°३४'०८" उत्तरसम्म र ८१° ३१'५१" पूर्वी देशान्तरदेखि ८१°५०'१६" पूर्वसम्म फैलिएको छ । समुद्र सतहदेखि ५०० मिटरदेखि १४०० मिटरको उचाइमा रहेको यस नगरपालिकामा उपोष्ण हावापानी पाइन्छ ।

२.२ ऐतिहासिक पृष्ठभूमि

स्थानीय बासिन्दाहरुको भनाइमा यस भेरीगंगा नगरपालिका भित्र वि. सं. २०१० साल तिरबाट मानिसहरु बसोबास गर्न थालेका हुन् । वि. सं २०३८ सालमा रत्न राजमार्गको निर्माण भएसँगै यस छिन्चु क्षेत्रमा बसोबास बढ्न थाल्यो भने छिन्छु जाजरकोट राजमार्गले पनि यहाँको बसाइ सर्ने कार्यलाई सघाउ पुऱ्याएको अनुमान गर्न सकिन्छ । यहाँ खासगरी यस जिल्ला वरिपरीको पहाडी जिल्लाहरु दैलेख, जाजरकोट, रुकुम, सल्यान आदिबाट मानिसहरु आइ बसोबास गरेको भेटिन्छ । जाजरकोट जोड्नेबाटो यहाँबाट शुरु भएसँगै यस नगरपालिकाको केन्द्र रहेको यो छिन्चुबजार जिल्लाको सदरमुकाम पछिको एउटा प्रमुख बजार केन्द्र मात्र नभइ अन्य जिल्लाको लागि समेत बजारकेन्द्रको रुपमा विकास भएको देखिन्छ। नेपाल सरकारको मिति २०७१ साल मङ्सिर १६ गतेको निर्णय अनुसार साविक छिन्चु, रामघाट र मैनतडा गाविसहरू मिलाएर नगरपालिकाको घोषणा गरिएको थियो । यहाँको पवित्र एवं प्रमुख नदी भेरी नदीको नामबाट यस नगरपीलिकाको नामाकरण गरिएको हो । स्थानीय तह पुनसंरचना हुँदा साविकको लेखपराजुल गाविस समेत थप गरी जम्मा १३ वडा सहितको हालको भेरीगंगा नगरपालिका बनेको हो ।

२.३ नगरपालिकाको पुनर्संरचना तथा नामकरण

यस नगरपालिकाको नाम यो नगरपालिका भएर बग्ने पवित्र नदि भेरीको नामबाट रहन गएको हो । साविकको भेरीगंगा नगरपालिका र लेखपराजुल गाविसको भूभाग मिलाई हालको भेरीगंगा नगरपालिका गठन गरिएको हो । यो नगरपालिका साविकको प्रशासनिक विभाजनमा निम्नानुसार परिमार्जन गरी गठन गरिएको हो :

तालिका नं. १: नगपालीकाको साविकको र नयाँ संरचना

नयाँ वडा नं.	साविकको स्थानीय निकाय	साविकको वडा	वडा कार्यालय रहेको स्थान
	गाविस		
१	लेखपराजुल गाविस	१,२	–
२	लेखपराजुल गाविस	३–६	कालपानी
३	लेखपराजुल गाविस	७–९	ढुङगीखोला
	नपा		
४	भेरीगंगा	९, १०	दमार गाँउ
५	भेरीगंगा	८	कालीदमार
६	भेरीगंगा	१,४	लामाखाली
७	भेरीगंगा	५	काठेघारी
८	भेरीगंगा	६, ७	लोदे
९	भेरीगंगा	२,३	सानो जात्री
१०	भेरीगंगा	१२	तालवारी/स्याउली बजार

नयाँ वडा नं.	साविकको स्थानीय निकाय	साविकको वडा	वडा कार्यालय रहेको स्थान
११	भेरीगंगा	१३, १४	राताचौर
१२	भेरीगंगा	११	छिन्चु
१३	भेरीगंगा	१५, १६	रोल्पाली टोल

स्रोत : नगरपालिकाको अभिलेख, २०७४

२.४ राजनीतिक अवस्थिति

प्रशासनिक विभाजनका हिसाबले भेरीगंगा नगरपालिका कर्णाली प्रदेश अर्न्तगत सुर्खेत जिल्लामा पर्दछ । हालको निर्वाचान क्षेत्र विभाजन अनुसार यो नगरपालिका संघीय निर्वाचन क्षेत्र नं १ मा पर्दछ भने प्रदेश निर्वाचन क्षेत्र १(२).मा पर्दछ। यो नगरपालिका कर्णाली प्रदेशका .५ वटा नगरपालिकामध्येको एक नगरपालिका हो। यो नगरपालिका कर्णाली प्रदेशको राजधानी रहेको बीरेन्द्रनगर नगरपालिकाको दक्षिणी सीमासँग जोडिएर छ।

२.५ भू-उपयोग

मुख्य पेशाको रुपमा कृषि तथा पशुपालन रहेको यस नगरपालिकामा खेति योग्य जमिनको अंश भने केवल १७.२४ प्रतिशत मात्र रहेको छ। अधिकांश भूभाग (करिव ७३ प्रतिशत) भू-भाग भने वनजंगलले ढाकेको छ। यस नगरको अधिकांश भाग पहाडी क्षेत्रभित्र पर्ने भएकाले जमिनको बनावटको अधिकांश हिस्सा भिरालो रहेको पाइन्छ । नगरपालिका भित्रको भू-उपयोगको अवस्थालाई तालिका नं. १ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं.१: नगरपालिकाको भू-उपयोग अवस्था

जमिनको प्रकार	क्षेत्रफल (हे.)	प्रतिशत
बाझो	३.६२	०.०१
झाडी	१७०९.९९	६.६८
चट्टान	६.५४	०.०३
उर्वर भूमि	४४११.२५	१७.२४
जंगल	१८६४६.८९	७२.८७
घाँसे मैदान	१४५.७६	०.५७
बगैंचा	८.५०	०.०३
ताल तथा पोखरी	०.२०	०.००१
बालुवा	५१२.०५	२.००
पानीको भाग	१४५.५६	०.५७
जम्मा	२५५९०.३६	१००

स्रोत : टोपोग्राफी नक्सा, नेपाल सरकार १९९६

२.६ भू-धरातल तथा भिरालोपना

२.७ नदीनाला तथा तालतलैया

यस नगरपालिकामा रहेका प्रमुख नदीहरूमा भेरी नदी, बबई नदी, गोचे खोला, छिन्चुखोला, मुरली खोला, झिङ्गनी खोला तथा नाच्ने खोलाहरू रहेका छन्। यहाँ खासै उल्लेखनीय ताल रहेको छैन।

२.८ पर्यटकीय, सांस्कृतिक र मनोरम स्थलहरू

नगरपालिकाभित्र धार्मिक स्थलमा गंगामाला, देउती बज्यै, दुर्गा मन्दिरलगायत अन्य मन्दिरहरु रहेका छन्। यहाँको प्रमुख चाडपर्वहरूमा दशैं, तिहार, माघी, घोडे नाच पर्व, लहरे नाच पर्व, तीज, होली, चैतेदशैं रहेका छन्।

२.९ उपलब्ध सेवा तथा सुविधा

उपलब्ध सेवा तथा सुविधाका सन्दर्भमा, यस नगरपालिकामा स्थानीय सरकारको रुपमा नगरपालिका कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी, तथा विभिन्न तहका सामुदायिक विद्यालयहरू छन् । यसका साथै सहकारी संस्थाहरू, लक्षित वर्ग सञ्जाल, सामुदायिक वन उपभोक्ता समिति, स्थानीय युवा क्लब, आमा समूह, बचत तथा स्वावलम्वन समूहहरू छन् । यसका साथै यस नगरपालिकामा सुशासन, स्थानीय शासन, सामाजिक मेलमिलाप लगायतका विभिन्न विषयगत क्षेत्रमा विभिन्न गैरसरकारी संघसंस्थाहरूले कार्य गरिरहको पाइन्छ । विद्युत् सेवाको रुपम यस नगरपालिकाका नागरिकहरूले सौर्य ऊर्जाको उपयोग केही मात्रामा गरेको पाइन्छ । नेपाल टेलिकमको जिएसएम र सिडिएमएको टावर रहेको यस नगरपालिकाका अधिकांश नागरिकहरूमा मोबाइलको पहुँच भएको पाइन्छ । सडक सञ्जालीकरणको विकास नभएको यस नगरपालिकामा साविक जिविसको पहलमा नगरपालिका सडक निर्माण कार्य सञ्चालन भइरहेको छ ।

नगर सेवा प्रवाह विवरण

- एम्बुलेन्स : १ वटा र सेवाको अवस्था : मध्यम
- नगर प्रहरी भ्यान : ....
- डोजर : १ वटा
- सानो गाडी : १ वटा
- दमकल : १ वटा

परिच्छेद ३ : जनसांख्यिक विवरण

यस परिच्छेदमा घरपरिवारको विवरण, जनसंख्या बनौट, संरचना तथा वितरण समावेश गरिएको छ ।

३.१ पारिवारिक तथा जनसांख्यिक विवरण

यस नगरपालिकामा जनगणना २०६८ अनुसारको जनसंख्याको अवस्था तालिका नं. १ र र २०७२ तथा २०७४ मा गरिएको को घरधुरी सर्वेक्षणका अनुसारको जनसंख्याको विवरण तालिका नं. २ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. १: जनगणना २०६८ अनुसारको जनसंख्या

वडा नं.	जनसंख्या			घरधुरी संख्या	औसत परिवार संख्या
	पुरुष	महिला	जम्मा		
१	१,४८४	१,५३६	३,०२०	५५९	५.४०
२	१,७७३	१,७४६	३,५१९	६५३	५.३९
३	१,१८०	१,१७७	२,३५७	४३७	५.३९
४	१,६८४	१,८९१	३,५७५	७३५	४.८६
५	१,६०८	१,७७०	३,३७८	६७५	५.००
६	१,३२८	१,७०७	३,०३५	६८३	४.४४
७	७११	१,००२	१,७१३	४२०	४.०८
८	१,४४६	१,८०२	३,२४८	७६०	४.२७
९	१,३७९	१,८१२	३,१९१	७५९	४.२०
१०	१,७०७	१,९५३	३,६६०	७९८	४.५९
११	१,६८५	२,१११	३,७९६	६८४	५.५५
१२	१,६१०	१,८१३	३,४२३	७४८	४.५८
१३	१,५५०	१,९४२	३,४९२	७३४	४.७६
जम्मा	१९,१४५	२२,२६२	४१,४०७	८८२५	४.६९

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना, २०६८

तालिका नं.२: जनसंख्याको विवरण

वडा नं.	जनसंख्या			घरधुरी संख्या	औसत परिवार संख्या
	महिला	पुरुष	जम्मा		
१	१४३०	१४८०	२९१०	५१८	५.६२
२	१६८२	१६२७	३३०९	६३८	५.१९
३	१००६	१०६६	२०७२	३६२	५.७२
४	१९८९	२०७२	४०६१	७५९	५.३५
५	१००४	१०४३	२०४७	४४५	४.६०
६	१७४३	१८३३	३५७६	६९९	५.१२
७	१०३०	१०४०	२०७०	४८७	४.२५
८	१७०४	१७६२	३४६६	६८९	५.०३
९	१८१४	१८३४	३६४८	७०९	५.१५
१०	२१०६	२१७३	४२७९	९९५	४.३०

वडा नं.	जनसंख्या			घरधुरी संख्या	औसत परिवार संख्या
	महिला	पुरुष	जम्मा		
११	२१७९	२२२६	४४०५	१०९९	४.०१
१२	१४६१	१४८३	२९४४	७२५	४.०६
१३	२०८८	२११२	४२००	७७०	५.४५
जम्मा	२१२३६	२१७५१	४२९८७	८८९५	४.८३

स्रोत : नगर बस्तुगत बिवरण, २०७४

३.२ मुख्य बजारहरु

यस नगरपालिकामा रहेका मुख्य बजारहरुमा छिन्चु, रामघाट तथा जहरे रहेका छन् । यसको साथै साना ठूला गरी नगरपालिकामा जम्मा १६ वटा बजार केन्द्रहरु रहेका छन् । तिनीहरुको वडागत वितरण देहाय बमोजिम रहेका छ ।

तालिका नं.१: नगरमा रहेका बजार केन्दहरु

वडा नम्बर	वडा अनुसार मुख्य बजारको नाम
२	मोहोटी, सत्तरी
४	हर्रे
५	कालिदमार, ववई हात्तिखाल
६	भिङ्गनी
७	काठेघारी, भगवति टोल
८	लोदे
९	जहरे वजार
१०	छिन्चु वजार
११	रामघाट
१२	छिन्चु बजार
१३	स्याउली वजार, रामपुर चोक, रोल्पाली टोल

स्रोत : वडागत छलफल २०७५

३.३ व्यक्तिगत घटनाको विद्यमान स्थिति

३.३.१ आ.व. २०७३/७४ आर्थिक वर्षमा नागरिकता तथा अन्य सिफारिसहरूको विवरण

आ.व. २०७३/७४ मा नगरपालिकाले प्रदान गर्दै आएको नाता प्रमाणित सिफारिस ८३ जनाको रहेको छ भने एक बर्षमा करिब २४९ जनाले नागरिकताको सिफारिस लिने गरेको पाइन्छ। नगरपालिकाबाट हुने गरेको नागरिकता, नाता प्रमाणीकरण तथा अन्य सिफारिससम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं.२: आ.व. २०७३/७४ मा भएको नागरिकता तथा अन्य सिफारिसहरूको विवरण

क्र.सं.	विवरण	सिफारिस संख्या
१.	नागरिकता सिफारिस	२४९
२.	नागरिकता प्रतिलिपि	१६९
३.	सामान्य सिफारिस	११०७
४.	चार किल्ला प्रमाणित	१७६
५.	नाता प्रमाणित	८३
६.	सम्बन्ध बिच्छेद	१
७.	जग्गा किनबेच, अंशबण्डा	१५४
८.	व्यवसाय र उद्योग दर्ता संख्या	३९
९.	अन्य	९

स्रोत : नगरपालिकाको अभिलेख, २०७४

३.३.२ सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाउनेहरूको विवरण

यस नगरपालिकाबाट जेष्ठ नागरिक, जेष्ठ दलित, एकल महिला, लोपोन्मुख जाति, पूर्ण अपाङ्ग, आंशिक अपाङ्ग तथा बालबालिकाहरुले प्राप्त गरेको सामाजिक सुरक्षा भत्ता सम्बन्धी विवरण वडागत रुपमा देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका नं.३: गत वर्ष सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाउनेहरूको विवरण

वडा नं.	जेष्ठ नागरिक		एकल महिला	बिधवा	लोपोन्मुख आदीवासी/ जनजाती	पूर्ण अपाङगता	अति अशक्त अपाङगता	बालबालिका सुरक्षा भत्ता	जे.ना.औषधी उपचार भत्ता	जम्मा
	अन्य	दलित								
	संख्या	संख्या	संख्या	संख्या	संख्या	संख्या	संख्या	संख्या	संख्या	संख्या
१	३५	१८	२६	३४	०	३	९	७१	५६	२५२
२	३४	३८	२६	३७	३	६	९	११२	६८	३३३
३	२३	२३	३७	४५	०	२	२	१०६	४६	२८४
४	७३	४४	४९	६३	१	३	१७	६८	१०२	४२०
५	६५	४५	४३	५०	४५	२	५	५५	८९	३९९
६	४१	९३	५७	३२	०	३	९	१४९	९०	४७४
७	२३	८१	३१	१८	०	१	९	१३७	६२	३६२
८	५३	१३९	७२	३६	४४	२	१६	२३४	११४	७१०
९	२५	२१३	६७	२५	०	१५	२०	३८३	९४	८४२
१०	६७	८०	६४	९२	३०	०	८	१३०	१२२	५९३
११	११६	१७५	५३	१०२	७	१२	८	२०९	२१९	९०१
१२	४८	३९	२९	५६	१२८	०	२	६०	८०	४४२
१३	७३	९९	४६	७७	२९	५	९	१२९	१४१	६०८
जम्मा	६७६	१०८७	६००	६६७	२८७	५४	१२३	१८४३	१२८३	६६२०

स्रोत : नगरपालिका अभिलेख, २०७५

३.४ जाति अनुसार जनसंख्या

यस नगरपालिका भित्र क्षेत्री करिब ४३ प्रतिशत र दलित करिब ३३ प्रतिशत रहेको पाइन्छ । यस नगरपालिकामा रहेको विभिन्न जातजाति जनसंख्या सम्बन्धी जानकारी तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.४: जाति अनुसार जनसंख्याको विवरण

जातिगत समूह	जनसंख्या	प्रतिशत
क्षेत्त्री	१७७०८	४२.७७
ब्राह्मण	१७०४	४.१२
मगर	५५७२	१३.४६
थारु	३२	०.०८
तामाङ्ग	३२	०.०८
नेवार	१४७	०.३६
मुसलवान	१०१	०.२४
कामी	९७२८	२३.५०
राई	२८	०.०७
गुरुङ्ग	२८२	०.६८
दमाई	१७४८	४.२२
ठकुरी	१०६४	२.५७
सार्की	२०२४	४.८९

जातिगत समूह	जनसंख्या	प्रतिशत
सन्यासी/दसनामी	४२०	१.०१
काठबनियान	१२	०.०३
हलुवाई	२१	०.०५
कायस्थ	११	०.०३
बादी	३६५	०.८८
राजी	१७९	०.४३
घर्ती/भुजेल	१४	०.०३
गाईने	८१	०.२०
अन्य	१२६	०.३०
जम्मा	**४१३९९**	

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना, २०६८

३.५. जातिगत घरधुरी

विभिन्न पहाडी जिल्लाबाट बसाइँसराई गरेर आएका मानिसहरूको समेत बसोबास रहेको यस नगरपालिकामा जातिगत विविधता रहेको पाइन्छ। यस नगरपालिकामा ठूलो संख्या पहाडीमूलका ब्राह्मण, क्षेत्री, ठकुरीको बसोबास रहेको पाइन्छ भने दलितहरुको संख्या पनि उल्लेख्य रहेको छ। नगरपालिकाको जाति अनुसारको घरधुरी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं.५: जाति अनुसार घरधुरी विवरण

जातजाति समूह	घरधुरी	प्रतिशत
ब्राह्मण	५१९	५.८३
क्षेत्री	३८३३	४३.०९
ठकुरी	२३७	२.६६
जनजाति/आदिवासी	९७८	१०.९९
दलित	२८३८	३१.९१
अन्य	४९०	५.५१
जम्मा	८९९५	१००

स्रोत : नगरपालिकाको कार्यालय, नगर बस्तुगत विवरण, २०७४

३.६ धर्म अनुसार जनसंख्या तथा घरपरिवार

धर्मका आधारमा जनसंख्याको वर्गीकरण गर्दा यस नगरपालिकामा हिन्दु, बौद्ध तथा क्रिश्चियन धर्मावालम्बीहरूको बसोबास भएको पाइन्छ। तीमध्ये ९६.८८ प्रतिशत हिन्दु धर्म मान्ने जनसंख्या रहेको छ। धर्म अनुसारका घरधुरी संख्या तथा जनसंख्यालाई देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं.६ : धर्मका आधारमा जनसंख्यासम्बन्धी विवरण

धर्म	घरधुरी	प्रतिशत
हिन्दु	८७१४	९६.८८
बौद्ध	६५	०.७२
क्रिश्चियन	२६	०.२९
इसाई	३५	०.३९
अन्य	१५५	१.७२
जम्मा	८९९५	१००

स्रोत : नगरपालिकाको कार्यालय, नगर बस्तुगत विवरण, २०७४

३.७ मातृ भाषा अनुसार जनसंख्या

यस नगरपालिका भित्र नेपाली भाषा बोल्ने मानिसहरु ९६.१४ प्रतिशत रहेका छन् । नेपाली भाषा लगायत विभिन्न मातृ भाषा बोल्ने जनसंख्या देहाय बमोजिम तालिकमा दिइएको छ ।

तालिका नं.७ : धर्मका आधारमा जनसंख्यासम्बन्धी विवरण

भाषा	जनसंख्या	प्रतिशत
नेपाली	३९८०८	९६.१४
मगर	१०१९	२.४६१
राजी	१३०	०.३१४
गुरुङ्ग	२०८	०.५०२
मैथली	१७	०.०४१
नेवार	२६	०.०६३
ऊर्दु	३४	०.०८२
हिन्दी	८४	०.२०३
अन्य	८१	०.१९६

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना, २०६८

३.८ उमेरगत रुपमा जनसंख्या

यस नगरपालिका भित्र रहेका बिभिन्न उमेर समूहका मानिसहरुको जनसंख्यालाई अध्ययन गर्दा १५ देखि ४९ उमेर समूहका मानिसहरु ४७ प्रतिशत रहेको पाइन्छ । यस नगरपालिकामा रहेका बिभिन्न उमेर समूहको जनसंख्यालाई देहाय बमोजिमको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका नं.८ : उमेरगत आधारमा जनसंख्या सम्बन्धी विवरण

उमेर समूह	पुरुष	महिला	कुल	प्रतिशत
०५ भन्दा कम	२,५०७	२,३४५	४,८५२	११.७
०५ - १४	६,१३२	६,०४६	१२,१७८	२९.४
१५ - ४९	८,०५७	११,३८९	१९,४४६	४७.०
५० - ५९	१,२१९	१,२३७	२,४५६	५.९
६० वा भन्दा बढी	१,२३०	१,२४५	२,४७५	६.०
कुल जनसंख्या	१९,१४५	२२,२६२	४१,४०७	१००.०
प्रतिशत	४६.२	५३.८	१००.०	

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना, २०६८

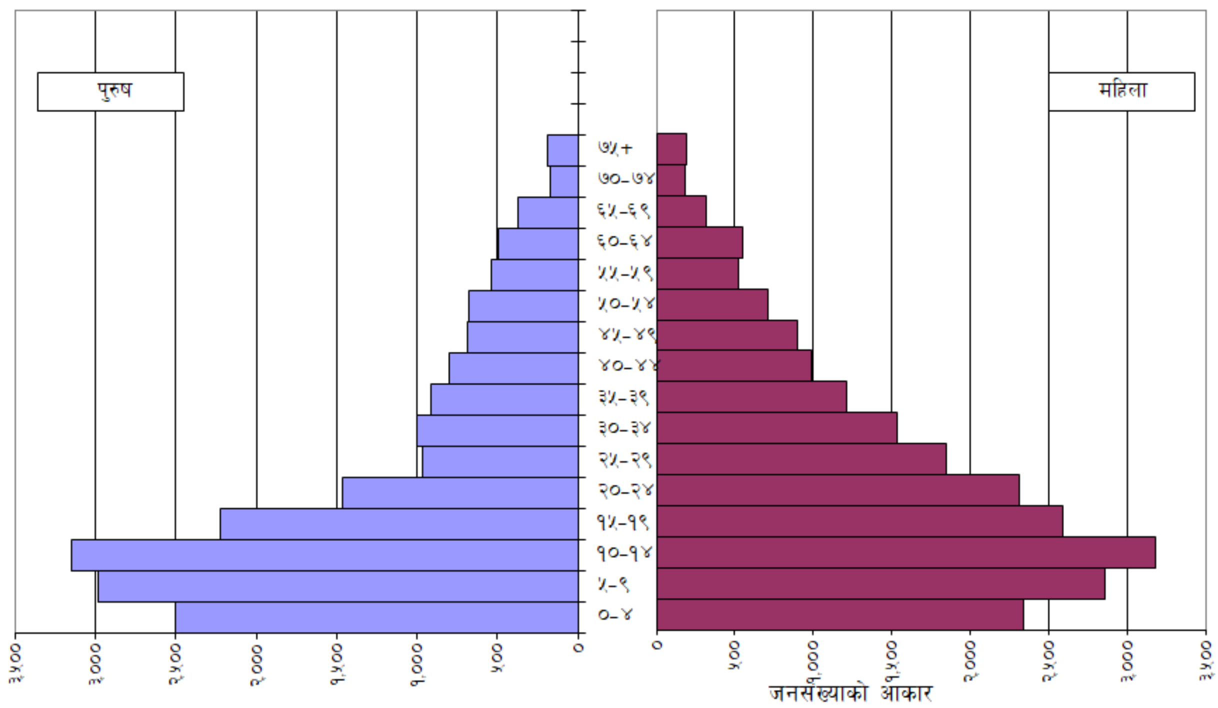

३.९ अपाङ्गताको स्थिति

नगरपालिकामा अपाङ्गताको स्थितिलाई शारीरिक अपाङ्गता, सुस्त मनस्थिति, दृष्टिविहीन, बोल्न तथा सुन्न नसक्ने, बहु अपाङ्गता र अन्य गरी विभाजन गरिएको छ। अपाङ्ता भएका जनसंख्यामध्ये सबैभन्दा बढी हिस्सा शारीरिक अपाङ्गता भएकाको पाइन्छ। अपाङ्गताका आधारमा जनसंख्यासम्बन्धी थप विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं. ९ : अपाङ्गताका आधारमा जनसंख्यासम्बन्धी विवरण

अपाङ्गताको किसिम	महिला	पुरुष	जम्मा
शारीरिक अपाङ्ग, विकलाङ्ग	७०	८४	१५४
दृष्टिविहीन	२४	१७	४१
बोल्न नसक्ने	२२	२०	४२
सुन्न नसक्ने	८	११	१९
सुस्त मनस्थिति	८	१२	२०
श्रवण/दृष्टिविहीन	२	५	७
अन्य	२	२	४
जम्मा	१३६	१५१	२८७

स्रोत : नगर बस्तुगत विवरण, २०७४

परिच्छेद ४ : आर्थिक स्थिति

यस परिच्छेदमा नगरपालिकाको कृषि, उद्योग, पर्यटन, रोजगारी लगायतका आर्थिक क्षेत्रसँग सम्बन्धित विविध विषयहरू समावेश गरिएका छन् ।

४.१ पेशा अनुसार घरधुरी

नगरबासीहरूले अपनाउने पेशालाई कृषि र पशुपालन, नोकरी/जागिर, व्यापार व्यवसाय, वैदेशिक रोजगारी अन्य गरी ५ समूहमा विभाजन गरी विश्लेषण गर्दा सबैभन्दा बढी कृषि पेशा गर्ने जनसख्या ७४.४६ प्रतिशत रहेको पाइन्छ । विभिन्न पेशामा संलग्न जनसंख्यालाई विभिन्न उमेर समूहमा विभाजन गरी देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.१० : पेशाका आधारमा जनसंख्यासम्बन्धी विवरण

क्र.स.	पेशा	घरधुरी	प्रतिशत
१	कृषि	६६२३	७४.४६
२	सरकारी सेवा	८९०	१०.०
३	ब्यापार व्यवसाय	५१८	५.८२
४	वैदेशिक	७१४	८.०३
५	अन्य	१५०	१.६९
	जम्मा	८८९५	

स्रोत : नगर वस्तुगत विवरण, २०७४

४.२ कृषि उत्पादन

नगरपालिकाको कृषि उत्पादनका सन्दर्भमा धान, गहुँ, मकै प्रमुख बालीको रुपमा रहेका छन । नगरपालिकाको क्षेत्रभित्र खेती गरिएको जमिनको क्षेत्रफल, सबै किसिमका बालीहरूको उत्पादन सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ११ : वार्षिक कृषि उत्पादनसम्बन्धी विवरण

क्र.स.	बालीको नाम	क्षेत्रफल (रोपनी)	उत्पादन (क्विन्टल)
१	धान	५३७१-१४-२-१	१२०३२१
२	गहुँ	१८६५-१-३-१	६५५५८
३	कोदो	१२२-४-१-१	८८९
४	मकै	२६३०-०-०-१	८८०८
५	मास	४५३-०-१-०	६४५
६	मसुरो	१७२-०-१-०	९५००
७	तोरी	४५३-१-०-०	२९११
८	सूर्यमुखी	८-०-०-१	४.५
९	आलु	६२-४-१-०	११२३
१०	प्याज	२८-०-०-०	२८५
११	काउली	१५-०-०-१	२५६
१२	उखु	१२-०-०-०	१४०
१३	अलैँची	५-०-०-०	१२
१४	केरा	२३-०-०-०	२३७
१५	स्याउ	०	०

क्र.स.	बालीको नाम	क्षेत्रफल (रोपनी)	उत्पादन (क्विन्टल)
१६	आँप	२२-४-१-२	६६२
१७	सुन्तला	५-०-०-०	१२३

स्रोत : नगर वस्तुगत विवरण, २०७४

४.३ पशुधन तथा उत्पादन

यस नगर क्षेत्रभित्र पालिएका पशुधन तथा तिनीहरूबाट उत्पादन हुने दूध, मासु, अण्डा सम्बन्धी विश्लेषण गर्दा गाई तथा भैंसीमध्ये गाईको संख्या धेरै पाइएको छ । पालिएका पशुहरूको नश्ल हेर्दा धेरै स्थानीय जातको पाल्ने गरेको तथ्याङ्क देखिन्छ । पशुधन तथा पशुजन्य पदार्थहरूको उत्पादन सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका नं. १२ : पशुधन तथा सोको वार्षिक उत्पादनसम्बन्धी विवरण

क्र.स.	पशुको नाम	स्थानीय जात	उन्नत जात	जम्मा
१	गाई	१४०६	४६	१४५२
२	गोरु	१९५०	१५२	२१०२
३	भैंसी	१७३४	११४	१८४८
४	राँगा	२३	०	२३
५	घोडा	९७	५	१०२
६	बाखा	२३४६५	७१६	२४१८१
७	भेंडा च्याङ्ग्रा	७७१	५६	८२७
८	सुँगुर बङ्गुर	३७१	३४	४०५
९	अन्य पशुधन	५	४	९
	जम्मा	२९८२२	११२७	३०९४९

स्रोत : नगर बस्तुगत बिवरण, २०७४

४.४ खाद्य सुरक्षा तथा खाद्य उपलब्धता

यस नगरपालिका भित्र दुध, अण्डा र मह मुख्य पशुजन्य खाद्य पदार्थको रुपमा उत्पादन भएको पाइन्छ । जसमा सबैभन्दा बढी उत्पादन दुधको भएको पाइन्छ । ति उत्पादनको वडागत परिमाण देहाय बमोजिम रहेको पाइन्छ ।

तालिका नं. १३ : पशुजन्य उत्पादन सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	दुध प्रति वर्ष (लि.)	अण्डा प्रतिवर्ष (संख्या)	मह प्रति वर्ष (केजी)
१.	२५३४४	१९१५५	८७
२.	५६९६	२५४४	०
३.	२३४४८	१०८५५	२०
४.	७०७२	१२४५	१३६
५.	४५७८	८९६	४४
६.	८०३०	३९२	३९
७.	८५२०	४७८	५८
८.	९७२५	३६४	७५
९.	५०६४	९०८	३८
१०.	१४३०	५२३	०
११.	६०८६	१०५१	२०
१२.	१५२५	५६३	६०

वडा नं.	दुध प्रति वर्ष (लि.)	अण्डा प्रतिवर्ष (संख्या)	मह प्रति वर्ष (केजी)
१३.	७१२४	६०४८	४२
जम्मा	११३६४२	४५०२२	६१९

स्रोत : नगर बस्तुगत विवरण, २०७४

४.५ खाद्य सुरक्षा तथा खाद्य उपलब्धता

नगरपालिकाका कुल घरधुरीहरु मध्ये आफ्नै उत्पादनले ३ महिना खान पुग्ने, ६ महिना खान पुग्ने, ९ महिना खान पुग्ने १२ महिना खान पुग्ने, १२ है महिना खान पुगेर बेच्ने घरपरिबार गरी ५ वटा समूहमा विभाजन गरी विश्लेषण गरिएको छ । जसमा २८ प्रतिशत घरधूरीहरु ६ महिना सम्म खान पुग्ने रहेका छन् भने खान पुगेर बेच्न पुग्ने घरधूरी करिब २ प्रतिशत रहेको पाइन्छ । नगरपालिकाको खाद्य सुरक्षा तथा खाद्य उपलब्धता सम्बन्धी विवरण वडागत रुपमा देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. १४ : वडागत रुपमा खाद्य उपलब्धता सम्बन्धी विवरण

वडा न.	३ महिना खाना पुग्ने घरधुरी	६ महिना खान पुग्ने घरधुरी	९ महिना खान पुग्ने घरधुरी	१२ महिना खान पुग्ने घरधुरी	खान पुगेर बेच्न पुग्ने घरधुरी
१	७१	२३८	८६	११८	५
२	११४	१३९	२४२	१४०	४
३	६०	९१	७९	१२०	८
४	३१०	१८२	२४३	११९	५
५	२३४	५९	८४	३४	३८
६	९०	२४८	३५३	७७	१
७	७६	१४२	८८	१०६	१५
८	७२	२२९	९१	२५६	२६
९	५५	१९८	२४६	१३५	१९
१०	२६१	३३०	६२	१४७	४७
११	३११	३३७	१५५	९९	११
१२	४	१०३	३३६	५३	३
१३	२६४	२१६	११९	१३५	११
जम्मा	१९२२	२५१२	२१८४	१५३९	१९३

स्रोत : नगर बस्तुगत विवरण, २०७४

४.६ पारिवारिक आम्दानी विवरण

जनसंख्याको परिवारिक आम्दानीको सन्दर्भमा कृषि तथा पशुपालन, व्यापार तथा उद्योग, नोकरी तथा पेन्सन,वैदेशिक रोजगार, ज्याला मजदुरी तथा अन्य शीर्षकमा विभाजन गरी विश्लेषण गरिएको छ । आम्दानीका शीर्षकहरू तथा औसत आम्दानी रकम सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका नं. १५ : पारिवारिक व्ययका श्रोतसम्बन्धी विवरण

क्र.स.	आम्दानीको विवरण	आम्दानी रकम रु.	प्रतिशत
१	कृषि तथा पशुपालन	३०४०७६२७२	१९.९५
२	ब्यापार तथा उद्योग	१७९३६१३०३	११.७७
३	नोकरी तथा पेन्सन	३३४३२८१५४	२१.९४
४	वैदेशिक रोजगार	३२०९११३१३	२१.०६
५	ज्याला मजदुरी	३३३२२१९२७	२१.८७
६	अन्य	५१९५८१४५	३.४१

क.स.	आम्दानीको विवरण	आम्दानी रकम रु.	प्रतिशत
	जम्मा	१५२३८५७११४	१००.००

स्रोत : नगर बस्तुगत बिवरण, २०७४

४.७ खर्च अनुसार परिवार विवरण

यस नगरपालिकाको जनसंख्याको पारिवारिक खर्चलाई विभिन्न शीर्षकमा विभाजन गरी विश्लेषण गर्दा करिब २७ प्रतिशत खर्च खानामा भएको पाइन्छ, । परिवारले गर्ने खर्च सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. १६ : पारिवारिक व्ययका मुख्य क्षेत्र तथा खर्च रकम

क.स.	खर्चको बिवरण	खर्च रकम रु.	प्रतिशत
१	खाना	३८,४८,४७,५४०	२६.५४
२	लत्ता कपडा	२६,९६,७१,२४१	१८.६०
३	शिक्षा	२२,७७,५५,१४४	१५.७१
४	स्वास्थ्य उपचार	२५,६४,९२,७३५	१७.६९
५	चाडपर्व तथा मनोरञ्जन	२०,५२,८०,७१०	१४.१६
६	कृषि तथा अन्य उत्पादन	१०,५९,५०,२१३	७.३१
	जम्मा	**१४४९९७५८३**	**१००**

स्रोत : नगर बस्तुगत बिवरण, २०७४

४.८ वैदेशिक रोजगारीको अवस्था १ वर्षमा

वैदेशिक रोजगारीको सन्दर्भमा वैदेशिक रोजगारीको लागि गएको देश तथा रोजगारीको लागि विदेशमा बसेको अवधि गरी विश्लेषण गरिएको छ । जस अनुसार सबैभन्दा बढी भारतमागएको जनसंख्या पाइन्छ । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण वडागत रुपमा देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. १७: वैदेशिक रोजगारीको स्थिति

गएको देश	सख्या	आ. व. २०७१/७२	
		५ वर्षभन्दा कम	५ वर्षभन्दा माथि
भारत	८७०	८७०	०
मलेसिया	२०१	१९६	५
साउदी	११९	११५	४
ओमन	२	२	०
कतार	५९	५७	२
कुबेत	१७	१५	२
कोरिया	२	२	०
दुवई	२५	२५	०
जम्मा	**१२९५**	**१२८२**	**१३**

स्रोत : नगर बस्तुगत बिवरण, २०७४

४.९ ऋणको विवरण

यस नगरपालिकामा संस्थागत रुपमा ऋण लिने क्रम बढ्दै गएको पाइन्छ । मानिसहरुले विभिन्न प्रयोजनको लागि बैंक तथा अन्य वित्तीय संस्थाहरु अतिरिक्त गाउँघरमा संचालित सहकारी समूह आदिबाट ऋण लिने गर्दछन् । कहिले काहिँ साहु महाजन तथा नातेदारहरुबाट पनि ऋण लिएर आफ्नो समस्या टार्ने चलन अझै पनि कायमै छ । ऋण

विभिन्न प्रयोजनको लागि लिने गरिन्छ । विशेष गरी व्यवशाय संचालन गर्न, विदेश जान, शैक्षिक क्रियाकलाप, चाड पर्व तथा परम्परागत रीतिरिवाज मान्न तथा औषधो उपाचारको लागि लिने गरेको भेटिन्छ ।

४.१० निकासीजन्य उपजहरूको स्थिति

विशेषगरी प्राकृतिक स्रोत र साधन, कृषिजन्य उपज तथा पशुपक्षिहरूको विभिन्न ठाउँहरूमा निकासी हुने गर्दछ । नगरपालिकाबाट निकासी हुने विभिन्न स्रोत, उपज तथा उत्पादनको विवरण देहायको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं. १८ : निकासी जन्य प्राकृतिक स्रोत साधन तथा कृषि उपजसम्बन्धी विवरण

प्राकृतिक स्रोत साधनको नाम		कृषिजन्य वस्तुहरूको नाम				पशुपक्षीको नाम	
खानी, ढुंगा, गिटी, वालुवा	वन पैदावार	खाद्यान्न बाली	तरकारीबाली	फलफूलबाली	अन्य नगदे बाली	पशु	पंक्षी
	काठ	धान	बन्दा	लिची		गाई	कुखुरा
		गहुँ	काउली	आँप		भैँसी	हाँस
		मकै	हरियो खुर्सानी			बाखा	बोइलर
			भण्टा				
			भिण्डी, आलु				

स्रोत : वडागत छलफल, २०७५

४.११ सिंचाई आयोजना तथा सिंचाइ सुविधा पुगेको जमिनको विवरण

खेतीयोग्य जमिनमा सिंचाई सुविधा उपलब्ध गराउनका लागि भेरी, बबई, छिन्चु, तथा झिगीनी लगायतका विभिन्न नदीको पानीलाई नहर वा कुलो बनाई प्रयोग गर्ने गरेको पाइन्छ । सिंचाइको लागि प्रयोग हुने गरेको कुलोको लम्बाई, खेतीयोग्य जमिन तथा सिंचाई सुविधा पुगेको जमिनको क्षेत्रफल वडागत रुपमा देहायको तालिकामा दिइएको छ । **(यसको विस्तृत विवरण अनुसचीमा १ मा राखिएको छ ।)**

तालिका नं. १९: सिचाई सुविधासम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	सिंचाई सुविधा वा आयोजनाको संख्या	सिंचाईको किसिम	सिंचाईको माध्यम - कुलो नहर, पाइप आदि)	सोतको विवरण		लाभान्वित घरधुरी
				लम्बाइ, (कि.मी.)	परिमाण	
१	४	सतह	कुलो	कि.मी.		
२	६	सतह	कुलो	कि.मी.	४.५	२०७
३	५	सतह	कुलो	कि.मी.		
४	३	सतह	कुलो	कि.मी.	४	७५०
५	१८	सतह	कुलो	कि.मी.	४८.५	१२८६
६	९	सतह	कुलो	कि.मी.	१६.६	४५८
७	१०	सतह	कुलो	कि.मी	८.५	२१०
८	९	सतह	कुलो	कि.मी.	२५	१५००
९	३	सतह	कुलो	कि.मी.	४.२	११००
१०	४	सतह	कुलो	कि.मी.	१५	१४२५
११	१	सतह	कुलो	कि.मी.	०.९	१६२
१२	१	सतह	कुलो	कि.मी.	१.५	२००
१३	६	सतह	कुलो	कि.मी.		

स्रोत : वडागत छलफल, २०७५

४.१२ कृषिबालीमा लाग्ने रोग किराको विवरण

विगत केही वर्षयता विभिन्न कृषिबालीमा विभिन्न नयाँ जातका कीराफट्यांग्रा तथा रोगको प्रकोप पनि देखा पर्दै गएको पाइन्छ । साधारणतया यस क्षेत्रमा तरकारी, फलफूल, खाद्यान्न बाली, दलहन तथा नगदेबालीमा लाग्ने रोग तथा कीराहरू सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका नं. २०: कृषि बालीमा लाग्ने रोग/किरा सम्बन्धी विवरण

बाली वा खेतीको नाम	रोग वा कीराको नाम
तरकारी	कालो पोके, मोज्याक भाइरस, बेर्ना कुहिने रोग, डडुवा, कागे, डाउनी मिल्ड्यु, पाउडरी मिल्ड्यु, ब्लाट
फलफूल	फलको गभारो
खाद्यान्न	डडुवा, गभारो खैरा, लिफ ब्लाट
दलहन	डडुवा, ब्लाट
नगदे बाली	डडुवा

स्रोत : नगरपालिका कृषि शाखा, २०७५

४.१३ पशुपंक्षीमा लाग्ने रोगको विवरण

पशुपक्षीहरूमा देखा पर्ने गरेका रोग तथा कीराहरूको प्रकोप सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका नं. २१ : पशुपक्षीमा लाग्ने रोग र कीरासम्बन्धी विवरण

पशुपन्छी जन्य उत्पादन	रोगको नाम	घरैमा उपचार गराउने घरधूरी प्रतिशत	भेटेरनरीमा उपचार गराउने घरधूरी प्रतिशत
पशु	मेन्ज, एचएस, बिजि, भ्यागुते, चरचरे, खोरेत, एन्फेक्स, पी.पी.आर, एन यूरिया, डर्माटाइटिस, डायरिया, पाइरेक्ससिया, रिटेनप्रोसेन्टा, रिस्टोकिया, एनोरेक्सिस, एल एफ, राउन्डओम, टेपओम, महोस्ट, टिक्स, लाइस, सर्भिसाइटिस, भेट्राइटिस, पायोमेट्रा, स्वइन फिबर	१५ प्रतिशत	८५ प्रतिशत
पंक्षी	एक्सीडिपेसिस, कोराइजा गम्बारो, सि आर डी, सल्मोनेलासिस, रानिखेट, फबल फुक्स, हवाइडाइरिया	१५ प्रतिशत	८५ प्रतिशत

स्रोत : नगरपालिका कृषि तथा पशुसेवा शाखा, २०७५

४.१४ नगरपालिकामा रहेका कृषि तथा पशुपालन फार्मको विवरण

यस गाउँपालिकामा मुख्य गरी बाखापालन तथा कुखुरापालन व्यवसायहरू यथेष्ट रुपमा अघि बढेको पाइन्छ । यस नगरपालिकामा व्यवसायिक रुपमा सञ्चालनमा आएका बाखापालन, कुखुरापालन तथा गाईपालन फार्महरूको विवरण वडागत रुपमा देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका नं. २२ : नगरपालिकामा रहेका कृषि तथा पशुपालन फार्मको विवरण

वडा नम्बर	बाखापालन फार्म संख्या	कुखुरापालन फार्म संख्या	गाईपालन फार्म संख्या
१			
२	१		
३			
४			१
५	३२	१७	

वडा नम्बर	बाखापालन फार्म संख्या	कुखुरापालन फार्म संख्या	गाईपालन फार्म संख्या
६	०	०	
७	१८	१	
८		१	
९		३	
१०	१		
११	१		३
१२			१
१३	१		
जम्मा	५४	२२	५

स्रोतः वडास्तरीय छलफल, २०७५

४.१५ नगरपालिकामा रहेका कृषि तथा पशुपालनका पकेट क्षेत्रहरू

यस नगरपालिकामा कृषि तथा पशुपालनका लागि विभिन्न स्थानहरू प्रमुख मानिएको मानिन्छ । जहाँ व्यवसायिक रुपमा मानिसहरूले तरकारी, फलफूल तथा पशुपालन गरेर राम्रो आर्थिक स्रोत बनाएको पाइन्छ । जसको वडागत रुपमा विवरण देहाय बमोजिम रहेको पाइन्छ ।

तालिका नं. २३ : नगरपालिका क्षेत्रभित्र सेवा दिइरहेका व्यापार व्यवसायसम्बन्धी विवरण

क्र.स.	स्थान	वडा नं.	पकेट क्षेत्रको किसिम	कैफियत
	कृषि			
१.	माथिल्लो कालपानी, सत्तरी	२	तरकारीहरु	
२.	ढुङ्गी खोला	३	तरकारीहरु	
३.	मुरली खोला, सानो हर्रे, ठूलो हर्रे, दमारे गाउँ, हात्ती सुँडे	४	तरकारीहरु	
४.	टोली खोला, भर्लेनी, सिरेनी, लामितडा, सिरेनी, लेखहात्तीखाल, बबई हात्तीखाल, बबई गेरवानी	५	तरकारीहरु	
५.	किचघारी, झिङ्गरी	६	तरकारीहरु	
६.	झ्याक्रेघारी, भगवती टोल, कार्की टोल	७	तरकारीहरु	
७.	लोदे, कुइरे	८	तरकारीहरु	
८.	ठूलो जात्रे	९	तरकारीहरु	
९.	झिलझिले	१०	तरकारीहरु	
१०.	मसिनेघाट, जाजरकोट टोल, गणेशपुर	११	तरकारीहरु	
	फलफूलका पकेट क्षेत्रहरू			
१.	आपँका र लिचीका	११		
२.	आपँका र लिचीका	१३		
	पशुपालनका लागि पकेट क्षेत्रहरू			
१.	रामघाट		भैंसी	
२.	छिन्चु		गाईभैंसी	
३.	लेखपराजुल, मैनतडा		बाखा	
४.	रामघाट		कुखुरा	
५.	छिन्चु		कुखुरा	

स्रोतः वडा स्तरीय छलफल, २०७५

४.१६ औद्योगिक तथा व्यापार, व्यवसायसम्बन्धी विवरण

यस नगरपालिकामा हालसम्म कुनै पनि ठूला, मझौला तथा साना उद्योगहरु स्थापना तथा संचालन हुन सकेका छैनन् । नगर क्षेत्रमा रहेका विभिन्न किसिमका औद्योगिक व्यवसायहरू जस्तै सेलर मिल, ग्रिल उद्योग, फर्निचर सम्बन्धी उद्योगहरू सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका नं. २४ : नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका उद्योगहरुको विवरण

वडा नम्बर	सेलर मिल	ग्रिल उद्योग	फर्निचर	अन्य	उद्योगको स्वामित्व
१				५	निजी
२	१			८	निजी
३	१			५	निजी
४	६				निजी
५	५		१	१	निजी
६	४	१			निजी
७	२				निजी
८	४				निजी
९	३	२	२		निजी
१०	५	२	१		निजी
११	५	२	२		निजी
१२	७	३	२		निजी
१३					
जम्मा					

स्रोत: वडा स्तरीय छलफल, २०७५

४.१७ नगरपालिका क्षेत्रका पर्यटकीय स्थलहरूको विवरण (प्राकृतिक//ऐतिहासिक/पुरातात्विक)

यस नगरपालिका भित्र केहि पर्यटकीय क्षेत्रहरु पनि रहेका छन् । यिनीहरु विकास र प्रवद्धन गर्न सकेमा नगरपलिकाको आर्थिक विकासमा योगदान पुग्न सक्ने देखिन्छ । यहाँ रहेका त्यस्ता सम्भावित स्थानहरुको विवरण तल तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. २५ : नगरपालिकामा रहेका पर्यटकीय स्थलहरुको विवरण

क्र.स.	स्थलको नाम	वडा नम्बर	भौतिक पूर्वाधार			स्वामित्व
			सडकको पहुँच	होटल, लज, रेष्टुराँ	छिन्चु बजार केन्द्र सम्मको दुरी	(निजी, पब्लिक लि., सामुदायिक)
			पुगेको/नपुगेको		(कि.मी.)	
१.	हरित पार्क	१२	पुगेको	छ	०.५	सामुदायिक
२.	चमेरे गुफा	४	नपुगेको	छैन	४	सामुदायिक
३.	वडाहा डाँडा	१२	पुगेको	छैन	६	सामुदायिक
४.	डरमकोट पर्यटकीय स्थल	८	पुगेको	छैन	१५	सामुदायिक

स्रोत: वडा स्तरीय छलफल, २०७५

४.१८ नगरपालिकामा रहेका बित्तीय संस्थाहरुको विवरण

यस नगरपालिका भित्र विभिन्न बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले सेवा पुऱ्याइ रहेका छन् । यस नगरपालिका भित्र सेवा प्रदान गर्दै आएका वित्तीय संस्थाहरुको विवरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. २६ : नगरपालिकामा वित्तीय संस्थाहरुको विवरण

क.सं.	वित्तीय संस्थाको नाम	ठेगाना	प्रकार
१.	कृषि विकास बैङ्क	छिन्चु	कमर्सियल
२.	एनसिसि बैङ्क	छिन्चु	कमर्सियल
३.	एन एम बि.	छिन्चु	कमर्सियल
४.	स्वदेशी लघुवित्त	छिन्चु	लघुवित्त
५.	छिमेकी विकास बैङ्क	छिन्चु	लघुवित्त
६.	ग्रामीण विकास लघवित्त	छिन्चु	लघुवित्त
७.	एन आइ सि एसिया लघुवित्त	छिन्चु	लघुवित्त
८.	एन एम बि	जहरे	लघुवित्त

स्रोत: स्थलगत अध्ययन, २०७५

४.२९ नगरपालिका भित्र रहेका सहकारीहरूको विवरण

यस नगरपालिका बिभिन्न सहकारीहरु रहेका छन् । जसमा मिति २०७४।३।३२ सम्म दर्ता भएका वचत तथा ऋण सहकारी ११, बहुउद्देशिय सहकारी ५, कृषि तथा पशुपालन सहकारी ४० र अन्य सहकारीहरु ६ वटा गरेर जम्मा ६२ वटा रहेका छन् । जसको मुख्य बिवरण देहाय बमोजिम रहेको छ भने विस्तृत विवरण अनुसुची २ मा राखिएको छ ।

तालिका नं. २७ : नगरपालिकामा रहेका सहकारीहरूको विवरण

क.स	सहकारीको नाम	संख्या	शेयर पूंजी	सदस्य संख्या		
				महिला	पुरुष	जम्मा
१.	वचत तथा ऋण	११	४,४७,७२,०५०	८७९३	२०७८	१०८७१
२.	बहुउद्देशिय सहकारी	५	७७,९३,३००	१४२१	३२४	१७४५
३.	कृषि तथा पशुपालन सहकारी	४०	१,९४,३२,६८२	४४५०	२३३२	६८३८
४.	अन्य	६	५७,७४,५००	३०२४	३०२४	३११२
	जम्मा	**६२**	**७,७७,७२,५३२**	**१७६८८**	**७७५८**	**२२५६६**

स्रोत: सहकारी डिभिजन कार्यालय सुर्खेत, २०७४

परिच्छेद ५ : सामाजिक स्थिति

यस परिच्छेदमा नगरपालिका भित्रको शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई, संस्कृति परम्परा, मानव संशाधन, लक्षित वर्ग, खेलकुद स्थल पार्क आदिको अवस्थासँग सम्बन्धित विवरण समावेश गरिएको छ ।

५.१ शिक्षा

यस नगरपालिका क्षेत्रभित्र पूर्व प्राथमिक तहको पढाइ हुने प्राथमिक विद्यालयदेखि माध्यमिकसम्म पढाइ हुने विद्यालयहरू रहेका छन् । यसका साथै यस क्षेत्रमा उच्च शिक्षासम्म अध्यापन गराउने क्याम्पस पनि रहेका छन् । शिक्षा सम्बन्धी विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

५.१.१ शैक्षिक संस्थासम्बन्धी विवरण

यस नगरपालिकामा ६८ वटा शैक्षिक संस्थाहरु रहेका छन् । जसमा सामुदायिक बिद्यालयहरु ५३ वटा, ३ वटा क्याम्पस र १२ वटा संस्थागत बिद्यालयहरु रहेका छन् । धेरै बिद्यालयहरु वडा न. ११ मा रहेको पाइन्छ । शैक्षिक संस्थाहरुको वडागत रुपमा विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका नं. २८ : नगरपालिकामा रहेका शैक्षिक संस्था सम्बन्धी विवरण

शैक्षिक संस्था		वडाअनुसार संख्या													
तह	किसिम	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	जम्मा
आधारभूत विद्यालय	सामुदायिक	३	३	५	४	५	४	४	३	२	२	५	१	१	४२
	संस्थागत		१					१		१		३	२	१	९
	अन्य														
माध्यमिक विद्यालय	सामुदायिक	१	३	१					१	१	१	१	१	१	११
	संस्थागत												२		२
	अन्य														
उमावि, क्याम्पस	सामुदायिक							१				१	१		३
	संस्थागत											१			१
	जम्मा	४	७	६	४	५	४	६	४	४	३	११	७	३	६८

स्रोत : नगरपालिका शिक्षा शाखा, २०७५

५.१.२ विद्यार्थीहरुको विवरण (बाल बिकास)

यस नगरपालिकामा रहेका शैक्षिक संस्थाहरुमा करिब ४७ वटा बिद्यालयमा बालबिकास संचालन भएको पाइन्छ । यस नगरपालिकामा बालबिकासमा अध्ययनरत जम्मा ८१९ जना रहेको पाइन्छ । जसको बिद्यालय अनुसार बिस्तृत बिवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका नं.२९ : बालबिकासमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरुको विवरण

क्र.स.	बिद्यालयको नाम	बिद्यार्थी संख्या
१	शिखर माबि रामघाट	१५
२	जनज्योती माबि कालपानी	२८
३	सारदा माबि छिन्चु	१९
४	नेरा माबि सानोजात्री	३०
५	जनज्योती माबि झिग्नी	२०
६	लालिगुरास माबि रामघाट	३८
७	सरस्वती माबि डुङगिखोला	२४
८	नेरा माबि भर्लाङ	२६
९	नेरामाबि लोदे	१९
१०	सुर्याज्योति आबि हर्रे	१८

क्र.स.	बिद्यालयको नाम	बिद्यार्थी संख्या
११	भवानी आबि च्युरीगैरा	
१२	नेरा प्राबि मनिरामकाँडा	३५
१३	नेरा आबि तोलीखोला	७
१४	नेरा आबि घारिबन	१७
१५	प्रभात माबि थानिचौर	२२
१६	सामुदायिक माबि मोहटी	३२
१७	नेरा आबि अवलपराजुल	११
१८	नेरा प्राबि मदानि चौर	३३
१९	नेरा आबि मुरलिखोला	०
२०	चन्द्रसुर्य प्राबि लेखपराजुल	१५
२१	सामुदायिक माबि सनिमौर	३५
२२	नेरा आबि काठेघारी	२४
२३	नेरा आबि तल्लोथानिचौर	१७
२४	प्रभात प्राबि ठूलोजात्री	१४
२५	नेरा प्राबि सितापुर	१४
२६	जनज्योति आबि थर्मुसे	
२७	प्रामि लामितडा	२१
२८	नेरा आबि अमिलाचौर	१७
२९	नवज्याति प्राबि मुलपानि	१२
३०	प्राबि लेख भिग्नी	
३१	चन्द्रोदय आबि कासिपुर	१७
३२	नेरा प्राबि ठुलोखालि	
३३	बालकल्याण प्राबि लेखहात्तिखाल	१५
३४	नेरा प्राबि मसिना	१८
३५	देउति प्राबि चौखे	१७
३६	जनता प्राबि बबईहात्तिखाल	
३७	नवज्योति प्राबि कुटमिरे	
३८	गणेश प्राबि रामघाट	१७
३९	हिमालय प्राबि लामाखालि	२२
४०	बिद्यासागर प्राबि मैनतडा	
४१	दिपेन्द्र प्राबि बाउन्निचौर	२५
४२	देउती बज्यै प्राबि सालघारी	
४३	दिपज्योति प्राबि कुइने	८
४४	भगवती प्राबि लोदे	१७
४५	भगवती प्रावि भिमपुर	१८
४६	भगवती प्राबि रामघाट	१३
४७	चन्द्रसुर्य प्राबि कुकुरफाले	१५
४८	सरस्वती प्राबि शान्तिपुर	२१
४९	शिद्धचुली प्राबी चैते	१३
५०	बिश्वज्योति प्राबि देवस्थल	
५१	बालज्योति प्राबि सानोडुङ्गी	
५२	जनजागरण प्राबि तल्लोभर्याङ	
५३	सरस्वती प्रावि गेरुवानी	२०

क.स.	बिद्यालयको नाम	बिद्यार्थी संख्या
	जम्मा	८१९

स्रोत : नगरपालिका शिक्षा शाखा, २०७५

५.१.३ विद्यार्थीहरुको विवरण (१-१२)

नगरपालिकाका सामुदायिक विद्यालयमा विभिन्न तहमा शैक्षिक शत्र २०७४ मा भर्ना भई अध्ययनरत विद्यार्थीहरू जम्मा ५१०१ छात्र र ४८५३ छात्रा गरेर जम्मा ९९५४ जना रहेका छन् । जसमा ४२.०५ प्रतिशत दलित, ६.९७ प्रतिशत जनजाति र ५०.९७ प्रतिशत अन्य विद्यार्थी रहेका छन् । जसको विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.३० : तहगत रुपमा कूल विद्यार्थी सँख्या

क.स.	विद्यालयको नाम	कुल विद्यार्थी			दलित			जनजाति			अन्य		
		छात्र	छात्रा	जम्मा	छात्र	छात्रा	जम्मा	छात्र	छात्रा	जम्मा	छात्र	छात्रा	जम्मा
१	शिखर माबि रामघाट	३५३	३८६	७३९	१३५	१४९	२८४	२५	३१	५६	१९३	२०६	३९९
२	जनज्योती माबि कालपानी	११९	१३३	२५२	३२	३२	६४	३०	३५	६५	५७	६६	१२३
३	सारदा माबि छिन्चु	४२५	३१७	७४२	१५३	११८	२७१	५१	४५	९६	२२१	१५४	३७५
४	नेरा माबि सानोजात्रि	३२४	२६९	५९३	२२६	१८५	४११	१४	१०	२४	८४	७४	१५८
५	जनज्योति माबि झिग्नी	३५४	३२३	६७७	१५६	१५३	३०९	५०	४१	९१	१४८	१२९	२७७
६	लालीगुरास माबि घुम्रे	२७५	२५३	५२८	८९	६२	१५१	१३	१२	२५	१७३	१७९	३५२
७	सरस्वति माबि डुङ्गीखोला	२०७	१८९	३९६	४४	४७	९१	३४	२१	५५	१२९	१२१	२५०
८	नेरा माबि भर्याङ	१६५	१४६	३११	१६	१७	३३	२९	१५	४४	१२०	११४	२३४
९	नेरा माबि लोदे	३२३	३१६	६३९	२०९	१८५	३९४	३२	३०	६२	८२	१०१	१८३
१०	सूर्याज्योति आबि हर्रे	९४	९८	१९२	२२	१६	३८	९	९	१८	६३	७३	१३६
११	भवानी आबि च्युरिगैरा	१४१	१५०	२९१	३२	२५	५७	३९	५१	९०	७०	७४	१४४
१२	प्राबि मनिरामकाँडा	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१३	नेरामाबि तोलीखोला	७१	७९	१५०	६	२१	२७	१०	६	१६	५५	५२	१०७

क.स.	विद्यालयको नाम	कुल विद्यार्थी			दलित			जनजाति			अन्य		
		छात्र	छात्रा	जम्मा	छात्र	छात्रा	जम्मा	छात्र	छात्रा	जम्मा	छात्र	छात्रा	जम्मा
१४	नेरा आबि घारिबन	४६	४८	९४	९	१५	२४	१०	९	१९	२७	२४	५१
१५	प्रभात माबि थानिचौर	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१६	सामुदायिक माबि मोहटी	२२७	१९५	४२२	४१	४०	८१	३८	२१	५९	१४८	१३४	२८२
१७	नेरा आबि अवलपराजुल	६४	७३	१३७	१५	१७	३२	१२	१३	२५	३७	४३	८०
१८	प्राबि मदानिचौर	५८	७३	१३१	४०	५२	९२	६	६	१२	१२	१५	२७
१९	आबि मुरलिखोला	५२	७४	१२६	७	८	१५	२	३	५	४३	६३	१०६
२०	चन्द्रसूर्य प्राबि लेखपराजुल	१८	१९	३७	०	०	०	४	४	८	१४	१५	२९
२१	प्राबि गेरुवानी	१५४	१६०	३१४	५७	५७	११४	६	५	११	९१	९८	१८९
२२	आबि काचठेघारी	८७	१०३	१९०	५४	६२	११६	८	४	१२	२५	३७	६२
२३	नेरा आबि थानिचौर	१२९	१२८	२५७	७१	६५	१३६	२४	३०	५४	३४	३३	६७
२४	प्रभात प्राबि ठुलोजात्री	७८	६९	१४७	७५	६३	१३८	१	२	३	२	४	६
२५	जनज्योति आबि थर्मुसे	७२	७२	१४४	६	८	१४	४०	३२	७२	२६	३२	५८
२६	प्राबि लामितडा	६२	४६	१०८	१४	९	२३	१२	१७	२९	३६	२०	५६
२७	नेरा आबि अमिलाचौर	९०	७६	१६६	२८	२२	५०	३	२	५	५९	५२	१११
२८	प्राबि लेखझिग्नी	५२	४१	९३	४०	३६	७६	९	२	११	३	३	६
२९	नवज्योति प्राबि मुलपानी	२६	३७	६३	५	१०	१५	७	८	१५	१४	१९	३३
३०	चन्द्रदय आबि कासिपुर	१९९	१९१	३९०	१२२	११४	२३६	१२	१०	२२	६५	६७	१३२
३१	नेरा प्राबि ठुलोखाली	५६	४३	९९	६	४	१०	४७	३५	८२	३	४	७

क.स.	विद्यालयको नाम	कुल विद्यार्थी			दलित			जनजाति			अन्य		
		छात्र	छात्रा	जम्मा	छात्र	छात्रा	जम्मा	छात्र	छात्रा	जम्मा	छात्र	छात्रा	जम्मा
३२	बालकल्याण ा प्राबि बाउनिचौर	१७	२२	३९	४	१	५	०	०	०	१३	२१	३४
३३	प्राबि मसिना	३०	३२	६२	२०	२५	४५	१	३	४	९	४	१३
३४	देउति प्राबि चौखे	६३	५१	११४	५३	३९	९२	५	३	८	५	९	१४
३५	जनता प्राबि बबई हात्तिखाल	४२	४२	८४	१९	२०	३९	८	१३	२१	१५	९	२४
३६	जनज्योति प्राबि कुटमिरे	११	१४	२५	०	६	६	०	०	०	११	८	१९
३७	गणेश प्राबि रामघाट	७४	६३	१३७	३९	४४	८३	६	०	६	२९	१९	४८
३८	हिमालय प्राबि लामाखालि	७४	७०	१४४	४२	५९	१०१	१	०	१	३१	११	४२
३९	बिद्यासागर प्राबि शान्तिपुर	९०	८२	१७२	८५	७२	१५७	०	१	१	५	९	१४
४०	दिपेन्द्र प्राबि बाउन्ने चौर	५३	४५	९८	२९	२३	५२	१०	७	१७	१४	१५	२९
४१	देउती बज्यै प्राबि सालघारी	४६	५३	९९	८	८	१६	९	१७	२६	२९	२८	५७
४२	दिपज्योति प्राबि कुईने	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
४३	भगवती प्राबि मैनतडा	४६	४९	९५	१८	२५	४३	३	४	७	२५	२०	४५
४४	भगवती प्राबि भिमपुर	२२	२२	४४	१९	२१	४०	०	०	०	३	१	४
४५	भगवती प्राबि बालबिकास	१९	१३	३२	१४	९	२३	०	२	२	५	२	७
४६	चन्द्रसुर्य प्राबि कुकुरफाले	२२	१५	३७	२	४	६	८	५	१३	१२	६	१८

क्र.स.	विद्यालयको नाम	कुल विद्यार्थी			दलित			जनजाति			अन्य		
		छात्र	छात्रा	जम्मा	छात्र	छात्रा	जम्मा	छात्र	छात्रा	जम्मा	छात्र	छात्रा	जम्मा
४७	सरस्वती माबि शान्तिपुर	४८	४६	९४	४६	४३	८९	०	०	०	२	३	५
४८	शिद्धचुली प्राबि चैते	१३	१८	३१	०	०	०	१०	१६	२६	३	२	५
४९	बिश्वज्योति प्राबि देवस्थल	३९	३४	७३	१४	७	२१	०	०	०	२५	२७	५२
५०	बालज्योति प्राबि सानोडुङ्गी	१४	१३	२७	६	७	१३	५	३	८	३	३	६
५१	जनजागरण प्राबि तल्लो भर्याङ	१४	१६	३०	३	४	७	०	०	०	११	१२	२३
५२	सरस्वती प्राबि छिन्चु	४३	४६	८९	२२	२४	४६	८	३	११	१३	१९	३२
५३	नेरा प्राबि सीतापुर	४६	४३	८९	२४	२२	४६	३	८	११	१९	१३	३२
	जम्मा	५१०१	४८५३	९९५४	२१५३	२०३३	४१८६	३६०	३३४	६९४	२५८८	२४८६	५०७४

स्रोत : नगरपालिका शिक्षा शाखा, २०७५

५.१.४ तहगत रुपमा दलित विद्यार्थीको विवरण

नगरपालिकाका सामुदायिक विद्यालयमा विभिन्न तहमा शैक्षिक सत्र २०७४ मा अध्ययनरत जम्मा विद्यार्थीहरूमा आधारभूत तहमा करिब ३४ प्रतिशत र माध्यमिक तहमा १२ प्रतिशत दलित विद्यार्थीहरू रहेका छन् । विद्यालयगत रुपमा विस्तृत विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.३१ : तहगत रुपमा कुल दलित विद्यार्थी सँख्या

क्र.स.	विद्यालयको नाम	आधारभूत (१-८)			माध्यमिक (९-१२)		
		छात्र	छात्रा	जम्मा	छात्र	छात्रा	जम्मा
१	शिखर माबि रामघाट	९३	९७	१९०	४२	५२	९४
२	जनज्योती माबि कालपानी	२८	२९	५७	४	३	७
३	सारदा माबि छिन्चु	९१	७०	१६१	६२	४८	११०
४	नेरा माबि सानोजात्रि	१९४	१४६	३४०	३२	३९	७१
५	जनज्योति माबि झिग्नी	१२४	१२०	२४४	३२	३३	६५
६	लालीगुरास माबि घुम्रे	७६	५३	१२९	१३	९	२२
७	सरस्वति माबि डुङ्गीखोला	२८	२९	५७	१६	१८	३४
८	नेरा माबि भर्याङ	१५	१६	३१	१	१	२
९	नेरा माबि लोदे	१७५	१४३	३१८	३४	४२	७६
१०	सूर्याज्योति आबि हर्रे	२२	१६	३८			
११	भवानी आबि च्युरिगैरा	३२	२५	५७			
१२	प्राबि मनिरामकाँडा	०	०	०			

क.स.	विद्यालयको नाम	आधारभूत (१-८)			माध्यमिक (९-१२)		
१३	नेरामाबि तोलीखोला	६	२१	२७			
१४	नेरा आबि घारिबन	९	१५	२४			
१५	प्रभात माबि थानिचौर	०	०	०			
१६	सामुदायिक माबि मोहटी	३९	३२	७१	२	८	१०
१७	नेरा आबि अवलपराजुल	१५	१७	३२			
१८	प्राबि मदानिचौर	४०	५२	९२			
१९	आबि मुरलिखोला	७	८	१५			
२०	चन्द्रसूर्य प्राबि लेखपराजुल	०	०	०			
२१	प्राबि गेरुवानी	४३	४४	८७	१४	१३	२७
२२	आबि काचठेघारी	५४	६२	११६			
२३	नेरा आबि थानिचौर	७१	६५	१३६			
२४	प्रभात प्राबि ठुलोजात्री	७५	६३	१३८			
२५	जनज्योति आबि थर्मुसे	६	८	१४			
२६	प्राबि लामितडा	१४	९	२३			
२७	नेरा आबि अमिलाचौर	२८	२२	५०			
२८	प्राबि लेखफिगनी	४०	३६	७६			
२९	नवज्योति प्राबि मुलपानी	५	१०	१५			
३०	चन्द्रदय आबि कासिपुर	१२२	११४	२३६			
३१	नेरा प्राबि ठुलोखाली	६	४	१०			
३२	बालकल्याण प्राबि बाउनिचौर	४	१	५			
३३	प्राबि मसिना	२०	२५	४५			
३४	देउती प्राबि चौखे	५३	३९	९२			
३५	जनता प्राबि बबई हात्तिखाल	१९	२०	३९			
३६	जनज्योति प्राबि कुटमिरे	०	६	६			
३७	गणेश प्राबि रामघाट	३९	४४	८३			
३८	हिमालय प्राबि लामाखालि	४२	५९	१०१			
३९	बिद्यासागर प्राबि शान्तिपुर	८५	७२	१५७			
४०	दिपेन्द्र प्राबि बाउन्ने चौर	२९	२३	५२			
४१	देउती बज्यै प्राबि सालघारी	८	८	१६			
४२	दिपज्योति प्राबि कुईने	०	०	०			
४३	भगवती प्राबि मैनतडा	१८	२५	४३			
४४	भगवती प्राबि भिमपुर	१९	२१	४०			
४५	भगवती प्राबि बालबिकास	१४	९	२३			
४६	चन्द्रसुर्य प्राबि कुकुरफाले	२	४	६			
४७	सरस्वती माबि शान्तीपुर	४६	४३	८९			
४८	शिद्धचुली प्राबि चैते	०	०	०			
४९	बिश्वज्योति प्राबि देवस्थल	१४	७	२१			
५०	बालज्योति प्राबि सानोडृङ्गी	६	७	१३			
५१	जनजागरण प्राबि तल्लो भर्याङ	३	४	७			
५२	सरस्वती प्राबि छिन्चु	२२	२४	४६			
५३	नेरा प्राबि सितापुर	२२	२४	४६			

क.स.	विद्यालयको नाम	आधारभूत (१-८)			माध्यमिक (९-१२)		
	जम्मा	१९२३	१७९१	३७१४	२५२	२६६	५१८

स्रोत : नगरपालिका शिक्षा शाखा, २०७५

५.१.५ तहगत रुपमा जनजाति विद्यार्थीको विवरण

नगरपालिका भित्र रहेका सामुदायिक विद्यालयमा विभिन्न तहमा शैक्षिक सत्र २०७४ मा अध्ययनरत जम्मा विद्यार्थीहरू मध्ये जनजाति विद्यार्थीहरूको अंश आधारभूत तहमा ७ प्रतिशत र माध्यमिक तहमा ४ प्रतिशत रहेको छ। विद्यालय गत रुपमा यस सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं.३२ : तहगत रुपमा दलित विद्यार्थी भर्ना संख्या

क.स	विद्यालयको नाम	आधारभूत (१-८)			माध्यमिक (९-१२)		
		छात्र	छात्रा	जम्मा	छात्र	छात्रा	जम्मा
१	शिखर माबि रामघाट	१५	१९	३४	१०	१२	२२
२	जनज्योती माबि कालपानी	२२	२८	५०	८	७	१५
३	सारदा माबि छिन्चु	२२	२१	४३	२९	२४	५३
४	नेरा माबि सानोजात्रि	११	८	१९	३	२	५
५	जनज्योति माबि झिग्नी	३४	३२	६६	१६	९	२५
६	लालीगुरास माबि घुम्रे	८	८	१६	५	४	९
७	सरस्वति माबि डुङ्गीखोला	१९	१६	३५	१५	५	२०
८	नेरा माबि भर्याङ	२५	१०	३५	४	५	९
९	नेरा माबि लोदे	३१	२४	५५	१	६	७
१०	सूर्याज्योति आबि हर्रे	९	९	१८			०
११	भवानी आबि च्युरिगैरा	३९	५१	९०			०
१२	प्राबि मनिरामकाँडा	०	०	०			०
१३	नेरामाबि तोलीखोला	१०	६	१६			०
१४	नेरा आबि घारिबन	१०	९	१९			०
१५	प्रभात माबि थानिचौर	०	०	०			०
१६	सामुदायिक माबि मोहटी	३५	१६	५१	३	५	८
१७	नेरा आबि अवलपराजुल	१२	१३	२५			०
१८	प्राबि मदानिचौर	६	६	१२			०
१९	आबि मुरलिखोला	२	३	५			०
२०	चन्द्रसूर्य प्राबि लेखपराजुल	४	४	८			०
२१	प्राबि गेरुवानी	६	२	८	०	३	३
२२	आबि काचठेघारी	८	४	१२			०
२३	नेरा आबि थानिचौर	२४	३०	५४			०
२४	प्रभात प्राबि ठुलोजात्री	१	२	३			०
२५	जनज्योति आबि थर्मुसे	४०	३२	७२			०
२६	प्राबि लामितडा	१२	१७	२९			०
२७	नेरा आबि अमिलाचौर	३	२	५			०
२८	प्राबि लेखझिग्नी	९	२	११			०
२९	नवज्योति प्राबि मुलपानी	७	८	१५			०
३०	चन्द्रदय आबि कासिपुर	१२	१०	२२			०

क.स	विद्यालयको नाम	आधारभूत (१-८)			माध्यमिक (९-१२)		
		छात्र	छात्रा	जम्मा	छात्र	छात्रा	जम्मा
३१	नेरा प्राबि ठुलोखाली	४७	३५	८२			०
३२	बालकल्याण प्राबि बाउनिचौर	०	०	०			०
३३	प्राबि मसिना	१	३	४			०
३४	देउती प्राबि चौखे	५	३	८			०
३५	जनता प्राबि बबई हात्तिखाल	८	१३	२१			०
३६	जनज्योति प्राबि कुटमिरे	०	०	०			०
३७	गणेश प्राबि रामघाट	६	०	६			०
३८	हिमालय प्राबि लामाखालि	१	०	१			०
३९	बिद्यासागर प्राबि शान्तिपुर	०	१	१			०
४०	दिपेन्द्र प्राबि बाउन्ने चौर	१०	७	१७			०
४१	देउती बज्यै प्राबि सालघारी	९	१७	२६			०
४२	दिपज्योति प्राबि कुईने	०	०	०			०
४३	भगवती प्राबि मैनतडा	३	४	७			०
४४	भगवती प्राबि भिमपुर	०	०	०			०
४५	भगवती प्राबि बालबिकास	०	२	२			०
४६	चन्द्रसुर्य प्राबि कुकुरफाले	८	५	१३			०
४७	सरस्वती माबि शान्तीपुर	०	०	०			०
४८	शिद्धचुली प्राबि चैते	१०	१६	२६			०
४९	बिश्वज्योति प्राबि देवस्थल	०	०	०			०
५०	बालज्योति प्राबि सानोडृङ्गी	५	३	८			०
५१	जनजागरण प्राबि तल्लो भर्याङ	०	०	०			०
५२	सरस्वती प्राबि छिन्चु	८	३	११			०
५३	नेरा प्राबि सीतापुर	३	८	११			०
	जम्मा	५६०	५१२	१०७२	९४	८२	१७६

स्रोत : नगरपालिका शिक्षा शाखा, २०७५

५.१.६ विद्यालयको तहअनुसार शिक्षक शिक्षिकाको विवरण

नगरपालिकाका सामुदायिक विद्यालयमा स्थायी १३९, अस्थाही ५७, राहत ७१ र अन्य ७५ गरी जम्मा ४४० जना शिक्षकहरु रहेको छन् । विभिन्न तहमा शैक्षिक सत्र २०७४ मा अध्यापनरत जम्मा शिक्षकहरुको विवरण तल तालिकमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.३३ : तहगत रुपमा शिक्षकहरुको विवरण

बिद्यालय तह	स्थायी	अस्थायी	राहत	अन्य	जम्मा
प्राथमिक	११८	४७	४०	३९	२४४
निम्नमावि	१२	८	२२	९	५१
उच्च मावि	९	२	९	९	२९
बालबिकास					५१
कार्यालय सहायक					५३
लेखा					१२
	१३९	५७	७१	७५	४४०

स्रोत : नगरपालिका शिक्षा शाखा, २०७५

५.१.७ शैक्षिक योग्यता सम्बन्धी विवरण

नगरपालिकाको जनसंख्यालाई ६-१५ वर्षको जनसंख्या, १६-४५ वर्षको जनसंख्या, ४६-६० बर्षको उमेर समूहमा विभाजन गरी निरक्षर, साक्षर, एसएलसी, प्रवीणता, बी.ए, एम.ए तथा पिएचडी अध्ययनको अवस्थालाई हेर्दा साक्षर जनसंख्या तथा लेख्न पढ्नमात्र सक्ने जनसंख्या बढी देखिन्छ । यससम्बन्धी विस्तृत विवरण वडागत रुपमा देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.३४: उमेर अनुसार शैक्षिक योग्यता सम्बन्धी विवरण

उमेर समूह	निरक्षर		साक्षर		एस.एल.सी उत्तीर्ण		प्रवीणता प्रमाणपत्र उत्तीर्ण		स्नातकोउत्तीर्ण		एम.ए. उत्तीर्ण		पिएचडी.	
	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष
६-१५	२०३	२२०	४४८२	४७८३	२८५	३१९	०	०	०	०	०	०	०	०
१६-४५	४३०	३१५	७०६६	७०६६	१२१२	१४३३	४८२	६१०	१४८	२००	१२	१४	१	१
४६-६०	७८४	४५०	१३७६	१४३६	२९	६४	९	१६	४	६	१	३	०	०
६०+	५९५	३२५	२६३	३३२	६	७	२	१	०	०	०	०	०	०
जम्मा	२०१२	१३१०	१३१८७	१३६१७	१५३२	१८२३	४९३	६२७	१५२	२०६	१३	१७	१	१

स्रोत : नगर बस्तुगत बिवरण, २०७४

५.१.८ विद्याल पुग्न लाग्ने समय

यस नगरपालिकामा रहेका विद्यालयहरू मानिसहरूको भौगोलिक हिसावले पहुँचमा रहेकोदेखिन्छ । १५ मिनेटभन्दा कम समयमा आधारभूत तथा माध्यमिक विद्यालयको पहुँच भएका घरपरिवार १९८० रहेको देखिन्छ । आधारभूत तथा माध्यमिक विद्यालयमा पुग्न लाग्ने समय घरधुरीहरु देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएकोछ ।

तालिका नं. ३५: विद्यालय पुग्न लाग्ने समय

अध्यनरत तह	१५ मिनेटसम्म घरधुरी	१५ देखि ३० मिनेटसम्म घरधुरी	३० मिनेटदेखि १ घण्टा सम्म घरधुरी	१ घण्टाभन्दा माथि घरधुरी
आधारभूत तह	१६२२	६७८	२६०	४६०
माध्यमिक तह	३५८	३४३	१४५	११६
	१९८०	१०२१	४०५	५७६

स्रोत : नगर बस्तुगत बिवरण, २०७४

५.२ स्वास्थ्य स्थिति

नगरपालिकामा स्वास्थ्योपचारका लागि उपलब्ध स्वास्थ्य सेवा प्रदायकहरुमा आधुनिक स्वास्थ्य चौकी तथा अस्पतालदेखि परम्परागत रुपमा चल्दै आएका धामीझाँक्री प्रथाहरु समेत विद्यमान छन् । यस नगरपालिका भित्र स्वास्थ्य उपचारको लागि ४ वटा स्वास्थ्य चौकीहरु रहेका छन् । खानेपानीको सुविधा राम्रा नभएकाले स्वास्थ्य चुनौती भने कायम रहेको छ ।

५.२.१ उपचारका लागि सबैभन्दा पहिला जाने स्थान

स्वास्थ्य सेवा प्रदायकहरुलाई लामा, धामी, झाँक्री, स्वास्थ्य चौकी, निजी तथा सरकारी अस्पताल तथा अन्य गरी ४ समूहमा वर्गीकृत गरी कति नागरिकहरु कुन प्रकारको स्वास्थ्य प्रदायकबाट पहिलो पटक सेवा लिइरहेका रहेछन् भनी विश्लेषण गरिएको थियो । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहायको तालिका अनुसार रहेको पाइन्छ ।

तालिका नं. ३६ : उपचारकालागि सबभन्दा पहिला जाने संस्था वा स्थान अनुसारको विवरण

क.स.	उपचार लिने ठाउँ	घरधुरी	प्रतिशत
१	लामा, धामी, झाँक्री	३०५	३.४३
२	स्वास्थ्य चौकी	६६६३	७४.९१
३	अस्पताल निजी/सरकारी	१९२५	२१.६४
४	अन्य	२	०.०१
	जम्मा	८८९५	

स्रोत : नगर बस्तुगत बिवरण, २०७४

५.२.२ नगरपालिकामा विद्यमान स्वास्थ्य संस्था तथा जनशक्ति

यस नगरपालिकामा रहेका स्वास्थ्य चौकीहरुमा जम्मा २२ जनाको दरबन्दी रहेकोमा २१ जनाको परिपूर्ति भएको पाइन्छ। यहाँ जम्मा जना ४ स्वास्थ्य सहायक, ८ जना अहेब, ८ जना अनमी तथा ४ जना अन्य रहेका छन् । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहायको तालिका बमोजिम दिइएको छ।

तालिका नं. ३७ : स्वास्थ्य संस्था सम्बन्धी विवरण

स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीको संख्या				जम्मा
		हे.अ.	अहेव	अनमी	अन्य	
छिन्चु स्वास्थ्य चौकी	१२	१	२	२	१	६
रामघाट स्वास्थ्य चौकी	११	१	२	२	१	६
मैनतडा स्वास्थ्य चौकी	८	१	२	२	१	६
लेख पराजुल स्वास्थ्य चौकी	२	१	१	२	१	५
सहरी स्वास्थ्य स्वास्थ्य चौकी	५	०	१	०	०	१
आयुर्वेद औषधालय	९					
मैनतडा आयुर्वेद औषधालय	९	बैद्य १	कविराज १		१	३
जम्मा		**५**	**९**	**८**	**५**	२७

स्रोत : नगरपालिका स्वास्थ्य शाखा, २०७५

५.२.३ स्वास्थ्य संस्थाबाट प्रदान हुने सेवा सम्बन्धी विवरण

यहाँका स्वास्थ्य चौकीमा उपलब्ध विभिन्न सेवा विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका नं. ३८ : स्वास्थ्य सेवासम्बन्धी विवरण

स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	उपलब्ध सेवा तथा सुविधा (उपलब्ध छ/छैन)							
		प्रसुती सेवा	ल्याव	एक्सरेसेवा	परिवार नियोजन	खोप सेवा	परामर्श सेवा	सुरक्षित मातृत्व सेवा	रक्त संचार सेवा
छिन्चु स्वास्थ्य चौकी	१२	छ	छैन	छैन	छ	छ	छ	छ	छैन
रामघाट स्वास्थ्य चौकी	११	छ	छैन	छैन	छ	छ	छ	छ	छैन
मैनतडा स्वास्थ्य चौकी	८	छ	छैन	छैन	छ	छ	छ	छ	छैन
लेख पराजुल स्वास्थ्य चौकी	२	छ	छैन	छैन	छ	छ	छ	छ	छैन
सहरी स्वास्थ्य चौकी	५	छ	छैन	छैन	छ	छ	छ	छ	छैन
आर्युवेद औषधालय	९								

स्रोत : नगरपालिका स्वास्थ्य शाखा, २०७५

५.२.४ नगरपालिकाभित्र देखा परेका मुख्य रोग र उपचार सम्बन्धी विवरण

यस नगरपालिकाभित्र गत वर्ष देखा परेका मुख्य रोग र स्वास्थ्य संस्थामा गराएको उपचारसम्बन्धी विवरणलाईदेहायको तालिका बमोजिम दिइएको छ। विवरण अनुसार आ. व. २०७३/७४ मा सबै भन्दा बढि (१४६७ जना) बिरामी

ग्यास्ट्रिकका भएको देखिन्छ भने सबै भन्दा कम (२५७ जना) विरामी निमोनियाको देखिन्छ । त्यसै गरी उक्त आ.व.मा स्वास्थ्य संस्थाहरुबाट सेवा लिने विरामीको कुल संख्या ५१४२ रहेको छ ।

तालिका नं. ३९ : नगरपालिकाभित्र देखा परेका मुख्य रोग र उपचार सम्बन्धी विवरण

क.स.	रोगको नाम	स्वास्थ्य संस्था अनुसार बिरामी संख्या (जना)					जम्मा
		छिन्चु	रामघाट	लेखपराजुल	मैनतडा	शहरी स्वास्थ्य केन्द्र	
१	निमोनिया	७६	२९	११	१४१	०	२५७
२	झाडापखाला	१९	७३	३७	२४५	२४३	६१७
४	स्वासप्रश्वास(दम)	२५	७७	३१	२४४	०	४२
५	ग्यास्टिक	३३३	४१७	१८३	४४२	९२	१४६७
७	टाइफाईड	७४	१७४	२२८	२२४	२००	९००
८	जुकाको रोग	१५५	१५०	१९५	९६	०	५९६
९	रगत डिसेन्ट्रि	२५५	७१	२१२	३३६	११	८८५
	जम्मा	९५२	१००२	९१४	१७२८	५४६	५१४२

स्रोत : नगरपालिका स्वास्थ्य शाखा, २०७५

५.२.५ खोप कभरेजको स्थिति

नेपाल सरकारको बाल मृत्युदर कम गर्ने उद्देश्यले बालबालिकालाई दिइने खोपको अवस्थामा जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालयको २०७३/७४ को प्रतिवेदन अनुसार स्वास्थ्य केन्द्रबाट प्रदान गरिएको खोप सम्बन्धी विस्तृत विवररण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.४० : २०७३/७४ को खोपसम्बन्धी विवरण

स्वास्थ्य चौकी	खोप लिने बालबालिका संख्या														
	५ वर्ष मनीसंख्या	विसिजि	डिपिटि-एचबि-एचआइबि			पिसिभि			पोलियो			आइपिभि	दादुरा	दादुरा	जापानिज इन्सफलाइटिस
			पहिलो मात्रा	दोस्रो मात्रा	तेस्रो मात्रा	पहिलो मात्रा	दोस्रो मात्रा	तेस्रो मात्रा	पहिलो मात्रा	दोस्रो मात्रा	तेस्रो मात्रा		९-११)म	१२-२३)म	
छिन्चु	१८७९	९१.६७	९६.४६	८९.९	८८.३८	९५.९६	८६.८७	८८.६४	९६.४६	८९.९	८८.३८	५.३	८९.३९	६०.३	६७.५९
लेखपराजुल	९५१	७३.३	८४.०८	८५.५७	८९.५५	८४.०८	८५.०७	८७.५६	८४.०८	८५.५७	८९.५५	९.९५	९५.०२	७०.१५	६२.६९
मैनतडा	१४२९	८०.६७	९६	९१	८८	९६	९०.३३	९३	९६	९१	८८	०	८७.६७	५७.४३	७२.६१
रामघाट	९४५	९३	१००.५	९८.५	१००	१०२	१००.५	८२	१००.५	९८.५	१००	८	८३	६५.५	७४

स्रोत : जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय, सुर्खेत, जिल्ला स्वास्थ्य प्रतिवेदन, २०७३/२०७४

५.२.६ गर्भवती महिलाको खोपको अवस्था

जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालयको आर्थिक वर्ष २०७३/७४ को तथ्याङ्क अनुसार टि.टि खोप लिने महिलाको अवस्थालाई देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका नं.४१ :२०७२/७३ बालबालिकाको खोपसम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	**टि.टि. खोप लिने गर्भवती महिलाको प्रतिशत**			
	टी.टी. १	**टी.टी. २**	**टी.टी. २+**	**टी डी २ र २+**
	(पहिलो जाँचमा)	**(पहिलो खोप लिएको एक महिना पछि)**		
छिन्चु	३४.८	२७.४५	४२.१६	६९.६१

लेखपराजुल	३४.७८	३३.८२	२५.१२	५८.९४
मैनतडा	४३.४१	३५.३७	३३.४४	६८.८१
रामघाट	५५.८८	५०.९८	३९.२२	९०.२

स्रोत : जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय, सुर्खेत, जिल्ला स्वास्थ्य प्रतिवेदन, २०७३/२०७४

५.२.७ दीर्घरोग संक्रमण हुने तथा मृत्यु हुनेको संख्या

नगरपालिकामा दीर्घ रोगबाट पीडित तथा दीर्घ रोगबाट मृत्यु भएका मानिसहरूको संख्या विश्लेषण गर्दा सबैभन्दा बढी क्यान्सर, क्षयरोग तथा अन्य दीर्घ रोगीहरूबाट मृत्यु भएको पाइन्छ। दीर्घरोगबाट मृत्यु हुनेको संख्या देहायको तालिकामा दिइएको छ।

तालिका नं.४२ : दीर्घरोगबाट संक्रमण भएका तथा मृत्यु भएकाको विवरण

क्र.सं.	रोगको नाम	दीर्घरोगबाट मृत्यु भएकाको संख्या		
		महिला	पुरुष	जम्मा
१	मलेरिया	०	१	१
२	क्षयरोग (टि.बि.)	०	३	३
३	क्यान्सर	०	३	३
४	मधुमेह (चिनी रोग)	१	०	१
५	अन्य	१	४	५
जम्मा		२	११	१३

स्रोत : नगरपालिका स्वास्थ्य शाखा, २०७५

५.३ खानेपानी उपलब्धता तथा सरसफाइको स्थिति

यहाँ नगरपालिकाको खानेपानीको स्रोत, सोको उपलब्धताको विवरण, शौचालय, घरायसी तथा सामुदायिक फोहरमैला व्यवस्थापनका अवस्थाबारे प्रस्तुत गरिएको छ।

५.३.१ खानेपानीको प्रयोगको स्रोत

खानेपानीको स्रोतलाई पाइपको धारा, ट्युववेल, इनार, जरुवा र कुवा, नदी, कुलो नहर तथा अन्य गरी ४ समूहमा विभाजन गरी वर्गीकरण गर्दा करिब ५० प्रतिशत घरधुरीले पाइप तथा धाराको पानी, ४१ प्रतिशत इनार, कुवा वा जरुवाको पानी प्रयोग गर्ने गरेको पाइन्छ। यस सम्बन्धी थप विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं.४३ : खानेपानी प्रयोगको स्रोत अनुसार घरधुरी सम्बन्धी विवरण

वडा न.	पाइप वा धाराको पानी	ट्युबेलको पानी	इनार, कुवा वा जरुवाको पानी	नदी, कुलो नहरको पानी	अन्य पानी
१	३०४	२	२०८	१०	०
२	३५४	१	२७६	१	०
३	५८	१	२९९	१	०
४	३३३	१५	३८८	३०	१०
५	२४८	४	६६	३१	०
६	३३५	२२	३७४	४६	०
७	५१	०	३७२	३	१
८	१३४	७	४८१	२२३	०
९	१२८	९	३१३	२०९	१
१०	५८०	१	२६४	५	१
११	५२१	३	३३९	४४	०

वडा न.	पाइप वा धाराको पानी	ट्युबेलको पानी	इनार, कुवा वा जरुवाको पानी	नदी, कुलो नहरको पानी	अन्य पानी
१२	७६५	७१	२४५	६०	०
१३	६६२	११	४९	२४	१
जम्मा	४४७३	१४७	३६७४	६८७	१४

स्रोत : नगर बस्तुगत बिवरण, २०७४

५.३.२ पानी ल्याउन लाग्ने समय

पानी ल्याउन लाग्ने समयलाई घरैमा, १५ मिनेट सम्म, १५-३० मिनेट, ३० मिनेट भन्दा बढी गरी ४ समूहमा विभाजन गरी विश्लेषण गर्दा करिब ४१ प्रतिशत घरधुरीलाई १५ देखि ३० मिनेटमा उपलब्ध हुने गरेको पाइन्छ । पानीको प्रयोगको स्रोत अनुसार लाग्ने समयका आधारमा घरधुरी सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.४४ : पानी प्रयोगको स्रोत अनुसार लाग्ने समयका आधारमा घरधुरी सम्बन्धी विवरण

क्र.स.	घरमै भएको	१५ मिनेट दुरी भएको	१५ देखि ३० मिनेट	३० मिनेटदेखि माथि
१	१६९७	२३२२	३६८४	१२९२

स्रोत : नगर बस्तुगत विवरण, २०७४

५.३.३ नगरपालिकामा रहेका खानेपानीको स्रोत तथा लाभान्वित क्षेत्र

यस नगरपालिकाका बिभिन्न वडाका विभिन्न स्थानहरुमा पानीको स्रोतहरु रहेका छन् । उक्त मुलबाट केही हदसम्म मानिसहरुले ब्यवस्थित तथा अव्यवस्थित रुपमा पानीको ट्याङ्कीको निर्माण गरी खानेपानीको प्रयोग गरिरहेको पाइन्छ । नगरपालिकामा रहेका पानीको स्रोत, लाभान्वित गाउँ टोल तथा प्रयोग गरिराखेको विधिलाई देहाय बमोजिम देखाईएको छ ।

तालिका नं.४५ : वडागत रुपमा रहेका खानेपानीको स्रोत तथा लाभान्वित क्षेत्र

वडा नं.	पानीको स्रोत	लाभान्वित क्षेत्र	कैफियत/सवालहरु
१	मुल	बिस गैडा, टाकुरी, गुराँसे, कोलडाँडा, तल्लो गुराँसे	स्रोत पर्याप्त नभएको
१	मुल - माथिल्लो भऱ्याङ	इन्टेक र रिजरभ्वायर (१५ क्यु. मि)	सौर्य पानी तान्ने प्रणाली
२	मुल चरचरे	समैजी, मोती, कालापानी, कुकुरफाले, साइगोठहरी, चैते, थारमुसे, सदाने, देवस्थल प्रणाली: इन्टेक र रिजरभ्वायर	तान्ने प्रणाली भएको
२	मुल कालापानी	रिजरभ्वायर (१२ क्यु. मि) र वितरण प्रणाली भएको	स्रोत पर्याप्त नभएको
२	मुल सालडाँडा	रिजरभ्वायर भएको तर क्षमता थाहा नभएको	क्षमता पर्याप्त नभएको
२	मुल थारमुसे	रिजरभ्वायर नभएको तर इन्टेक भने भएको, सोझै वितरण गर्ने गरिएको	
२	मुल लेखपराजुल	रिजरभ्वायर भएको तर क्षमता थाहा नभएको	स्रोत तल भएको र हातैले तान्ने गरिएको
३	मुल	धन खोरिया, सुनारी खोरिया प्रणाली: इन्टेक र रिजरभ्वायर र वितरण प्रणाली भएको	एउटै धारा धैरै परिवारले प्रयोग गर्ने गरेका
३	मुल	चिउरीगैरा, गौजेगैरा, कोटमिरे, अमिलसेन, भित्रीखोरिया, ज्ञवालीखोरिया,	बोकेर ल्याउने गरिएको

वडा नं.	पानीको स्रोत	लाभान्वित क्षेत्र	कैफियत/सवालहरु
		अभलपारजुल, इभानलोज, सानोडुँगी, ठूलोडुँगी, मैनतडा, पारुलेतारा, बोक्से	
४	नदि (हात्ती सुँडे)	मसिना हुँदै अमिला चौर देखि पाडुले सम्म पाइप बिछ्याइएको तर परिमाण नभएको	मसिनाघाट खोलामा इन्टेक बनाउने योजना भएको र सुठाबारीसम्म पानी वितरणको योजना भएको
४	नदि (मुरली)	वितरण गरिने क्षेत्रः हर्रे रिजरभ्वायर र वितरण प्रणाली भएको	तान्ने गरिएको
५	मुल चमेरे	रिजरभ्वायर र वितरण प्रणाली भएको	
६	मुल ठूलोखाली	१२ वटा धारा भएको र २०७२ को बाढीले बगाएको	स्रोत पर्याप्त नभएको
६	मुल बेसारे गाउँ	१५ वटा धारा भएको र २०७२ को बाढीले बगाएको	खोलाबाट पानी ल्याउन परेको
८	मुल मेहलकुना	३५ वटा धारा भएको र २०७२ को बाढीले बगाएको	पुनस्थापना गर्न सकिने
१०	नदि	लाभान्वित क्षेत्रः नया वस्ती, बाह्गाउँ, प्रगतिटोल र जम्मा २०० देखि २५० घरधुरी तल्लो बस्तीमा रिजरभ्वायर र वितरण प्रणाली भएको	
१०	छिन्चु	लाभान्वित क्षेत्रः तालबारीको ९३२ घरधुरी, पाटीचौर, वडा नं १० को शान्तिटोल, राजीगाउँ, वडा नं. १२ को ठकुरीटोल	२०५६ मा उपभोक्ता समिति गठन भएको राम्रोसँग सञ्चालन भएको, प्रति १० इकाइ निम्नतम् महशुल रु. १० र प्रति थप इकाइ बरावर रु १० लिने गरिएको छिन्चुखोलामा तान्ने प्रणाली संचालन भएको
१०	आपधारा नदि(निर्माणाधिन)	लाभान्वित क्षेत्रः करेलाडाँडा, माथिल्लो झिमिले नपाले इन्टेक निमाण कार्य थालेको -यो बर्ष ४० लाख विनियोजन गरिएको)	हाल खोलाबाट बोकेर पानी ल्याउने गरिएको
११	भेरी नदि ओखलढुँगा	लाभान्वित क्षेत्रः ओखलढुँगा, रामघाट, रोल्पाली टोल, दिपेन्द्रनगर, धुवानेल टोल, गणेशपुर, राताचौर	लिफ्टीङ प्रणाली, छान्ने प्रणाली र रिजरभ्वायर भएको
११	साँधी खोला	लाभान्वित क्षेत्रः बाह्गाउँ, रिजरभ्वायर र वितरण प्रणाली भएको	लिफ्टीङ प्रणाली भएको
११	नदि	लाभान्वित क्षेत्रः भैंसे इन्टेक, रिजरभ्वायर र वितरण प्रणाली भएको	
११	मछेडी खोला	लाभान्वित क्षेत्रः बाह्गाउँ, काशीपुर, (३५० घरधुरी लाभान्वित हुनेगरेको) पहिरोले प्रणाली बगाएको, पुनस्थापना गर्न सकिने	उपभोक्ता समितिबाट व्यवस्थापन गरिएको, हाल मानिसहरुले भेरीबाट पानी ल्याउने गरेका

वडा नं.	पानीको स्रोत	लाभान्वित क्षेत्र	कैफियत/सवालहरु
१२	छिन्चु नदि	लाभान्वित क्षेत्रः राजीगाउँ, तालबारी - वडा नं १०) देखि थानीचौर (वडा नं. १०) सम्म १५० क्यु. मि. र ३०० क्यु. मि.को ट्याङ्की रहेको पानीको प्रशोधनको व्यवस्था नभएको	पानी लगभग पर्याप्त भएको, उपभोक्त समितिबाट व्यवस्थापन गरिएको प्रति ८ इकाइको लागि रु ५० र थप प्रतिइकाइको लागि रु ११ तोकिएको पानीको परीक्षण नगरिएको

स्रोत : नगरपालिका वडागत छलफल, २०७५

५.३.४ नगरपालिकामा रहेका खानेपानी आयोजनाहरु

यस नगरपालिकामा साना, मझौला तथा बृहत किसिमका करिब ४२ वटा खानेपानी आयोजनाहरु रहेको पाइन्छ । आयोजनाहरुले झण्डै २० घरधूरी देखि १६०० घरधूरी सम्म लाभान्वित घरधूरीहरु समेटेको पाइन्छ। नगरपालिकामा रहेका खानेपानी आयोजनाहरु र लाभान्वित घरधूरीहरु वडागत रुपमा देहाय बमोजिम रहेका छन् ।

तालिका नं.४६ : खानेपानी आयोजना तथा घरधुरीसम्बन्धी विवरण

क्र.स.	खानेपानी आयोजनाहरुको नाम	वडा नम्बर	लाभान्वित घरधुरी
१.	ऐसेलुगैरा खानेपानी	१	
२.	बसेरी खानेपानी	१	
३.	आपँखोली खानेपानी	१	
४.	माथिल्लो भञ्ज्याङ्ग खानेपानी	१	
५.	चमरे टोलीखोला कालिदमार खापा	५	२५०
६.	भरले खापा	५	२००
७.	खजुरा खोला खापा	५	२०
८.	सिरेनी खापा	५	४०
९.	चिउरी गैरामा खापा	५	
१०.	लेख हात्तिखाल खापा	५	९५
११.	बबई हात्तिखाल खापा	५	२५०
१२.	गेरुवानी वनगाँउ कुईने खापा	५	२४०
१३.	भुल्केपानी खापा	६	४००
१४.	साजकुटी खापा	६	८०
१५.	घारीबन लामीछाने पुल खापा	६	५५
१६.	जराकाटे मुल खापा	६	५०
१७.	तिजुमुल खापा	६	५२
१८.	ठूलाखाली खापा	६	६०
१९.	चिसापानी खापा	७	२५०
२०.	भुल्केपानी खापा	७	३००
२१.	कुवा मुलपानी	७	४५
२२.	मानकोट खापा	७	४५
२३.	डुमकोट खापा	७	४०
२४.	गोगनपानी खापा	७	४०
२५.	भेरीनदी लिफ्ट खापा	८	१६००

क.स.	खानेपानी आयोजनाहरुको नाम	वडा नम्बर	लाभान्वित घरधुरी
२६.	डिप बोरीङ्ग ७ वटा	८	८००
२७.	चन्द्रमुहान झिग्नीखोला	८	
२८.	देवस्थल मुल	८	
२९.	कुइरेखोला	८	
३०.	किचवुरे	८	
३१.	थलथले	८	
३२.	ठाकुरधारा चोके	८	
३३.	जामीर खोला	८	
३४.	भण्डारी टोल	८	
३५.	बृहत खापा	९	१०००
३६.	डिप बोरीङ्ग ५ वटा	९	९००
३७.	औपधार लिफ्ट खानेपानी	१०	
३८.	गोगनपानी लिफ्ट खानेपानी	१०	
३९.	मदानी चौर नयाँबस्ती खानेपानी	१०	
४०.	झिलझिले लिफ्ट खानेपानी	१०	
४१.	घुम्ने खानेपानी	१३	
४२.	रामघाट खानेपानी	१३	

स्रोत : नगरपालिका वडागत छलफल, २०७५

५.३.५ खानेपानी तथा शौचालय उपलब्धताको स्थिति

यस नगरपालिकामा २०७४ असार मसान्त सम्मको अवस्थामा यहाँका बासिन्दाहरूले प्रयोग गर्ने खानेपानी र चर्पीको किसिमलाई कच्ची र पक्की भएको अवस्थालाई देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ। हाल यो नगरपालिका खुला दिशा मुक्त नगरपालिका घोषित भै सकेको छ।

तालिका नं.४७ : खानेपानी तथा शौचालयको प्रकारका आधारमा घरधुरीसम्बन्धी विवरण

क.सं.	साविक गा.वि.स	घरधुरी	खानेपानी पहुँच		शौचालयको किसिम र घरधुरी			
			घरधुरी संख्या	प्रतिशत	पक्की	कच्ची	जम्मा	प्रतिशत
१	छिन्चु	२९५६	२६५०	८९.६५	२३१०	६४६	२९५६	१००
२	लेखपराजुल	१६४९	९४०	५७.००	५८५	१०६४	१६४९	१००
३	मैनतडा	२६२२	१६२१	६१.६९	२५७७	४५	२६२२	१००
४	रामघाट	१५९८	१२१३	७५.९१	१४७८	१२०	१५९८	१००
	जम्मा	८८२५	६४२४		६९५०	१८७५	८८२५	१००

स्रोत : खानेपानी तथा ढलनिकास, क्षेत्रीय अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण कार्यालय सुर्खेत, २०७४

५.४ महिला, बालबालिका, लक्षित वर्ग तथा सामाजिक सशक्तीकरण

यहाँ बालश्रम, महिला बालबालिका तथा अन्य लक्षित वर्गको सामाजिक सशक्तिकरणका सन्दर्भमा उल्लेख गरिएको छ।

५.४.१ परिवारिक कार्यमा लैंङ्गिक सहभागिता स्थिति

परिवारिक कार्यमा लैङ्गिक सहभागिताका सन्दर्भमा विभिन्न कार्यमा लैंगिक सहभागिता तथा घर व्यवहार सम्बन्धी निर्णय र घरयासी काममा संलग्न हुने दृष्टिले अध्ययन गर्दा अधिकांश महिला रहेका छन्। लैङ्गिक सहभागिता सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ।

तालिका नं.४८ : पारिवारिक कार्यअनुसार घरधुरीसम्बन्धी विवरण

क्र.स.	कार्यको नाम	महिला	पुरुष
१	घर व्यवहारसम्बन्धी निर्णय	७२५	४३७
२	घरयासी काममा संलग्नता	६५२	२५६
३	बैङ्क खाता सञ्चालन	२९९	५६३
४	उपभोक्ता समितिमा सहभागिता	२६९	३५६
५	विद्यालय व्यवस्थापन समिति	१०२	१४५
६	उद्योग व्यापार सहभागिता	१४	२३
	जम्मा	२०६१	१७८०

स्रोत : नगर बस्तुगत बिवरण, २०७४

५.५ नगरपालिका क्षेत्रका धार्मिक महत्वका स्थलहरूको विवरण

विभिन्न प्राकृतिक धार्मिक/ऐतिहासिक/पुरातात्विक स्थानहरूले प्रमुख भूमिका खेलेको हुन्छ। यस्ता स्थलहरूको नाम, रहेको स्थान, तिनीहरूको धार्मिक/ऐतिहासिक/पुरातात्विक स्थानहरुको पहुच सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहायको तालिकामा दिइएको छ।

तालिका नं. ४९ : नगरपालिका क्षेत्रभित्रका धार्मिक महत्व बोकेका स्थलहरूको विवरण

क्र.स.	स्थलको नाम	वडा नम्बर	भौतिक पूर्वाधार		स्वामित्व	महत्व
			सडकको पहुँच	होटल, लज, रेष्टुराँ		
१.	देउती बजै मन्दिर	१२	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
२.	सिंहचुली मन्दिर	२	पुगेको	छैन	सामुदायिक	सांस्कृतिक
३.	काला सिल्टो मन्दिर	२	पुगेको	छैन	सामुदायिक	सांस्कृतिक
४.	मस्टो मन्दिर	२	पुगेको	छैन	सामुदायिक	सांस्कृतिक
५.	माइको मन्दिर	२	पुगेको	छैन	सामुदायिक	सांस्कृतिक
६.	देवीमाताको मन्दिर	१२	पुगेको	छैन	सामुदायिक	सांस्कृतिक
७.	रामजानकी मन्दिर	११	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
८.	माइभगवती मन्दिर	११	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
९.	शिव मन्दिर	११	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
१०.	कालिका मन्दिर	४	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
११.	शिद्धबाबा मन्दिर	५	नपुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
१२.	भगवती मन्दिर	५	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
१३.	देउती मन्दिर	५	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
१४.	शिव मन्दिर	५	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
१५.	विश्वकर्मा बाबा मन्दिर	९	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
१६.	कालिका मन्दिर	७	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
१७.	देउती बज्यै मन्दिर	८	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक

क्र.स.	स्थलको नाम	वडा नम्बर	भौतिक पूर्वाधार		स्वामित्व	महत्व
			सडकको पहुँच	होटल, लज, रेष्टुराँ		
१८.	दुर्गा मन्दिर	८	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
१९.	भगवती मन्दिर	८	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
२०.	बाजेको मन्दिर	८	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
२१.	नागेश्वर मन्दिर	८	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
२२.	कालिका मन्दिर	१०	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
२३.	वराह बाबा मन्दिर	१०	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
२४.	बिश्वकर्मा मन्दिर	१०	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
२५.	सरस्वति मन्दिर	१०	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
२६.	सिद्धबाबा मन्दिर	१०	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
२७.	दुर्गा मन्दिर	१०	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
२८.	सरस्वती माता मन्दिर	१०	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
२९.	दुर्गा मन्दिर	९	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
३०.	माई भगवती मन्दिर	९	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
३१.	शिव मन्दिर	१३	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
३२.	भगवति मन्दिर	१३	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
३३.	मनिराम काडाँ मन्दिर	१	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
३४.	भगवति मन्दिर	१	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
३५.	देवती मन्दिर	१	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
३६.	सिद्ध मन्दिर	२	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
३७.	दुर्गा मन्दिर	२	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
३८.	माईको मन्दिर	३	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
३९.	शिव मन्दिर	३	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
४०.	सरस्वति मन्दिर	३	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
४१.	भैरबस्थान मन्दिर	४	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
४२.	अष्ट मंगल मन्दिर	४	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
४३.	मस्ट महाकाल	४	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
४४.	कालिका मन्दिर	४	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
४५.	भगवती कालिका	४	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
४६.	भैरबस्थान	४	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
४७.	शिव मन्दिर	४	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
४८.	देउती बज्यै मन्दिर	१२	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
४९.	दुर्गा मन्दिर	१२	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
५०.	कालीका मन्दिर	१२	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
५१.	काली मन्दिर	६	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
५२.	माई भगवति मन्दिर	६	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
५३.	सरस्वति मन्दिर	६	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
५४.	बराह मन्दिर	६	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
५५.	शिव मन्दिर	७	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक

क.स.	स्थलको नाम	वडा नम्बर	भौतिक पूर्वाधार		स्वामित्व	महत्व
			सडकको पहुँच	होटल, लज, रेष्टुराँ		
५६.	माई भगवती मन्दिर	७	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
५७.	गुरु इसराम	७	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
५८.	बराहाथान	७	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
५९.	मस्सटथान	७	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक
६०.	तेजकालीका	७	पुगेको	छ	सामुदायिक	सांस्कृतिक

स्रोतः नगरपालिका वडा स्तरीय छलफल, २०७५

५.६ नगरपालिकामा मनाइने जात्रा मेलापर्व तथा संस्कृति

यस नगरपालिकामा परम्परागत तथा सांस्कृतिक रुपले विभिन्न चाडपर्व, मेला, तथा नाचगानहरू मनाउने गरेको पाइन्छ । यस नगरपालिकामा मनाउने चाडपर्व, जात्रा र मेला, स्थान तथा मनाउने समय वडागत रुपमा देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका नं.५०: मनाइने चाडपर्व, जात्रा र मेलाको विवरण

वडा नम्बर	मनाइने चाडपर्व, जात्रा र मेला	स्थान	मनाउने समय
१	गर्रा नाच	बसेरी	
४	कालिका मन्दिर	बाहुने चौर	भदौमा
५	बबई गेरुवानी मेला	गेरुवानी	कार्तिक
६	कालिका मन्दिर	झिग्नी	दशैं
७	मुलपानी मेला	मुलपानी	तिज
८	मेला	मैनतडा	घटस्थापना
८	छेलो फाल्ने	मैनतडा	भदौ १२
८	सोरठी नाच	मैनतडा	दशैं तिहार
८	सिगारु नच	मैनतडा	दशैं तिहार
९	शिवरात्री मेला	जहरे	शिवरात्री
१०	मेला	वराह डाँडा	असोज २
११	घोडेजात्रा	रामघाट बजार	दशैंको नजिक
१२	राजी नाच	वडा न.१२	असोज
१२	मेला	छिन्चु	जेठको पूर्णिमा
१२	नवरात्रीमा मेला	दुर्गा मन्दिर	नवरात्री
१२	देवति मन्दिरमा जात्रा	देवति मन्दिर	जेष्ठ
१२	देवति मन्दिरमा जात्रा	देवति बज्यै मन्दिर	मंसिर पूर्णिमा
१३	भगवती माईको मेला	वडा न.१३	दशैं
१३	घोडे जात्रा	वडा न.१३	
१३	शिवरात्री मेला	वडा न.१३	शिवरात्री

स्रोत : नगरपालिकाको वडा स्तरिय छलफल, २०७५

५.७ चाडपर्व तथा संस्कृति

विभिन्न जातजाति तथा धर्मवालम्वीहरूको बसोबास रहेको यस नगरपालिकामा मुख्यतया दशैं, तिहार, माघी, तीज, गौरा पर्व, जनैपर्णिमा, बुद्धजयन्ती, तमुल्होसार, क्रिसमस डे लगायतका चाडपर्वहरू मुख्य रुपमा मनाइन्छ । यहाँ मनाइने मुख्य चाडपर्व, जात्रा, मेलाहरूको नाम, मनाइने महिना, तिथि, मनाउने जातजाति, मनाइने स्थान सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.५१: धार्मिक तथा साँस्कृतिक चाडपर्वको विवरण

जातजातिको नाम	मनाइने चाडपर्वको नाम तथा तिथि मिति
बाहुन, क्षेत्री, ठकुरी,	दशैं तिहार, गौरा, माघी, तीज, होली, जनैपूर्णिमा, नयाँ वर्ष
थारु	दशैं तिहार, माघी, तीज, होली, कृष्ण अष्टमी, अतवारी जनैपूर्णिमा, नयाँ वर्ष
दलित	दशैं तिहार, माघी, तीज, होली, जनैपूर्णिमा, नयाँ वर्ष
नेवार	दशैं तिहार, माघी,
मगर	दशैं तिहार, माघी, तीज, होली

स्रोत: नगरपालिकाको वडा कार्यालय, २०७५

५.८ खेल मैदानसम्बन्धी विवरण

नगर क्षेत्रभित्र रहेका खेलमैदानको किसिम, अनुमानित क्षेत्रफल, रहेको स्थान तथा उपयोगको अवस्था सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका नं.५२: नगरपालिका क्षेत्रभित्र खेल मैदान सम्बन्धी विवरण

क्र.स	स्थलको नाम	वडा नं.	उपयोग (खेलकुद, प्रदर्शनी, मनोरञ्जन, पिकनिक)	स्वामित्व (सरकारी, सामुदायिक, निजी, पब्लिक लि. वा अन्य)
१.	मैनतडा खेल मैदान	८	खेलकुद	सरकारी
२.	जनज्योति मावि खेल मैदान	२	खेलकुद	सरकारी
३.	सामुदायिक मावि खेलमैदान	२	खेलकुद	सरकारी
४.	सिन्धुमरा खेलमैदान	२	खेलकुद	सरकारी
५.	खाप्ता खेलमैदान	११	खेलकुद	सरकारी
६.	दाहुने चौर खेलमैदान	४	खेलकुद	सरकारी
७.	टुनी खोला खेलमैदान	४	खेलकुद	सरकारी
८.	काठेघारी खेलमैदान	७	खेलकुद	सरकारी

स्रोत: नगरपालिका वडा स्तरिय छलफल, २०७५

५.९ सुरक्षा निकाय वा प्रहरी चौकी

नगरको शान्ति सुरक्षालाई कायम राख्नका लागि दुई वडामा प्रहरी कार्यालय स्थापना गरिएको छ । प्रहरी चौकी रहेको वडा, वस्तीको नाम, सुरक्षा निकायमा कार्यरत जनपद प्रहरी तथा प्रहरी चौकी रहेको स्थानदेखि वस्तिसम्मको औसत दुरी सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा दिइएको छ

तालिका नं.५३: नगरपालिका क्षेत्रभित्र सुरक्षा निकाय तथा प्रहरी चौकी सम्बन्धी विवरण

सुरक्षा निकाय वा प्रहरी चौकी	वडा नं.	वस्तीको नाम	सुरक्षा निकाय वा प्रहरी संख्या
			जनपथ/प्रहरी
छिन्चु इलाका प्रहरी	१२		
रामघाट प्रहरी चौकी	११		
जहरे प्रहरी चौकी	९		
अस्थाही प्रहरी चौकी	५		

सुरक्षा निकाय वा प्रहरी चौकी	वडा नं.	वस्तीको नाम	सुरक्षा निकाय वा प्रहरी संख्या
			जनपथ/प्रहरी
नयाँ सबुज गण	१२		
हर्रे गण	४		

स्रोतः नगरपालिका वडा स्तरिय छलफल, २०७५

परिच्छेद ६: भौतिक पूर्वाधार विकासको अवस्था

यस परिच्छेदमा नगरपालिकाभित्रको भौतिक पूर्वाधार विकासको स्थिति र त्यसको उपयोगको अवस्थालाई प्रस्तुत गरिन्छ। जस अन्तरगत भुउपयोग, सडक, विद्युत्, भवन, वस्ती, ऊर्जा जस्ता विषयहरू समावेश गरिएको छ।

६.१ विद्युत् तथा वैकल्पिक ऊर्जाको उपयोग

घरेलु प्रयोजनका लागि परम्परागत ऊर्जाका अतिरिक्त वैकल्पिक ऊर्जाको उपयोग गर्ने प्रचलन पनि यहाँ रहेको देखिन्छ। सौर्य ऊर्जा तथा बायोग्याँस जस्ता ऊर्जाको विभिन्न खालको उपयोगको बारेमा तल प्रस्तुत गरिएको छ।

बिद्युत नपुगेका स्थानहरु

- वडा नं. १,२,३ सबै
- वडा नं. ६ का लेख झिग्नी, ठूलाखाल र चाच्नेखोला, चिलढाले बस्तिहरु
- वडा नं. ७ का सामाखोरे, कैनपानी, डुमकोट र नँया बस्ति टोल तथा बस्तिहरु

६.१.१ विद्युत् तथा वैकल्पिक ऊर्जा विकासको अवस्था

राष्ट्रिय विद्युत् प्रशारण सेवाको पहुँच भएको यस नगरपालिकामा बत्तीको प्रमुख स्रोतको रुपमा जलविद्युत् नै रहेको छ। बिजुलीलाई बत्तीको रुपमा प्रयोग गर्ने घरधुरी करिब ६७ प्रतिशत रहेका छन् भने अन्य घरधुरीले अन्य ऊर्जा प्रयोग गरेको पाइन्छ। नगरपालिकामा विद्युत् सेवा उपलब्ध भएका र अन्य स्रोतबाट बत्ती बाल्ने घरधुरी सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं.५४ : विद्युत् तथा वैकल्पिक ऊर्जासम्बन्धी विवरण

क.स	मट्टीतेल	जेनेरेटर	गोबरग्याँस	सोलार	पानीघट्ट तथा लघु जलविद्युत्	राष्ट्रिय प्रसारणको बिजुली	अन्य
१	२२५	१३	१५	२३९४	१०५	५९२२	३२१

स्रोत : नगर बस्तुगत बिवरण, २०७४

६.१.२ घरको छानाको अवस्था

नगरपालिका क्षेत्रमा बनाइएका घरहरूमध्ये करिब ३८ प्रतिशत घरहरू जस्तापाताबाट छाइएका छन् भने ८ प्रतिशत घरहरू ढलानबाट बनेको पाइन्छ। घरको बनौटको आधारमा घरधुरी संख्यालाई विभिन्न किसिमले वर्गीकरण गरी वडागत रुपमा देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं.५५ : घरको छानाको अवस्था अनुसारका घरधुरीहरू

वडा	खर वा फुसको छाना	टायल, झिंगटी वा स्लेट	जस्तापाता	ढलान
१	४६०	१९	३२	६
२	५४९	७	७६	३
३	२८६	४	७०	३
४	१९०	२९	४८७	६६
५	१७०	१६	१५७	१०
६	२७६	३२०	३६७	१९
७	८९	२३८	१३८	३
८	१२०	४८१	१४५	३७
९	८०	३४५	१९०	८७
१०	१७७	११५	५५७	१०१

वडा	खर वा फुसको छाना	टायल, झिंगटी वा स्लेट	जस्तापाता	ढलान
११	१०२	३०१	५०७	१७४
१२	७६	१६५	२६४	१३०
१३	८०	२४४	३७९	४८
जम्मा	२६५५	२२८४	३३६९	६८७

स्रोत : नगर बस्तुगत बिवरण, २०७४

६.१.३ खाना पकाउन प्रयोग हुने इन्धनको मुख्य स्रोत

घरमा खाना पकाउन प्रयोग हुने इन्धनको प्रमुख स्रोतहरूमा (६७.९० प्रतिशत) दाउराको प्रयोग गर्ने गरेको पाइन्छ । खाना पकाउन प्रयोग गर्ने इन्धनको आधारमा घरधुरी संख्यालाई वर्गीकरण गरी वडागत रुपमा देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.५६ : खाना पकाउन प्रयोग हुने इन्धन

वडा	दाउरा	गुइँठा	गोबरग्याँस	मट्टीतेल	एल.पी.ग्याँस	बिद्युत्	अन्य
१	५१७	०	०	१	०	०	०
२	६३४	३	०	०	०	०	०
३	३५७	१	२	०	१	०	०
४	७५८	०	०	०	२०	०	०
५	३४९	१	०	०	०	०	०
६	६६५	०	२	०	०	०	०
७	५२४	५	१	०	०	०	०
८	७६५	३	१	०	९	०	०
९	७०१	१	३	०	१२	०	०
१०	९२६	१	०	०	२१	१	१
११	९६२	१	९	०	२२	०	०
१२	७२४	१	२	०	२३	०	०
१३	८४९	३	२	०	१२	०	०
जम्मा	**८७३१**	**२०**	**२२**	**१**	**१२०**	**१**	**१**

स्रोत : नगर बस्तुगत बिवरण, २०७४

६.१.४ घरमा प्रयोग हुने चुल्होको प्रकार

नगरपालिका क्षेत्रमा बसोबास गर्ने घरपरिवारले खाना पकाउन प्रयोग गर्ने चुल्होको प्रकारको आधारमा वर्गीकरण गर्दा करिब ९८ प्रतिशत घरधुरीले अँगेना तथा माटोको चुल्हो प्रयोग गरेको पाइन्छ । खाना पकाउन उपयोग गर्ने चुल्होको प्रकारलाई अँगेनो/खुल्ला चुल्हो, धुवाँ रहित चुल्हो, भुसे चुल्हो, मट्टितेल स्टोभ र ग्यास चुल्होमा विभाजन गरी देहायको तालिकामा वडागत रुपमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.५७ : खाना पकाउन उपयोग गर्ने चुल्हो अनुसार घरधुरीसम्बन्धी विवरण

वडा न.	अगेना तथा माटो	धुँवारहित चुल्हो	भुसे चुल्हो	स्टोभ	एल.पि.ग्याँस
१	५१८	१	१	०	०
२	६३४	२	०	०	०
३	३४१	१८	०	०	०
४	७६३	७	२	०	०
५	३९५	३	०	०	०
६	६६५	४	०	१०	०

वडा न.	अगेना तथा माटो	धुँवारहित चुल्हो	भुसे चुल्हो	स्टोभ	एल.पि.ग्याँस
७	५२६	०	०	२२	०
८	७५८	२	०	१८	०
९	७७०	४	०	८९	०
१०	९४५	१५	२	३०	१
११	९४५	१	२	१४	०
१२	७३१	३	२	०	१
१३	७४५	२	०	१	०
जम्मा	८७३६	६२	९	१८४	२

स्रोत : नगर बस्तुगत बिवरण, २०७४

६.१.५ दाउराको प्रमुख स्रोत

इन्धनको प्रमुख स्रोतको रुपमा प्रयोग हुने दाउराको प्रमुख स्रोतको रुपमा सामुदायिक वन तथा सरकारी वन रहेको पाइन्छ । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण वडागत रुपमा देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका नं.५८ :इन्धनको रुपमा दाउराको स्रोत अनुसार घरधुरीसम्बन्धी विवरण

क.स	निजी वन	सामुदायिक वन	कबुलियत वन	सरकारी वन	अन्य
१	१२६	७४८३	६८	९२२	१३२

स्रोत : नगर बस्तुगत बिवरण, २०७४

६.२ सूचना तथा संचार

यस नगरपालिकामा सञ्चारका साधनमा मोबाइल कभरेजको अवस्थामा अधिकाशं वडामा पुगेको पाइन्छ भने वडा न. १, २ तथा ३ का सबै बस्तिमा मोबाइलको कभरेज नपुगेको पाइन्छ । त्यसैगरि वडा न.६ का लेख झिग्नी, ठूलाखाल, नाच्नेखोला तथा चिलढाले बस्तिहरुमा र वडा न.७ का सामाखोरे, कैनपानी, डुमकोट र नयाँ बस्तिमा मोबाइलको कभरेज नपुगेको अवस्था रहेको छ । यस नगरपालिकामा सञ्चारका विभिन्न साधनहरुको प्रयोगगर्ने घरपरिवारहरुको विवरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.५९ : उपलब्ध सञ्चार, यातायात तथा अन्य सुविधासम्बन्धी विवरण

वडा नं.	रेडियो	टि.भि.	टेलिफोन	कम्प्युटर	इमेल तथा इन्टरनेट	अन्य
१	३७७	३	५०६	२	२	०
२	१९५	७	६१७	५	२	०
३	२४६	३	३५३	०	०	०
४	२४	९	७३७	१	०	०
५	२२	८	३३५	१	०	०
६	२४	३४	६३५	१	०	०
७	१५	१४	४२५	२	०	३
८	३५	२०	६४३	८	३	०
९	३४	६८	४२५	१०	१	२
१०	४५	१४३	८३२	५	०	१
११	२९	८४	७८१	४	०	०
१२	८	१४	५०७	५	०	०
१३	३६	३६	७२३	३	२	०
जम्मा	१०९०	४४३	७५१९	४७	१०	६

स्रोत : नगर बस्तुगत बिवरण, २०७४

६.४ सडक सम्बन्धी बिवरण

नगरको केन्द्रबाट नगरभित्रकै मुख्य स्थानहरुमा जाने, जिल्लाका अन्य भागमा पुग्ने र छिमेकी जिल्ला जोड्ने सडकहरु भने स्तरोन्नतीको क्रममा रहेको पाइएको छ । भू-सूचना प्रणालीबाट गरिएको अध्ययन अनुसार नगरभित्रका सडकहरुको अवस्था देहाय बमोजिम रहेको पाइएको छ । नगरपालिकामा रहेका सडकका किसिम अनुसारको विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ६०: नगरपालिकामा रहेका सडकसम्बन्धी विवरण

क्र.स.	सडकको किसिम	किमि	प्रतिशत
१	कालोपत्रे	६८	१६%
२	ग्राबेल	६८	१६%
३	कच्ची	१७९	४२%
४	टेर्‍याक	११२	२६%
	जम्मा	४२६	१००%

स्रोतः भू-सूचना प्रणाली

६.५ नगरपालिकामा रहेका प्रमुख सडकहरु

भौतिक पूर्वाधारको हिसावले सडक प्रमुख भौतिक पूर्वाधारको रुपमा लिइन्छ । सडक विकासको दृष्टिले यो नगरपालिका त्यति कमजोर भन्न मिल्दैन । देशको प्रमुख राजमार्गहरु रत्न राजमार्गको ५० किमी तथा छिन्चु जाजरकोट राजमार्गको ३० किमी खण्ड यस नगरपालिका भित्र पर्दछ । यस बाहेका अन्य सडकहरु पनि यस नगरपालिका भित्र रहेका छन् । वड नं. १ २ र ३ भने सडक सञ्जालमा जोडिन सकेका छैनन् । नगरपालिका भित्र रहेका विभिन्न सडककोहरुको विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ६१: नगरपालिकामा रहेका प्रमुख सडकसम्बन्धी विवरण

क्र.स.	सडकको नाम	अवस्था	बाटोको क्षेत्र (मि.)
१.	रत्न राजमार्ग	पिच	५०
२.	छिन्चु जाजरकोट राजमार्ग	पिच	३०
३.	भेरिगंगा चक्रपथ	Track खनिएको	१५
४.	छिन्चु घारीबन काल्चे कालीमाटी	Track खनिएको	३०
५.	छिन्चु चाईनापुल मुरली खोला हर्रे सडक	Track खनिएको	१५
६.	हर्रे मनिरामकाडाँ सडक	Track खनिएको	१५
७.	जहरे लेखझिग्नी सडक	आधा ग्रावेल आधा कच्ची	३०
८.	सत्तरी वाग्ले सडक	Track खनिएको	१५
९.	छिन्चु डुंगीखोला सडक	Track खनिएको	१५
१०.	वडा नं.८ रिङ्गरोड	आधा ग्रावेल आधा कच्ची	१५
११.	मैनतडा सामाखोरी सडक	आधा ग्रावेल आधा कच्ची	१५
१२.	बबई पुलदेखि कुईने खोला	ग्रावेल	१५
१३.	कालीदमार लामीतडाँ भर्लेनी सिरेनी चिउरी गैरा	ग्रावेल	१५

स्रोतः नगरपालिका वडास्तरिय छलफल, २०७५

६.६ पक्की, तथा झोलुंगं पुलहरूको विवरण

नगर क्षेत्रभित्र निर्माण गरिएका पक्की पुल, झोलुंगेपुल, र ति निर्माण गरिएको खोलाको नाम, पुलको दाँया तथा बाँया किनाराको स्थान तथा निर्मित वर्ष सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका नं. ६२: पुल, झोलुङ्गे पुल सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर तथा पुलको स्थान	पुल भएको खोला वा खोल्सीको नाम	जोडिने वस्तीहरू		झोलुङ्गे/काठे/ट्रष्ट/पक्की	लम्बाई (मि.)	अवस्था (राम्रो, ठिकै, जिर्ण)
		देखि	सम्म			
वडा नम्बर १२ र ४ जोड्ने पुल	छिन्चु	राजिगाउँ	हात्तीसुँडे	झोलुङ्गे	१५०	ठिकै
वडा नम्बर १२ र ३ जोड्ने पुल	छिन्चु	मृगेडाँडा	बोक्सी	झोलुङ्गे	१००	बन्दै गरेको
वडा नम्बर १२ र ४ जोड्ने पुल	छिन्चु	गणेशपुर	दमार	पक्की	२००	राम्रो
६५ खोला	छिन्चु	अउलपराजुल	चिउरीगइरा	झोलुङ्गे	९०	ठिकै
वडा नम्बर १० र ४ जोड्ने पुल	तालबाराही	तालबारी	बाहुनेचौर	पक्की	१२०	राम्रो
वडा नम्बर १० र ४ जोड्ने पुल	तोलीखोला	ताउले	झिलझिले	पक्की	१९०	राम्रो
वडा नम्बर १०	झिन्गेनारा	खाल्टेपानी	थानेश्वर	झोलुङ्गे	२०	राम्रो
वडा नम्बर ११	भेरी	रामघाट	लेकबेशी	झोलुङ्गे	२५०	ठिकै
वडा नम्बर ११	भेरी	चिप्ले	लेकबेशी	झोलुङ्गे	२५०	ठिकै
वडा नम्बर ११	शादी	लेकबेशी	लेकबेशी	झोलुङ्गे	२५०	निर्माणाधीन
वडा नम्बर ४	छिन्चु	बाहुनेचौर	दोबाटो	झोलुङ्गे	१२५	ठिकै
वडा नम्बर ४	छिन्चु	हात्तिसुरे	हात्तिसुरे	झोलुङ्गे	९०	ठिकै
वडा नम्बर ४	मोरेलीखोला	मैनतडा	मैनतडा	झोलुङ्गे	५०	ठिकै
वडा नम्बर ४	छिन्चु	छिन्चु	दमारगाँउ	झोलुङ्गे	१२७	ठिकै
वडा नम्बर ९	भेरी	भेरीगंगा	गुर्वाकोट	झोलुङ्गे	२००	ठिकै
वडा नम्बर ६ र ७	झिग्नी	वडा ६	वडा ७	पक्कि		राम्रो
वडा नम्बर ७	रुमालेखोला	भगवतिटोल	त्रिवेणी टोल	पक्कि		राम्रो
वडा नम्बर ७	बाङ्गेनारा	वडा ७	वडा ८	पक्कि		राम्रो
वडा नम्बर ७	डोटेखोला	वडा ७	वडा ८	झोलुङ्गे		राम्रो

स्रोत: नगरपालिका वडा स्तरिय छलफल, २०७५

६.७ सार्वजनिक यातायातको विवरण

नगरपालिका कार्यालय एवम् अध्ययन टोलीको स्थलगत भ्रमणबाट प्राप्त जानकारी अनुसार हाल भेरीगंगा नगरपालिकाको वडा नं. १, २ र ३ वडा बाहेक अन्य वडाका अधिकांश क्षेत्रमा सडक सञ्जाल पुगेको छ । यस्ता सडकहरुमा नियमित रुपमा गाडी चलाउन उपयुक्त नभए पनि हिउँदको समयमा अधिकांश सडकमा गाडीहरु चल्ने गरेका छन् । बाहिरी क्षेत्रका अधिकांश पक्की र ग्राभेल सडकहरु मर्मत नगरिएका र केही भने मर्मत र स्तरोन्नतीको क्रममा रहेका कारण वर्षैभरि गाडी सञ्चालन गर्न सकिने अवस्थामा छैनन् । यस नगरपालिकाको केन्द्र बिन्दु छिन्चुबाट र नगरपालिकाको अन्य स्थानबाट नगरपालिका भित्र तथा बाहिर चल्ने सवारी साधनको बिवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका नं. ६३: नगरपालिकामा संचालित सार्वजनिक यातायातको विवरण

क्र.स.	देखि	सम्म	सवारी किसिम	सवारी संख्या दैनिक
१.	छिन्चु	नेपालगञ्ज	बस	२ वटा
२.	छिन्चु	जाजरकोट	बस	४ वटा
३.	छिन्चु	बोटेचौर	साना गाडी भेन	२२ वटा
४.	छिन्चु	रामघाट	साना गाडी भेन	७ वटा

क्र.स.	देखि	सम्म	सवारी किसिम	सवारी संख्या दैनिक
५.	छिन्चु	वडाखोली	साना गाडी भेन	२ वटा
६.	छिन्चु बजारमा		साना टेम्पु	२५ वटा
७.	जहरे	सुर्खेत	सानो गाडी	२ वटा
८.	जहरे	नेपालगञ्ज	सानो गाडी	२ वटा
९.	रामघाट	सुर्खेत	सानो गाडी	२ वटा
१०.	जहरे	झिग्नी	साना गाडी	२ वटा
११.	रायपुर चोक	नेपालगञ्ज	साना गाडी	१ वटा
१२.	रायपुर चोक	सुर्खेत	साना गाडी	१ वटा

स्रोतः छिन्चु यातायात व्यवसायरीसंगको छलफल,, २०७५

६.८ सामुदायिक भवनहरूको विवरण

नगरपालिका क्षेत्रभित्र कुल १५ वटा सामुदायिक भवनहरु रहेका छन् । ति सामुदायिक भवनहरूको नाम, रहेको बस्ती तथा हालको उपयोग सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका नं. ६४: नगर क्षेत्रभित्र सामुदायिक भवन सम्बन्धी विवरण

क्र.स.	वडा नं.	भवनको नाम	भवन भएको टोलको नाम	अवस्था (राम्रो, ठिकै, जीर्ण)
१.	५	महिला समूह	बबई हात्तिखाल	राम्रो
२.	५	महिला समूह	बबई गेउरेनी	राम्रो
३.	५	वन उपभोक्ता समूह	भर्लेनी	राम्रो
४.	५	उज्ज्वल समुदाय	तोली खोला	बन्दै गरेको
५.	६	सामुदायिक भवन	ठूलो किच गाँउ	ठिकै
६.	७	सामुदायिक भवन	सिर्जनशील टोल	राम्रो
७.	७	चिसापानी सामुदायिक भवन	नवसिर्जन टोल	राम्रो
८.	७	खोप क्लिनिक	नवज्योति टोल	ठिकै
९.	८	दिदिबहिनी महिला समूह	मैनतडा	राम्रो
१०.	८	देउति बजै तरकारी संकलन केन्द्र	लादे	राम्रो
११.	११	महिला विकास केन्द्र	रामघाट	बन्दै गरेको
१२.	११	महिला सञ्जाल	रामघाट	बन्दै गरेको
१३.	१२	रामजानकी सामुदायिक वन	राजीगाउँ	राम्रो
१४.	१२	महिला तथा बालबालिका भवन	ठकुरीगाउँ	राम्रो
१५.	१२	आदिबासी जनजाति भवन	ठकुरीगाँउ	राम्रो

स्रोतः नगरपालिका वडा स्तरीय छलफल, २०७५

६.९ सरकारी भवनहरूको विवरण

नगरपालिका क्षेत्रभित्रका सरकारी भवनहरू कहाँ कहाँ रहेका छन् र तिनको तथा तिनको हालको उपयोगको अवस्था सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका नं. ६५: नगर क्षेत्रभित्र रहेका सरकारी भवनहरूको विवरण

वडा नं.	भवनको नाम	टोलको नाम	अवस्था	कैफियत
२	वडा कार्यालय			
४	वडा कार्यालय	दमार गाँउ	ठिकै	
४	दुरसंचार तथा रेडियो	हर्रे	राम्रो	
८	वडा कार्यालय		राम्रो	
८	हुलाक		राम्रो	
१०	सरकारी भवन	शान्तिनगर	ठिकै	खाली
११	कृषि, भेटनरी		राम्रो	
११	सेवा केन्द्र		राम्रो	
११	पशुशेवा केन्द्र	रामघाट बजार	ठिकै	
११	बालशिशु स्याहार	भिमपुर	जिर्ण	
१२	नगरपालिका को कार्यालय		राम्रो	
१२	इलाका वन कार्यालय		ठिकै	

स्रोत: नगरपालिका वडा स्तरीय छलफल, २०७५

परिच्छेद ७ : वन तथा वातावरणीय स्थिति

यस परिच्छेदमा नगरपालिकाभित्रको वन तथा वातावरणसँग सम्बन्धित वन, जैविक विविधता, फोहोर मैला व्यवस्थापनको अवस्था, जलवायु परिवर्तन, विपद् जस्ता विषय र क्षेत्र समावेश गरिएको छ ।

७.१ वन क्षेत्रको अवस्था

यस नगरपालिका क्षेत्रमा लगभग ७३ प्रतिशत हेक्टर भूभाग वन क्षेत्रले ओगटेको पाइन्छ । मुख्यरुपमा सामुदायिक वनका रुपमा रहेको वन क्षेत्रअर्न्तरगत विभिन्न सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिहरू रहेका छन् । नगरपालिकाको क्षेत्रमा दर्ता गरिएका सामुदायिक वन, ती वनले ओगटेको क्षेत्र, समेटिएका परिवार तथा ती वनमा पाइने मुख्य रुखका प्रजातिहरू सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका नं. ६६: सामुदायिक वनसम्बन्धी विवरण

क्र.स	सामुदायिक वनको नाम	वडा नं.	क्षेत्रफल	लाभान्वित घरधुरी	लाभान्वित जनसंख्या		
					महिला	पुरुष	जम्मा
१	रामजानकी	२	२६०.६९	३०७	५३७	५२२	१०५९
२	नवदुर्गा	५	३१०.४९	२०५	५८७	५८३	११७०
३	खान्टेपानी	२	१८०	५३	१९५	१९७	३९२
४	गोगनपानी	२	१२४.२५	२००	५६५	५४३	११०८
५	हरियाली महिला	५	३२.५	६८	१८६	१८७	३७३
६	गौरीशंकर	४	३०६.३९	३७५	९८७	८२४	१८११
७	कृष्ण	३	१९०.५९	१९०	३५५	३७७	७३२
८	जनजागृती	५	८६.४७	९८	२१९	२४३	४६२
९	भगवति	७	१९५.२९	३३७	१०७८	९१७	१९९५
१०	आदर्श महिला	५	९८	११९	३०६	३३१	६३७
११	सरस्वती	२	१७६.८७	९१	२३४	२६९	५०३
१२	चन्द्र	६	८८.१	६५	१६१	१५७	३१८
१३	सालघारी	१	२५९.११	७८	२२३	२२२	४४५
१४	सिद्धचुली	२	३११	८१	२०७	२०७	४१४
१५	उज्वल	९	३३२.८३	१७६	४६७	४६८	९३५
१६	जगन्नाथ	२	२२१.६	४९	१३४	१३३	२६७
१७	कल्पना	२	२०६.४८	६५	१२३	१९८	३२१
१८	धरमपानी	३	१७८	१०२	१४५	२१५	३६०
१९	बाँसबारी	३	१८२	३४	९१	११०	२०१
२०	नवज्याति	६	१९६.९९	८४	२०८	२३२	४४०
२१	लोकतान्त्रिक		१८८	६६५	१९४१	१९५२	३८९३
२२	कैनपानी	५			०	०	०
२३	सिस्नेरी महिला	२	९९	५१	१४१	१४६	२८७
२४	भद्रकाली	२	११२	४८३	२२८	२५५	४८३
२५	सूर्यमुखी	९	१५४	१५६	४२७	४२१	८४८
२६	मुलपानी		१७२	१२०	५४३	५६३	११०६

क.स	सामुदायिक वनको नाम	वडा नं.	क्षेत्रफल	लाभान्वित घरधुरी	लाभान्वित जनसंख्या		
					महिला	पुरुष	जम्मा
२७	जनएकता	१	२१०	९०	२५०	२४४	४९४
२८	समझदारी	१	८१.३७	६३	१७८	१५१	३२९
२९	चरचरे	९	१२०.६४	११३	३१०	३३३	६४३
३०	फुर्केसल्ली	७	१९८	११८	३४७	३५१	६९८
३१	साजगोठेरी	३	१४२६	९९८	३१०	२१००	२४१०
३२	चिसापानी हरियाली		७४.६१	९०	३४७	२२३	५७०
३३	तोपढुङ्गा	२	११२.२९	११९	३४००	२३८	३६३८
३४	साजखुट्टी	२	१८१.०५	१५२	२०६	५०३	७०९

स्रोत: जिल्ला वन कार्यालय, विरेन्द्रनगर २०७४,७५

७.२ प्राकृतिक जोखिमकको अवस्था

यस नगरपालिकामा बिभिन्न बिगत ५ बर्षमा बिभिन्न प्राकृतिक बिपत्तिको सामना गर्नु परेको अवस्था देखिन्छ। बिगत ५ बर्षका भएका बिपत्तिका घटनाहरु र क्षतिको अवस्था देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका नं. ६७: नगरपालिकाको प्राकृतिक जोखिमको विवरण

जोखिम	घटनाहरु र क्षतिको अवस्था
बाढी	• २०७१ सालमा हात्ती सुडे देखि टोलीखोलामा गएकोबाढिले खेतीयोग्य जमिनको भूक्षय भएको, र त्यसबाट वडा नं ४, १० र १२ को करिव २० रोपनी जमिनमा क्षेति पुगेको • वडा नं. ८ को लादे कसेरीघाटमा भूक्षय भएको • वडा नं. ६,७ र ८ मा झिँगनी खोलामा आएको बाढीले कुइरे गाउँ देखि झिँगनी सम्म क्षति भएको • २०७१ मा डुँगी खोलामा आएको बाढीले ठूलो डुँगीमा भएको १५ घरधुरी प्रभावित भएको र वस्तीलाई पाडुलेमा स्थान्तरण गरिएको • कालपानीखोलामा आउने बाढीले हरेका बर्ष जोखिम बढाएको, भेरीखोलाको कारण मोती कालपानी खोलामा पानीको सतह बढ्ने र गाउँलाई उच्च जोखिममा पुर्‍याउने गरेको
पहिरो	• २०७१ मा वडा नं. ७ को सामाखुरे पहिरोले ३ वटा घरहरु बगाएको • २०७४ मा झिमिलेको पहिारोले २१ घर बगाएको • वडा नं. ६ मा ठूलो खालदहमा पहिरो रहेको • वडा नं. ४ र ५मा हात्तिखाल पहिरो रहेको • वडा नं. ४ को सानो हर्रेमा पहिरो रहेको • वडा नं ३ को सानो ढुँगीको पहिरोले बस्ति प्रभावित • वडा नं. २ को थारमुसे पहिरोले २० घरधुरी प्रभावित भएको, ति मानिसहरु निर्माणधिन स्वास्थ्य चौकी नजिक त्रिपालमा बस्नुपरेको, • वडा नं १ को मनिराम काँडाको पहिरोबाट प्रभवित भएको
हावाहुरी	• हालै २०७५ बैशाख २२ गते आएको हुरीले मदानेका १९ वटा घरहरुका टिनको छाना उडाएको
आगजनी	• वडा नं ६ र ७ को सिमानमा रहेको खोल्टेपानीमा आगलागीको घटना बाराम्बार हुने गरेको • वडा नं. १ को मनिरामकाँडामा आगलागी भएको
चट्याङ	• २०७३ सालमा फाँट झिँगनीमा एकजनाको मृत्यु भएको • वडा नं. ७ को सानाखुरेमा हरेक वर्ष चट्याङ पर्ने गरेको, गत दुई वर्षमा ३ जनाको मृत्यु भएको

स्रोत: नगरपालिका वडा स्तरिय छलफल, २०७५

७.३ जलाधर तथा जलस्रोत र उपयोगको स्थिति

नगरपालिका क्षेत्रको विभिन्न वडालाई समेटेर जलाधार तथा जलसोतको रुपमा विभिन्न खोलाहरू छन् जसबाट यस क्षेत्रका बासिन्दाले सिंचाइ तथा अन्य प्रयोजनका लागी उपयोग गरिरहेका छन् । यस नगरपालिकामा भएको जलाधार तथा जलसोत र सोको उपयोग सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.६८ : जलाधार, जलश्रोत तथा उपयोगसम्बन्धी विवरण

नाम	छोएका वडाहरू	उपयोगको विवरण
नदी र खोला		
भेरी नदी		
बबई नदी		
गोचे खोला		
छिन्चु खोला		
मुरली खोला		
झिगनी खोला		
नाच्ने खोला		

स्रोत: नगरपालिका वडा स्तरिय छलफल, २०७५

७.४ विपद्को असर स्थिति

नगरपालिका क्षेत्रमा जल मौसमजन्य प्रकोपका अतिरिक्त मानवीय सावधानी तथा जनचेतनाको कमीले गर्दा धन जनको क्षति भएको देखिन्छ । यस्ता प्रकोपबाट भएका मानवीय तथा आर्थिक क्षति तथा जोखीमलाई तलका उपशीर्षकहरू मार्फत् स्पष्ट पारिएको छ ।

७.४.१ नदी कटान तथा पहिरो जोखिम क्षेत्र

तालिका नं.६९ : वडागत रुपमा नगरपालिकामा रहेका बाढी तथा पहिरो जोखिम क्षेत्रहरु

क.स	वडा नम्बर	जोखिमयुक्त तथा प्रभावित स्थान	घरधुरी संख्या	
			पहिरो	बाढी
१.	४	साना हर्रे	३५	४०
२.	४	ठूलो हर्रे	१००	
३.	४	सालघारी		१६
४.	४	मसिना		३५
५.	५	बबई हात्तिखाल, गेरवानी		६५
६.	५	लामीताडा तथा जलेतरा		१६
७.	५	भर्लेनी तालबाराही		३५
८.	५	सिरेनी		५
९.	५	तोलीखोला,कालिदमार,बिउरेनी, हाइवाग टोल		१००
१०.	५	लेखहात्तिखाल	२०	
११.	५	खजुरा	२०	
१२.	५	भर्लेनी	१५	
१३.	५	तालबाराही	६	
१४.	५	लामीताडा	७	
१५.	५	बिउरेनी र तोलीखोला	७	

क.स	वडा नम्बर	जोखिमयुक्त तथा प्रभावित स्थान	घरधुरी संख्या	
			पहिरो	बाढी
१६.	६	लेक झिग्नी	२०	
१७.	६	दह	१८	
१८.	६	फाट झिग्नी		खेत
१९.	६	लेक झिग्नी		खेत
२०.	६	दह		खेत
२१.	६	घारीवन		खेत
२२.	६	ठूलोखाली		खेत
२३.	६	सानो नाच्ने		खेत
२४.	७	कैनपानी	२०	
२५.	७	सामाखोरिया	१४	
२६.	७	नमुना टोल	५	
२७.	७	नवसिर्जनशील टोल	५	
२८.	७	नवविहानी टोल	२०	
२९.	७	देविस्थल		खेत
३०.	७	त्रिवेणी टोल		खेत
३१.	७	नवशिर्जन		खेत
३२.	७	नवज्योति		खेत
३३.	७	नमुना टोल		खेत
३४.	९	सिस्नेकोटी		७
३५.	९	भट्टेकोटी		५
३६.	९	लाखटी भालुखोले		५
३७.	९	कालीपारे टोल	४	
३८.	१०	नब बिहानी टोल	२५	
३९.	११	भिमपुर		११०
४०	११	सादीखोला		६०
४१.	१२	मसिना पटारे		३०

स्रोतः नगरपालिका वडा स्तरिय छलफल, २०७५

परिच्छेद ८ : संस्थागत तथा सुशासनको स्थिति

नगरपालिकाभित्रको संस्थागत तथा सुशासनको विद्यमान अवस्थाको सम्बन्धमा यस परिच्छेदमा व्याख्या विश्लेषण गरिएको छ । जस अन्तरगत नगरपालिका तथा नगरपालिकाभित्रका विभिन्न संस्थाको अवस्था र सुशासनका विविध पक्षहरू समावेश गरिएका छन् ।

८.१ नगरपालिकाका पदाधिकारीहरुको विवरण

नगरपालिकामा रहेका पदाधिकारीहरु जम्मा ७० जना रहेको पाइन्छ । यस नगरपालिकामा रहेका पदाधिकारीको नाम, पद तथा सम्पर्क मोबाइल नम्बर देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका नं.७० : नगरपालिकाका पदाधिकारीहरूको विवरण

क्र.सं	निर्वाचित पदाधिकारीको नाम	पद	सम्पर्क नं.	कैफियत
१	भुपेन्द्र ब चन्द	नगर प्रमुख	९८५८०६४११०	
२	रेणु आचार्य	उप प्रमुख	९८५८०६४११२	
३	नवराज कार्की	वडा अध्यक्ष १	९८५८०८८९८८	
४	रजना बुढा	महिला सदस्य १	९७४८९३६५२८	
५	हरि ब थापा	वडा सदस्य १	९८२२५३६८१९	
६	दुर्गा सार्की	दलित महिला सदस्य १	९८१२४१५३८८	
७	नर ब बुढा	वडा सदस्य १	९८१४५७७९३४	
८	नन्द ब बुढा क्षेत्री	वडा अध्यक्ष २	९८४८०९७८२०	
९	विष्णु खत्री	महिला सदस्य २	९८४८०८९९८३	का.पा. सदस्य
१०	सन्त ब गुरुङ्ग	वडा सदस्य २	९८४८२७८८८०	
११	करसिंह रावत	वडा सदस्य २	९८४८०८५२६७	
१२	हरिमाया नेपाली	वडा सदस्य २	९७४८१११७६२	
१३	जीत ब सुनार	वडा अध्यक्ष ३	९७४८०३७८१६	
१४	कलोशी कामी	दलित महिला सदस्य ३	९८४८३९८९८९	
१५	देवीकला श्रेष्ठ	महिला सदस्य ३	९८६६९४५२२४	
१६	उदय ब खड्का	वडा सदस्य ३	९८६८२८५६२०	
१७	आइतराम खत्री	वडा सदस्य ३	९८४८१६४५७९	
१८	महाविर खत्री	वडा अध्यक्ष ४	९८६८०२५६६६	
१९	रेशम ब पुन मगर	वडा सदस्य ४	९८४८०७८८६६	
२०	रुपसिंह सुनार	वडा सदस्य ४	९८१६५८४७९९	
२१	विष्णु कुमारी खड्का	महिला वडा सदस्य ४	९७४८५१६८२४	
२२	भुमीकला सुनार	दलित महिला सदस्य ४	९८४८०४०५१८	का.पा. सदस्य
२३	प्रेम ब सारु	वडा अध्यक्ष ५	९८४८०४६०४५	
२४	खगीसरा नेपाली	दलित महिला सदस्य	९८४८२९०४६३	
२५	रुपमाया वली	महिला सदस्य	९८४८१६८५३१	
२६	गोरख ब खड्का	वडा सदस्य	९७४८०२७४०६	

क्र.सं	निर्वाचित पदाधिकारीको नाम	पद	सम्पर्क नं.	कैफियत
२७	लोक ब घर्ती	वडा सदस्य	९८४८२८६७८०	
२८	बल ब खड्का	वडा अध्यक्ष ६	९८५८०६६१४०	
२९	मोतिसरा खत्री	वडा सदस्य	९८४४१७३२७२	का.पा. सदस्य
३०	देवि कामी	वडा सदस्य	९८१६५१०४२०	
३१	कर्ण ब बराल मगर	वडा सदस्य	९८१६५२५८८६	
३२	प्रेम ब सुनार	वडा सदस्य	९८०९४८११६४	
३३	कर्ण ब मिजार	वडा अध्यक्ष ७	९८४८०९४५३४	
३४	चन्द्र ब वली	वडा सदस्य	९८१४५४७५४१	
३५	गिता कार्की	महिला सदस्य	९८००५४८६५३	
३६	मेवालाल सार्की	दलित सदस्य	९८४८०५०४६७	
३७	ओविसरा बस्याल	दलित महिला सदस्य	९८००५३२०६७	
३८	पदम ब खत्री	वडा अध्यक्ष ८	९८५८०५१७२६	
३९	पुसे कामी	वडा सदस्य	९८४८२१२१००	जि.स.स.स.
४०	खिम कु. राना	महिला सदस्य	९८४८०९१७३९	का.पा. सदस्य
४१	रुपी कामी	वडा सदस्य	९८४८००२५७३	
४२	पर्से कामी	वडा सदस्य	९८४८०४७०८२	
४३	लक्ष्मन राना	वडा अध्यक्ष ९	९८४८२४७२६७	
४४	बाबुराम कामी	वडा सदस्य	९८१२८५२७७४	
४५	रुद्र ब कामी	वडा सदस्य	९८४८१०६३९०	
४६	कुन्ती विक	दलित महिला सदस्य	९८४८१८५८८४	
४७	बसन्ती बोहोरा	महिला वडा सदस्य	९८२२५१४९४२	
४८	मान ब बुढामगर	वडा अध्यक्ष १०	९८४८०६७६४७	
४९	जगविर वली	वडा सदस्य	९८४४८९१७२४	
५०	हिरा सुनार	दलित महिला सदस्य	९८४८२४७४०३	
५१	सुनिल विक	वडा सदस्य	९८४८२८२४२१	
५२	उमा कुमारी शर्मा	महिला वडा सदस्य	९८४८२०४४८१	
५३	तीलकराम डाँगी	वडा अध्यक्ष ११	९८४८०२८२३५	
५४	गोबर्द्धन बस्नेत	वडा सदस्य	९८४८११७९२१	
५५	धन कुमारी वली	महिला वडा सदस्य	९८४८२०७८९६	
५६	नर ब बस्याल	वडा सदस्य	९८४८२३०३०३	
५७	रुपी सुनार	दलित महिला सदस्य	९८४८०८९७५९	
५८	हरि प्र. कडेंल	वडा अध्यक्ष १२	९८५८०५५१३६	
५९	रत्नाखर चपाई	वडा सदस्य	९८४८०२७६१२	
६०	देउप्रसाद बस्नेत	वडा सदस्य	९८६४९९३५३८	

क्र.सं	निर्वाचित पदाधिकारीको नाम	पद	सम्पर्क नं.	कैफियत
६१	मनकली खड्का	महिला सदस्य	९८४४८१३३६३	
६२	रमना दमाई	दलित महिला सदस्य	९८४४८१००२४	का.पा. सदस्य
६३	टीकाराम सुवेदी	वडा अध्यक्ष १३	९७४८०१४७२२	
६४	देविसरा नेपाली	दलित महिला सदस्य	९८६८०२५९६१	
६५	सिता शर्मा	महिला सदस्य	९८४८०५०५७१	
६६	धन ब बुढा	वडा सदस्य	९८०२५३६७४५	
६७	नरेन्द्र कुमार आर्सी	वडा सदस्य	९८०१३२४५६४	
६८	शेर ब कामी	का.पा. सदस्य	९८२२४५५४४८	का.पा. सदस्य
६९	खिम ब कामी	का.पा. सदस्य	९८१५५५३९५०	का.पा. सदस्य
७०	प्रतिक्षा विक	का.पा. सदस्य	९८४८२१०६७४	का.पा. सदस्य

स्रोत : नगरपालिका कार्यालय २०७५

८.२ नगरपालिका कार्यालयमा हाल कार्यरत कर्मचारीहरूको विवरण

नगरपालिकाद्वारा सेवा, सुविधा प्रदान गर्नका लागि नगरपालिकामा विभिन्न पदमा कार्यरत कर्मचारीहरू, र कार्यरत पद सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका नं.७१ : नगरपालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरूको विवरण

क्र.सं.	पद	सेवाको किसिम	किसिम				जम्मा
		प्राविधिक/प्रशासन	स्थायी	अस्थायी	करार	ज्यालादारी	
१.	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	प्रशासन	१				१
२.	लेखा अधिकृत	लेखा	१	०	०		१
३.	माटो विज्ञ	प्राविधिक	१	०	०		१
४.	इन्जिनियर	प्राविधिक	०	०	०	१	१
५.	ना.सु.	प्रशासन	१०	०	०		१०
६.	सव इन्जिीनियर	प्राविधिक	१	३	१		५
७.	लेखापाल	लेखा	१	०	०		१
८.	सामुयिक विद्यालय सुपरभाइजर	प्रशासन	३	०	०		३
९.	विद्यालय सुपरभाइजर	प्रशासन	१	०	०		१
१०	खरिदार	प्रशासन	७	०	०		७
११	सहायक सब इन्जिनियर	प्राविधिक	०	३	१		४
१२	मुखिया	प्रशासन	०	१	०		१
१३	कार्यालय सहायक	प्रशासन	१	३	३		४
१४	कर संकलक	लेखा	०	०	१		१
१५	ड्राइभर	प्राविधिक	०	०	३		३
१६	स्वीपर				२		२
१७	माली				१		१
१८	वरिष्ठ स्वास्थ्य सहायक		२	०	०		२
१९	नर्स				१		१
२०	स्वास्थ्य सहायक	प्राविधिक	१	१	०		२
२१	प्रविधिक सहायक (कृषि)						२
२२	पशु स्वास्थ्य सहायक		२	०	०		२

क.सं.	पद	सेवाको किसिम	किसिम				जम्मा
		प्राविधिक/प्रशासन	स्थायी	अस्थायी	करार	ज्यालादारी	
२३	सरसफाई कर्मी				१	११	१२
२४	न्यायको कक्ष सहयोगी					१	१
		जम्मा					६९

स्रोत : नगरपालिका कार्यालय २०७५

८.३ स्थानीय स्तरमा राज्यको उपस्थिति

यस नगरपालिकामा नियमित सेवा प्रवाह गरी रहेका विभिन्न सरकारी कार्यालयहरूको नाम, ठेगाना, तथा कार्यालयको फोन नं सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.७२ : नगरपालिका क्षेत्र रहेका सरकारी कार्यालयहरूको विवरण

सि. नं.	कार्यालयको नाम	ठेगाना	कर्मचारी संख्या
१.	नगरपालिका कार्यालय	छिन्चु	
२.	इलाका प्रहरी कार्यालय	छिन्चु	
३.	स्वास्थ्य चौकी	छिन्चु	
४.	अतिरिक्त हुलाक	छिन्चु	
५.	नेपाली सेनाको गण	छिन्चु	
६.	सेक्टर वन कार्यालय	छिन्चु	

स्रोत : नगरपालिकाको कार्यालयको, २०७५

८.४ संस्थागत समूह तथा समूहमा सहभागिता

संस्थागत सहभागिता तथा आवद्धता सन्दर्भमा नगरपालिकाको समष्टिगत रुपमा महिला तथा पुरुषको सहभागिता रहेको छ । वडागत रुपमा संस्थागत सहभागिता तथा आवद्धतासम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.७३: संस्थागत सहभागिता तथा आवद्धतासम्बन्धी विवरण

क.स	नगर कार्यक्रम	कृषक समूह	उपभोक्ता संघ	सहकारी संघ	गैसस	परम्परागत समूह	अन्य
१	१३४२	५३१	३३७	२४७५	२३५	९	२

स्रोत : नगर बस्तुगत बिवरण, २०७४

८.५ गैरसरकारी संघसंस्था तथा दातृनिकाय सम्बन्धी विवरण

यस नगरपालिकासंग समन्वय तथा सहकार्य गरी संस्थागततथा पूर्वधार विकासका कार्य गर्ने गैरसरकारी संस्थाको नाम, ती सस्थाको ठेगाना, सम्पर्क नम्बर, कार्य क्षेत्र तथा अनुमानित वार्षिक रकम सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका नं.७४ : परिवारका सदस्य आवद्धता भएका संस्था समूह अनुसार परिवार सम्बन्धी विवरण

सि. नं.	संघ संस्थाहरुको नाम	कार्यक्रम
१.	सेलर्ड/USAID	शुशासन
२.	CD-MUN	क्षमताअभिबृद्धि
३.	WAM	सिमाङकृत महिला सशक्तिकरण
४.	EDS	वातावरण, कृषि
५.	ENFO	खानेपानी

सि. नं.	संघ संस्थाहरुको नाम	कार्यक्रम
६.	सुन्दर नेपाल	सरसफाई
७.	PACT	कृषि
८.	किर्डाक	किशोरी शिक्षा, प्रजनन स्वास्थ्य
९.	सामुदायिक अध्ययन केन्द्र	शिक्षा, चेतनामूलककार्यक्रम

स्रोत : नगरपालिका बार्षिक पुस्तिका, २०७४/७५

८.६ नगरपालिकाको राजस्वको सांराश

यस नगरपालिकामा आ.व. २०७४/०७५ को राजस्व बजेट जम्मा ३,९६,१६७ रहेको छ। बिगत बि.स.२०७१ देखि बि.स.२०७४/७५ सम्मको राजस्वको बिवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका नं.७५ : आ.व.२०७४/०७५ को राजस्व सम्बन्धी विवरण (रु.हजारमा)

क. सं	राजस्वका स्रोतहरु	यथार्थ आय (रु हजारमा)			बजेट
		२०१४/१५	२०१५/१६	२०१६/१७	२०१७/१८
		२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५
१	**आन्तरिक राजस्व स्रोत**	**४,२५७**	**६,०५७**	**८,७२९**	**१२,३१०**
क	स्थानीय कर	१,४४५	२,५२०	६,३२२	८,९१६
ख	सेवा शुल्क तथा दस्तुरहरु	२,८१२	३,५३६	२,४०७	३,३९४
२	**बाह्य राजस्व स्रोत**	**४०,६९०**	**९३,७८०**	**१३७,७२९**	**३८३,८५७**
२.१	अन्तर सरकार वित्त हस्तानतरण	०	०	०	०
२.२	नेपाल सरकारबाट प्राप्त अनुदान (निशर्त) चालु	७,९१४	४,१००	९,४९७	३७,५००
२.३	नेपाल सरकारबाट प्राप्त अनुदान (निशर्त) पुँजीगत	१३,२७२	२५,६४३	५२,३९०	८०,०००
२.४	नेपाल सरकारबाट प्राप्त अनुदान (सशर्त) पुँजीगत	४,६७७	४,३००	२२,५५३	८६,७०९
२.५	कार्यक्रमगत अन्य अनुदान	१४,३५१	५८,०९८	५१,६५०	५६,६५०
२.६	ऋण तथा सापटी	०	०	०	०
२.७	अन्य राजस्व	४७६	१,६३९	१,६३९	१२२,९९८
२.७.१	*राजस्व बाँडफाँड*	*४७६*	*१,६३९*	*१,६३९*	*१२२,९९८*
२.७.२	*जनसहभागिता*	*०*	*०*	*०*	*०*
3	**अल्या**	**३६२**	**१६७**	**६,०३३**	**०**
	कुल राजस्व	**४५,३०९**	**१००,००४**	**१५२,४९१**	**३९६,१६७**

स्रोत : नगरपालिका कार्यालय २०७५

८.७ नगरपालिकाको आ.व.२०७५/०७६ सालको नगरस्तरीय योजनाहरु

नगरपालिकाले विद्यमान नीतिगत व्यवस्थाको आधारमा पूर्वाधार, आय आर्जन, सशक्तिकरण, स्वास्थ्य, शिक्षा लगायतका विषयगत क्षेत्रमा केन्द्रित गरी यस वर्षको आयोजना तथा कार्यक्रम तयार गरेको छ। नगरपालिकाको वार्षिक कार्यक्रमको विस्तृत विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं.७६ : आ.व.२०७५/०७६ को सालको नगरस्तरिय योजनाहरु

क.स.	विवरण	रकम रु.	कैफियत
१.	समपुरक	२,००,००,०००	
२.	विपद व्यवस्थापन	२०,०००,०००	
३.	विजयमार्ग (वडा न.८ कार्यालय जाने सडक)	३०,०००,०००	
४.	रंगशाला	३५,०००,०००	

क.स.	विवरण	रकम रु.	कैफियत
५.	पर्यटन तथा संस्कृति(हरितपार्क)	५,०००,०००	
६.	संचार प्रवर्द्धन	३००,०००	
७.	रेडक्रस	२००,०००	
८.	वडा कार्यालय निर्माण (४,५,६,१३)	६,०००,०००	
९.	विद्युत मर्मत	५००,०००	
१०.	हर्रे मनिरामकाडा सडक	१२,०००,०००	
११.	लक्षित बर्ग (सिपमूलक तथा आयमूलक)	४,०००,०००	
१२.	मेयर कप आयोजना	७००,०००	
१३.	गणेश स्मृति भवन	१,०००,०००	
१४.	नगर कल्भर्ट	४,०००,०००	
१५.	छिन्चु घारीवन काडेघारी सडक	७,०००,०००	
१६.	सत्तरी वाग्ले सडक	२,३००,०००	
१७.	गुरासे देखि भर्याङ	१,०००,०००	
१८.	चाइना पुल हर्रे सडक	१,०००,०००	
१९.	वातावरण तथा प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम	१,५००,०००	
२०.	नगरस्तरिय आधुनिक सूचना केन्द्रसहितको दलित पुस्तकालय	४००,०००	
२१.	नगरको दमकल पानी पोखरी निर्माण	७००,०००	
२२.	नगरमा यम्बुलेन्स खरिद	१,५००,०००	
२३.	खानेपानी (वडा न.१० आपँधारामा ३० लाख र वडा नं.१२ छिन्चु खोपानीमा १२ लाख, मसिना पाडुले १५ लाख)	५,७००,०००	
२४.	छोरी लक्ष्मी बचत तथा शिक्षा कोष	२००,०००	
२५.	युवा स्वरोजगार (निरन्तरता)	५००,०००	
२६.	एक घर दुई विरुवा	२००,०००	
२७.	नगरस्तरिय सार्वजनिक संरक्षण तथा प्रवर्द्धन	८००,०००	
२८.	नगरस्तरिय सडक लगतकट्टा	३००,०००	
२९.	हिमशिखर बहुमुखी क्याम्पस रामघाट अनुदान	१,०००,०००	
३०.	शवदाह निर्माण (१,२,३,८,९,११)	१,०००,०००	
३१.	अध्ययन अवलोकन अन्तरजिल्ला भ्रमण	५००,०००	
३२.	जल्यातडा हिलेखानीको सडकमाथि	८००,०००	
३३.	गोठेरीटोल बृहत खापा भेरीगंगा ११	१,१५०,०००	
३४.	कल्भर्ट निर्माण (वडा कार्यालय १३ जाने खोलामा)	१,२००,०००	
३५.	घारीखोला सिचाई ड्याम निर्माण	३००,०००	
३६.	जहरे सार्वजनिक शौचालय	२५०,०००	
३७.	जहरे बजार ठाडो बाटो ढल निकास	६००,०००	
३८.	नगर प्रतिक्षालय तथा फिल्ड निर्माण	१,०००,०००	
३९.	नगरस्तरिय बसपार्क	८००,०००	
४०.	महिला स्वास्थ्य स्वयंमसेवक, ७५ बर्ष नाघेका जेष्ठ नागरिक तथा पूर्ण अपांग प्रोत्साहन	८००,०००	
४१.	रामजानकी बृद्धाश्रम ११	३००,०००	
४२.	मैनतडा बृद्धश्रम ८	५००,०००	
४३.	बिद्युत विस्तार ३	७००,०००	

क.स.	विवरण	रकम रु.	कैफियत
४४.	सिद्धबाबा मन्दीर /गिद्धेडाँडा जाने भर्‍याङ निर्माण	३००,०००	
४५.	चमेरेगुफा संरक्षण	३००,०००	
४६.	ट्राफिक प्रहरी रिर्फेस सेन्टर	३००,०००	
४७.	नगर स्तरिय खेलकुद बिकास कार्यक्रम	३००,०००	
	जम्मा	१५३,९००,०००	

८.८ नगरपालिकाको आय तथा व्ययको अवस्था

आ.व. २०७४/०७५ को नगरपालिकाको विभिन्न शीर्षकको आय तथा व्यय सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका नं.७७ : आ.व.२०७४/०७५ को वार्षिक आय ब्ययसम्बन्धी विवरण

क.स.	खर्च	बास्तविक			बजेट
		२०१४/१५	२०१५/१६	२०१६/१७	२०१७/१८
		२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५
१	रिकरेन्ट खर्च	१७,२५९,१०५	३४,६४५,३६८	६३,५६५,४६१	३१,८२८,६००
१.१	ब्यक्तिगत तलब	६०९,२४९	४,४२७,१०८	५,३५०,२५१	१८,५२०,०००
१.२	जनता प्रतिनिधि		१९१,८६०		६२६,६००
१.३	ब्यक्तिगत भत्ता	१७८,४००	४५३,९४०	३००,०००	३,३८१,०००
१.४	प्रतिनिधिलाई भत्ता		१४३,६००	६५०,०००	
१.५	बैठक भत्ता				
१.६	पोसाक		१८७,५००	१३५,०००	
१.७	औषधी खर्च				
१.८	यातायात तथा दैनिक खर्च		५२५,५७५	१००,०००	
१.९	यातायात खर्च प्रतिनिधि			५००,०००	
१.१	यातायात खर्च कर्मचारी		३४१,८००		
१.१	कार्यालय सेवा खर्च	४००,२४५	५८,३७५		
१.१	पानी तथा बिद्युत	५०,४२३	८०,४४६	६०,०००	५५६,०००
१.१	संचार		१४२,९०१	१८०,०००	३२८,०००
१.१	कार्यालय संचालन खर्च	१०२,५०३	४१९,२४८	९५०,०००	६००,०००
१.२	भाडा		१९४,०००	२५०,०००	१,१२०,०००
१.२	मर्मत संम्भार		१५१,७९६	४००,०००	७००,०००
१.२	कार्यालय सामानहरु	८१,२१२	४१५,०००		५००,०००
१.२	किताब				
१.२	प्रत्रिका		११०,८८९	५०,०००	३००,०००
१.२	इन्धन		३९६,४३५	६१०,२१०	१,६९५,०००

क.स.	खर्च	बास्तविक			बजेट
		२०१४/१५	२०१५/१६	२०१६/१७	२०१७/१८
		२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५
१.२	अन्य इनधन				
१.२	मसलन्द खर्च	२५४,८९३	३०७,३९०	३८०,०००	१,०३०,०००
१.२	कन्टेन्जेन्सी भैपरि आउने				६००,०००
१.२	चलनचल्तीका सामानहरु				
१.३	कन्सल्टेन्सी खर्च		२९३,७७१	६००,०००	
१.३	नगरपालिका आयोग गठन		१२८,६६२	२००,०००	६००,०००
१.३	सदस्यता शुल्क			३०,०००	१०,०००
१.३	बित्तिय सहयोग		२०,०००	३५,०००	३५०,०००
१.३	इनाम			१५,०००	३०,०००
१.३	सामाजिक संस्थालाई सहयोग				
१.३	सरकारी संस्थालाई सहयोग				
१.३	सामाजिक सुरक्षा सहयोग	१३,९४९,०००	२४,७००,०००	५१,६५०,०००	
१.३	अस्पताल अपरेसन खर्च	३४५,६३०	३०१,४६०	१५०,०००	
१.३	अन्य कार्यक्रम खर्च	२०,०००			६००,०००
१.४	गेर्‍याचिउरिटि				
१.४	बिमा प्रिमियम				१५०,०००
१.४	कर्मचारी समाजकल्याण कोष		२७५,०००	१२०,०००	१३२,०००
१.४	तालिम				
१.४	प्रचारप्रसार		२७,०००		
१.४	अन्य सहयोग				
१.४	रिफन्ड खर्च	२६८,३५५	३५१,६१२	८५०,०००	
२	**कार्यक्रम/पुजि खर्च**	**१९,५२१,७५२**	**६५,३६९,०२७**	**७६,८५९,५३९**	**३६७,६०४,८००**
२.१	फर्निचर				५००,०००
२.२	गाडी				
२.३	मेसिन तथा उपकरणहरु				५००,०००
२.४	कार्यक्रम खर्च	१६,९७१,२१२	२७,६४०,७४०	३५,७७७,९३९	१०८,७६२,४००
२.५	अन्य कार्यक्रम तथा निर्माण खर्च			४००,०००	३९,५००,०००
२.६	पर्यटन निर्माण कार्य				
२.७	स्वास्थ्य कार्यक्रम/बाल पोषण कार्यक्रम	१,८११,६५४			
२.८	अल्पसंख्यकको लागी कार्यक्रम				६,५००,०००

क.स.	खर्च	बास्तविक			बजेट
		२०१४/१५	२०१५/१६	२०१६/१७	२०१७/१८
		२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५
२.९	महिला तथा बालबालिका सम्बन्धि कार्यक्रम	३१,२००			६,९००,०००
३	खेलकुद तथा शिक्षा				
३.१	गरिबी निवारण कार्यक्रम				
३.२	सडक बोर्ड कार्यक्रम				१३,९५६,०००
३.३	कृषि रोड			१००,०००	३,२८६,४००
३.४	जगेडा कोष मसलन्द कार्यक्रम				६००,०००
३.५	ओडिएफ घोषणा पुजी	२७४,०३०			
३.६	एलजिसिडिपि कार्यक्रम अपरेसन खर्च		३,७२०,०००	१,९११,०००	३,५००,०००
३.७	डिडिसि कोष खर्च				
३.८	पिपिपि कार्यक्रम		४,३००,०००		
३.९	निरन्तर योजना खर्च	४३३,६५६			
४	जनता सहभागिता अर्न्तगतको बिकास कार्यक्रम				३५,०००,०००
४.१	इनाम (शिक्षा तथा खेलकुद)				
४.२	जग्गा खरिद				
४.३	बिपद् ब्यवस्थापन		२९,५८१,६८७	५७,६००	
४.४ ४.५	अन्य सरकारी निर्माण तथा सुधार			२००,०००	८५,०००,०००
४.६	पुजी सुधार खर्च			३७,८३३,०००	१४,६००,०००
४.७	ल्याडफिल्ड साइड निर्माण				
४.८	खानेपानी स्रोत संरक्षण			५०,०००	
४.९	वडा स्तरिय कार्यक्रम				२६,५००,०००
५	सफ्टेवर			३८०,०००	
५.१	कन्टेन्जेन्सी			१५०,०००	
५.२ ५.३	मर्मत सम्भार कोष/मर्मत खर्च				२२,५००,०००
५.४	प्रचारक खर्च/कोष तथा स्थानिय पत्रिका,रेडियो आदी				
५.५	तालिम र कार्यशाला		१२६,६००		
३		**६०७,३३६**	**३५४,०००**	**१६७,३०७**	**६,०३३,०००**
		३७,३८८,१९३	**१००,३६८,३९५**	**१४०,५९२,३०७**	**४०५,४६६,४००**

स्रोत : नगरपालिका कार्यालयको लेखापरिक्षण प्रतिबेदन, २०७४/७५

अनुसुचीहरु

अनुसूची १ : सिचाई आयोजनाहरु

क्र.स.	सिंचाई सुविधा वा आयोजनाको नाम	वडा नम्बर	सिंचाईको किसिम (सतह,कूलो/नहर, लिफ्टिङ्ग, बाँध, ट्युवेल/वोरिङ्ग, पोखरी वा अन्य)	सिंचाईको माध्यम (कूलो नहर, पाइप आदी)	स्रोतको विवरण		सिंचाईको उपलब्धता (बर्षैभरी वा मौसमी)	लाभान्वित घरधुरी
					इकाई	परिमाण		
१.	मसिनाघाट	१२	सतह	कुलो	कि.मी.	१.५	बर्षैभरि	२००
२.	दमारगाँउ	४	सतह	कुलो	कि.मी.	१	बर्षैभरि	४५०
३.	बाहुनेचौर	४	सतह	कुलो	कि.मी.	१	बर्षैभरि	१००
४.	टोलीखोला	४	सतह	कुलो	कि.मी.	२	बर्षैभरि	२००
५.	भिलमिले	१०	सतह	कुलो	कि.मी.	४	बर्षैभरि	५००
६.	भिग्ने	६	सतह	कुलो	कि.मी.	१	मौषमी	५०
७.	लोदे	८	सतह	कुलो	कि.मी.	१	बर्षैभरि	५०
८.	धारापानी हात्तिखाल	२	सतह	पाइप	कि.मी.	१.४	मौषमी	५५
९.	धारापानी डुम्बाखानी	२	सतह	पाइप	कि.मी.	१.४	मौषमी	६०
१०.	कुम्बेपानी	२	सतह	पाइप	कि.मी.	०.६	मौषमी	३०
११.	मोटीकाल पानी	२	सतह	पाइप	कि.मी.	०.२	मौषमी	७
१२.	लेखपराजुल	२	सतह	पाइप	कि.मी.	०.५	मौषमी	३०
१३.	थमुर्से	२	सतह	पाइप	कि.मी.	०.४	मौषमी	२५
१४.	भिलिमिली मदाने चौर	१०	सतह	पाइप	कि.मी.	६.५	मौषमी	३००
१५.	तालबारे	१०	सतह	कुलो	कि.मी.	२	बर्षैभरि	२७५
१६.	थानेचौर	१०	सतह	कुलो	कि.मी.	२.५	मौषमी	३५०
१७.	भिमपुर लिफ्ट	११	सतह	पाइप	कि.मी.	०.९	बर्षैभरि	१६२
१८.	बिउरेनी कालीदह	५	सतह	पाइप	कि.मी.	६	अधुरो	५६
१९.	तोलीखोला	५	सतह	कुलो	कि.मी.	४	बर्षैभरि	१४०
२०.	विचकुलो	५	सतह	कुलो	कि.मी.	३	मौषमी	४५
२१.	कालिदमार	५	सतह	कुलो	कि.मी.	२.५	अधुरो	४५
२२.	स्याउला खोला	६	सतह	कुलो	कि.मी.	३	मौषमी	१२०
२३.	तिजुमुल	६	सतह	कुलो	कि.मी.	१.५	मौषमी	५२
२४.	घारीवन बेसारे टोल	६	सतह	कुलो	कि.मी.	२	मौषमी	३८
२५.	खर्काटोल	६	सतह	कुलो	कि.मी.	०.६	मौषमी	१८
२६.	बासखोला	६	सतह	कुलो	कि.मी.	२	मौषमी	४५
२७.	सानु माचकुलो एकता टोल	६	सतह	कुलो	कि.मी.	१.५	मौषमी	४५
२८.	सिमताली टोल रातावोर	६	सतह	कुलो	कि.मी.	४०	मौषमी	१.५

क्र.स.	सिंचाई सुविधा वा आयोजनाको नाम	वडा नम्बर	सिंचाईको किसिम (सतह,कूलो/नहर, लिफ्टिङ्ग, बाँध, ट्युवेल/वोरिङ्ग, पोखरी वा अन्य)	सिंचाईको माध्यम (कूलो नहर, पाइप आदी)	स्रोतको विवरण		सिंचाईको उपलब्धता (बर्षैभरी वा मौसमी)	लाभान्वित घरधुरी
					इकाई	परिमाण		
२९.	ड्वाड्डोरे टोल	६	सतह	कुलो	कि.मी.	२	मौषमी	६०
३०.	कालीखोला बाध मिलनटोल	६	सतह	कुलो	कि.मी.	२५	मौषमी	४०
३१.	चिसापानी घट्टेकुलो	७	सतह	कुलो	कि.मी.	१.८	बर्षैभरि	७०
३२.	चमेलीवाध	७	सतह	कुलो	कि.मी.	२	बर्षैभरि	७०
३३.	पाडुलेफाट	७	सतह	कुलो	कि.मी.	०.५	बर्षैभरि	३०
३४.	अजिरे सिमलेताल	७	सतह	कुलो	कि.मी.	०.५	बर्षैभरि	३५
३५.	पुर्णेघारी	७	सतह	कुलो	कि.मी.	०.५	मौषमी	२०
३६.	अविरल	७	सतह	कुलो	कि.मी.	०.८	मौषमी	१८
३७.	दर्माली टोल	७	सतह	कुलो	कि.मी.	२	मौषमी	५०
३८.	बाङ्गेनारा	७	सतह	कुलो	कि.मी.	०.५	मौषमी	१२
३९.	गोगनपानी	७	सतह	कुलो	कि.मी.	१	मौषमी	२५
४०	भुते ताल डुमकोट	७	सतह	कुलो	कि.मी.	०.७	मौषमी	२०
४१.	लामीताडा	५	सतह	कुलो	कि.मी.	२.५	बर्षैभरि	१५०
४२.	तालबाराही	५	सतह	कुलो	कि.मी.	३	बर्षैभरि	४०
४३.	ओइला	५	सतह	कुलो	कि.मी.	२.५	बर्षैभरि	३५
४४	कनकरे	५	सतह	कुलो	कि.मी.	७	बर्षैभरि	९०
४५.	खजुरा	५	सतह	कुलो	कि.मी.	२	बर्षैभरि	४०
४६.	खजुरा देखि तल्लो खजुरा	५	सतह	कुलो	कि.मी.	१.५	बर्षैभरि	२५
४७.	हात्तिखाल	५	सतह	कुलो	कि.मी.	२	बर्षैभरि	४०
४८.	हात्तिखाल सिरेनी सिचाई	५	सतह	कुलो	कि.मी.	१	बर्षैभरि	२५
४९.	हात्तिखाल सिरेनी माथिल्लो सिचाई	५	सतह	कुलो	कि.मी.	३	बर्षैभरि	५०
५०.	लेख हात्तिखाल	५	सतह	कुलो	कि.मी.	०.५	बर्षैभरि	५०
५१.	कर्कैरै खोला	५	सतह	कुलो	कि.मी.	१	बर्षैभरि	४०
५२.	चिउरीबास चिसापानी	५	सतह	कुलो	कि.मी.	२	बर्षैभरि	२००
५३.	गिद्दे खाल्ला	५	सतह	कुलो	कि.मी.	२	बर्षैभरि	१८०
५४.	कुइनेखोला गेरुबाने	५	सतह	कुलो	कि.मी.	३	बर्षैभरि	३५
५५.	शान्तिपुर	९	लिफ्टिङ्ग	पाइप	कि.मी.	१.७	बर्षैभरि	४००
५६.	ठूलो जात्री शान्तिपुर	९	लिफ्टिङ्ग	पाइप	कि.मी.	२	बर्षैभरि	३००
५७.	भट्टेघारी मूल झिग्नीखोला	९	लिफ्टिङ्ग	पाइप	कि.मी.	०.५	बर्षैभरि	४००

क्र.स.	सिंचाई सुविधा वा आयोजनाको नाम	वडा नम्बर	सिंचाईको किसिम (सतह,कूलो/नहर, लिफ्टिङ्ग, बाँध, ट्युवेल/वोरिङ्ग, पोखरी वा अन्य)	सिंचाईको माध्यम (कूलो नहर, पाइप आदी)	स्रोतको विवरण		सिंचाईको उपलब्धता (बर्षैभरी वा मौसमी)	लाभान्वित घरधुरी
					इकाई	परिमाण		
५८.	मैनतडा केवट	८	सतह	कुलो	कि.मी.	९	बर्षैभरि	८००
५९.	सतह सिचाई	८	सतह	कुलो	कि.मी.	५	बर्षैभरि	१८०
६०.	भट्घारी मैनतडा	८	सतह	कुलो	कि.मी.	२	बर्षैभरि	६०
६१.	कुइरेखोला सरस्वति	८	सतह	कुलो	कि.मी.	२.५	बर्षैभरि	८०
६२.	डागिखोला	८	सतह	कुलो	कि.मी.	२	बर्षैभरि	९०
६३.	तल्लो झिग्नी	८	सतह	कुलो	कि.मी.	१	बर्षैभरि	७०
६४.	काठेघारी गौरिटोल	८	सतह	कुलो	कि.मी.	१	बर्षैभरि	५०
६५.	काठेघारी कईरे	८	सतह	कुलो	कि.मी.	१.५	बर्षैभरि	१२०
६६.	करेली सिचाई	१३	सतह	कुलो	कि.मी.	१.१	बर्षैभरि	
६७.	माथिलो करेली	१३	सतह	कुलो	कि.मी.	०.५	बर्षैभरि	
६८.	माथिल्लो ज्यामिरे	१३	सतह	कुलो	कि.मी.	०.६	बर्षैभरि	
६९.	तल्लो ज्यामिरे सिचाई	१३	सतह	कुलो	कि.मी.	०७	बर्षैभरि	
७०.	भण्डारी सिचाई	१३	सतह	कुलो	कि.मी.		बर्षैभरि	
७१.	रोल्पाली सिचाई	१३	सतह	कुलो	कि.मी.		बर्षैभरि	

स्रोत: नगरपालिका वडा स्तरिय छलफल, २०७५

अनुसुचि २: भेरीगंगा नगरपालिकामा रहेका सहकारीहरुको बिवरण (२०७४।३।३२ सम्म)

क.सं.	सहकारी संस्थाको नाम	ठेगाना	शेयर पूजि	बचत	कोष	ऋण	जम्मा पूजि	सदस्य संख्या			अध्यक्ष	मोबाईल नं
								म.	पु.	ज.		
१	जनकल्याण बचत तथा ऋण स.स.लि.	भेरीगंगा १३, रामघाट	३३९००	७७९४०१	३३५७४	८०६७००	८९७२७५	४५	२१	६६	जय ब थापा	९८४८०४१८७३
२	गंगामाला स्वावलम्बन विकास बचत तथा ऋण स.स.लि.	भेरीगंगा १२, छिन्चु	२४४९७१००	१०३५८२५७०	२२२०५०४३	१९०६५०३०५	२१४१०४२७०	५२४३	२८७	५५३०	यज्ञप्रसाद ढकाल	०८३ ५४००१७
३	सिद्धार्थ बचत तथा ऋण स.स.लि.	भेरीगंगा ११, रामघाट	७६४७००	४६९६५४७	१४८८०७	४९०५८१९	५९७४७२८	१२४	२१	१४५	धनिराम सुनार	६९१३९३
४	प्रभात महिला बचत तथा ऋण स.स.लि.	भेरीगंगा ११, रामघाट	२६४२००	२६३५५०५	२८४४७७	२०८६९३४	३७३४८०६	३०५	०	३०५	पूर्णीमा टमटा	९८४८१९०२३१
५	नवसिर्जना बचत तथा ऋण स.स.लि.	भेरीगंगा ९, मैनतडा	४७०९२५०	१९३५९८४४	२५२८१५९	२९५४८४८०	३०९७८८६७	५२४	४३४	९५८	दिपक खत्री	०८३ ४१३०४५
६	शिखर बचत तथा ऋण स.स.लि.	भेरीगंगा ११, रामघाट	१५३७००००	७८००१७०८	९७४४२१६	१०८२९७२१६	१२९९७५७८६	२०२३	९६७	२९९०	खड्क ब चन्द	६९०६२८
७	दिपमाला बचत तथा ऋण स.स.लि.	भेरीगंगा १०, तालबारी	७५०००	९५०१६४	४६५२६८	१४८५५३२	१४९०४३२	४९	२५	७४	मनबिर बिष्ट	
८	शान्तिनगर बचत तथा ऋण स.स.लि.	भेरीगंगा १०, तालबारी	२४३४००	६६०३९०	५८३४१	८३९९२५	९६४६४९	७५	५८	१३३	रेशम पुन	
९	दिगोशान्ति नवज्योती बचत तथा ऋण स.स.लि.	भेरीगंगा १२, छिन्चु	३३८९००	१४२९१२०	२९२५५०	२८६०७३३	२९८३००४	१६९	११	१८०	खगिसरा नेपाली	

क्र.सं.	सहकारी संस्थाको नाम	ठेगाना	शेयर पूजि	बचत	कोष	ऋण	जम्मा पूजि	सदस्य संख्या			अध्यक्ष	मोबाईल नं
								म.	पु.	ज.		
१०	भविष्य उज्वल बचत तथा ऋण स.स.लि.	भेरीगंगा ४, हर्रे	११०१५००	३१४१६९३	७००७४७	५७८४८३७	५९४८८५३	१८४	२५४	४३८	सुस्मीता पुन	
११	नवज्योती महिला बचत तथा ऋण स.स.लि.	भेरीगंगा ११, रामघाट	७४१००	२००८८०	०	७२८९३८	९३६५२१	५२		५२	देवीसरा बिक	
१२	दिदि बहिनी बहुउद्देशिय स.स.लि.	भेरीगंगा ८, मैनतडा	२१२८००	१८६४१५०	५२९८०५	२६५०८८७	४४७७५६४	४०४		४०४	धनसरा बोहोरा	
१३	नवदुर्गा महिला बहुउद्देशिय स.स.लि.	भेरीगंगा १२, छिन्चु	२५३४०००	११८६१४७०	१७६१३२४	१५९३३६८५	१७४१९६८५	७००		७००	हिरा चालिसे	
१४	भेरीगंगा बहुउद्देशिय स.स.लि.	भेरीगंगा १२, छिन्चु	३४८७५००	७७३२४३१	२४९२७४३	१३०४६०३२	१६५९५३०९	२००	१५३	३५३	रत्न अधिकारी	
१५	प्रगतीशिल बहुउद्देशिय स.स.लि.	भेरीगंगा २, लेखपराजुल	१५१०००	४२८१८५	७२१७४	६२२०००	६३५२०८	३७	९०	१२७	दिपक वली	
१६	स्वस्तिक बहुउद्देशिय स.स.लि.	भेरीगंगा १२, छिन्चु	१४०८०००	२४२९९९२	१०९५०९	२२९३३७५	४३८८७९२	८०	८१	१६१	भुपेन्द्र सिंह	
१७	दुर्गा कृषिबजार स.स.लि.	भेरीगंगा १२, छिन्चु	१०६००	३९०००		१९०००	७००००	२५	८१	१०६	बेद ब. खड्का	९७४८०२१६६०
१८	भेरी पशु तथा कृषि उ.प्रशोधन स.स.लि.	भेरीगंगा ११, रामघाट	२५९९००	३०२३२०९	११८१५६६	२११४९६२	५१०१६९७	१६०	५६	२१६	गंगा सुबेदी	
१९	ज्यामिरे कृषि स.स.लि.	भेरीगंगा १३, रामघाट	२३०००	११५०००		११००००	१२५००००			४६	धन ब बुढा	
२०	अन्नपुर्ण कृषि बहुउद्देशिय स.स.लि.	भेरीगंगा १३, रामघाट	१६१०००	१५९३६३९	३२९८९८	२००६१५०	२११२६५१	३४	३४	७८	बिरसिंह बोहोरा	

क्र.सं.	सहकारी संस्थाको नाम	ठेगाना	शेयर पूजि	बचत	कोष	ऋण	जम्मा पूजि	सदस्य संख्या			अध्यक्ष	मोबाईल नं
								म.	पु.	ज.		
२१	सिर्जनसिल कृषि स.स.लि.	भेरीगंगा १३, रामघाट	३०५०९८	१६७६९३२	४९६८५६	१९७९२००	२५६४४५८	१५७	७९	२३६	सुरेन्द्र सिंह	
२२	हरियाली सृजनसिल कृषि स.स.लि.	भेरीगंगा ९, मैनतडा	८८४२०४	३४४६८३३	२५५७७	३६६९६१९	५९०५६६७	७५	७३	१४८	कर्ण ब बि.सी.	
२३	रामजानकी कृषि बहुउद्देशिय स.स.लि.	भेरीगंगा ११, रामघाट	१५६००	९६५६१	८५०६	७९३७६	१२०६६८	६८	१०	७८	कर्ण ब थापा	
२४	जगन्नाथ कृषि बहुउद्देशिय स.स.लि.	भेरीगंगा २, लेखपराजुल	९६००००	१९३०००	११००००	११४००००	१४२००००	१४८	१७३	३२१	मोतीराम शर्मा	
२५	हिमाली कृषि तथा पशुपालन स.स.लि.	भेरीगंगा ५, तोलिखोला	१४४४५०	२४२५४०	७८७८५	४९९१३७	७६८७९५	५५	७५	१३०	गोरख खड्का	
२६	हिमाल पोखरी कृषि स.स.लि.	भेरीगंगा ११, रामघाट	६३०००	७१०६४९	२७३५१३	४००६३०	१०५२८१२	३५	१००	१३५	प्रेम ब शाही	
२७	चुरे पर्वत कृषि स.स.लि.	भेरीगंगा २, लेखपराजुल	३७५१७५	६०८०२२	६१९९०१	४५०६५९	१६८१०९८	२५	७५	१००	पदम ब. वली	
२८	सगरमाथा कृषि तथा पशुपालन स.स.लि.	भेरीगंगा ९, मैनतडा	३८५५०	४७७०५	२६६२९	१७०७४	१२३६५४	१००	१५१	२५१	लक्ष्मण राना	
२९	माइभगवती कृषि तथा पशु स.स.लि.	भेरीगंगा ११, राताचौर	११३२००	१२७६२०२	५३१	१२२३०४९	१२७५०००				खड्क ब घर्ती	९८४८०५६४८०
३०	बाआमा सक्रिय कृषि स.स.लि.	भेरीगंगा १२, छिन्चु	२१०००००	१००३१४२२	२५०११२२	१२९००१५०	१५४९७७०६	३५०	१०४	४५४	रत्नखर चपाई	
३१	मुलपानी कृषि तथा पशुपालन स.स.लि.	भेरीगंगा ७, मैनतडा	५१५८००	१७०५१६१	११५३६४	४७२१५७८	४८५९०५५	१३४	२०९	३४३	रगबीर मिजार	
३२	जनविश्वास कृषि तथा पशुपालन स.स.लि.	भेरीगंगा ९, मैनतडा	१०३२००	५३६५१०	८५४४१	५८३०००	७२५१५१	२९	४६	७५	दलबीर सुनार	
३३	सातचुली मध्यवर्ती क्षेत्र कृषि तथा पशुपालन स.स.लि.	भेरीगंगा २, लेखपराजुल	३२४०००	२४८८४२	४३१८	२७३९९३	५७५०००	६१	५६	११७	जयबहादुर रोकाय	

क्र.सं.	सहकारी संस्थाको नाम	ठेगाना	शेयर पूजि	बचत	कोष	ऋण	जम्मा पूजि	सदस्य संख्या			अध्यक्ष	मोबाईल नं
								म.	पु.	ज.		
३४	लोक कल्याणकारी महिला कृषि तथा पशुपालन स.स.लि.	भेरीगंगा १, लेखपराजुल	५४०००	३५००००		२९००००	५५००००	३५		३५	कौशिला खड्का	
३५	समैजी कृषि स.स.लि.	भेरीगंगा २, लेखपराजुल	५५१५०	३९३३५४	७४७२९	५८०२३२	५८०२३२	२०९		२०९	सुनिता बि.सी.	
३६	सुर्योदय पशुपालन तथा कृषि स.स.लि.	भेरीगंगा १०, छिन्चु	२४३२००	१८१८०	८४३४०१	१६३६१	१३४०३४६	२५	१०	३५	नरबहादुर घर्ती	
३७	हाम्रो मिलन कृषि स.स.लि.	भेरीगंगा ५, मैनतडा	२४३२००	१८१८०	१२९४८१२	१९८८८५	२५००००	५०	११	६१		
३८	सानोहर्रे कालिका कृषि तथा पशुपालन स.स.लि.	भेरीगंगा ४, हर्रे	२२८००	२८६५४३		३८२५७५	३९५०००	१७	११	२८	कमला खत्री	
३९	विश्वकर्मा बाबा कृषि तथा पशुपालन स.स.लि.	भेरीगंगा १२, छिन्चु	३२५१२००	५१२३२३८	७२६०६२	१९४०८५५९	२१४९३६६४	५००	२२४	७२४	बिनादेवी कामी	
४०	सिरेनी चिउरीगैरा कृषि तथा पशुपालन स.स.लि.	भेरीगंगा ५, चिउरीगैरा	८२००	७६८००	१०३०७	२३५००	१०५०००					
४१	सुनधारा कृषि तथा पशुपालन स.स.लि.	भेरीगंगा ६, मैनतडा	३४९०७५	६५५६३१	३०४७६	१०९०३१५	२७५०७३६	१००	१५१	२५१	बलबीर नेपाली	
४२	उपकार कृषि स.स.लि.	भेरीगंगा ११, रामघाट	८२५००	४२२११७	२४५७५८	१९४०००	७५१६६७	५६	६७	१२३	ईश्वरी खड्का	
४३	गोगनपानी कृषि तथा पशुपालन स.स.लि	भेरीगंगा ११, रामघाट						१२	१३	२५		
४४	सगरमाथा कृषि तथा पशुपालन स.स.लि.	भेरीगंगा १२, छिन्चु	८६००	१५८०	४३००	१४४००	१०१०१८	४३		४३		
४५	मैनतडा कृषि तथा पशुपालन स.स.लि.	भेरीगंगा ३, लेखपराजुल	१२०००	३२९५०		३९६०५	४४९५०	१७	९	२६	बिसाल पुन	

क्र.सं.	सहकारी संस्थाको नाम	ठेगाना	शेयर पूजि	बचत	कोष	ऋण	जम्मा पूजि	सदस्य संख्या			अध्यक्ष	मोबाईल नं
								म.	पु.	ज.		
४६	गणेशपुर दुग्ध उत्पादन स.स.लि.	भेरीगंगा १२, गणेशपुर	१११९०००				१३२६१९	१७	१८	३५		
४७	भगवती दुग्ध उत्पादक स.स.लि	भेरीगंगा ३, लेखपराजुल	१२०००		१२०७४	३०५८६५	३१५०००	१९	११०	१२९		
४८	तोलिखोला दुग्ध उत्पादक स.स.लि	भेरीगंगा ५, तोलिखोला	१२२००		३७२८		२००००	१२	१३	२५		
४९	नवरत्न दुग्ध उत्पादक स.स.लि	भेरीगंगा ११, रामघाट	४२००				५५००	१६	९	२५	सकुन्तला बस्नेत	
५०	कालिका दुग्ध उत्पादक स.स.लि	भेरीगंगा ४, हर्रे	४६००	०	१००००	०	१५६००	७	३९	४६	नैनसिं खड्का	
५१	जनता दुग्ध उत्पादक स.स.लि	भेरीगंगा ६, मैनतडा	४९००				७०००	५	४४	४९		
५२	लक्ष्मी दुग्ध उत्पादक स.स.लि	भेरीगंगा ३, लेखपराजुल	४४००			२७५६७	३१०००	४	४०	४४		
५३	कृष्ण दुग्ध उत्पादक स.स.लि	भेरीगंगा ३, लेखपराजुल	२१०००		९६९३४६	१५०००	९००३४७	३५	७०	१०५	टेकबहादुर खड्का	
५४	साना किसान कृषि स.स.लि.	भेरीगंगा ११, रामघाट	११५६८८०	४३८१११४	०	५०७१४४७	९२६१०१५	३४०	१७१	५११	ईमाकुमारी राना	
५५	साना किसान कृषि स.स.लि.	भेरीगंगा १२, छिन्चु	२३१५०००	६२४३१३२	७७८०८३	१२८७२८९९	१८३०६१९६	६४५		६४५	ज्ञानु भूषाल	
५६	छिन्चु महिला साना किसान कृषि स.स.लि.	भेरीगंगा १२, छिन्चु	४०५१८००	१००६४४०१	७१५१२८	२२२८०५१४	३६९९६९०३	८३०		८३०	उमाकुमारी शर्मा	
५७	सृजना साना किसान स.स.लि.	भेरीगंगा ९, मैनतडा	२६२४७००	६१९१०९२	१२०३१०३	२३८३८०९९	२६३६४३४५	७२१		७२१	गंगा रोकाय	
५८	साभ्का उपभोक्ता स.स.लि.	भेरीगंगा ९, मैनतडा	८६०३००	१७३१८९	१०५०९	९३४६८३	१०९६१४५	१३	६९	८२	जय ब. सुनार	
५९	शुभबिहानी जडिबुटी उत्पादक स.स.लि.	भेरीगंगा १२, छिन्चु	९९३००	१८४५०१	३१००३	२९४०००	३२०७७६	३२	१९	५१	गणेशबहादुर वली	

क.सं.	सहकारी संस्थाको नाम	ठेगाना	शेयर पूजि	बचत	कोष	ऋण	जम्मा पूजि	सदस्य संख्या			अध्यक्ष	मोबाईल नं
								म.	पु.	ज.		
६०	उपहार सामाजिक उद्यमी महिला स.स.लि.	भेरीगंगा १२, छिन्चु	१२३६५००	३०४५३७२	५६४४५१	९८७९४१५	१०३७८७४०	५७१		५७१	राधिका शर्मा	
६१	त्रिवेणी सामाजिक उद्यमी महिला स.स.लि.	भेरीगंगा ६, मैनतडा	४७४३००		४७५६		१०८९५४०	७२५		७२५	छबिकला बुढा	
६२	सफल सामाजिक उद्यमी महिला स.स.लि.	भेरीगंगा ९, मैनतडा	४७९४००	३५०००००	८३९६	३५०००००	३९५००००	९६२		९६२	निलम बि.क.	९८४८१०४५२४
	जम्मा		**८०४७२५३२**	**३०६५०६६५१**	**५४८२५१६६**	**५१५९८६८९६**	**६२४१६२५००.१**	**१७६८८**	**४८२२**	**२२५६६**		

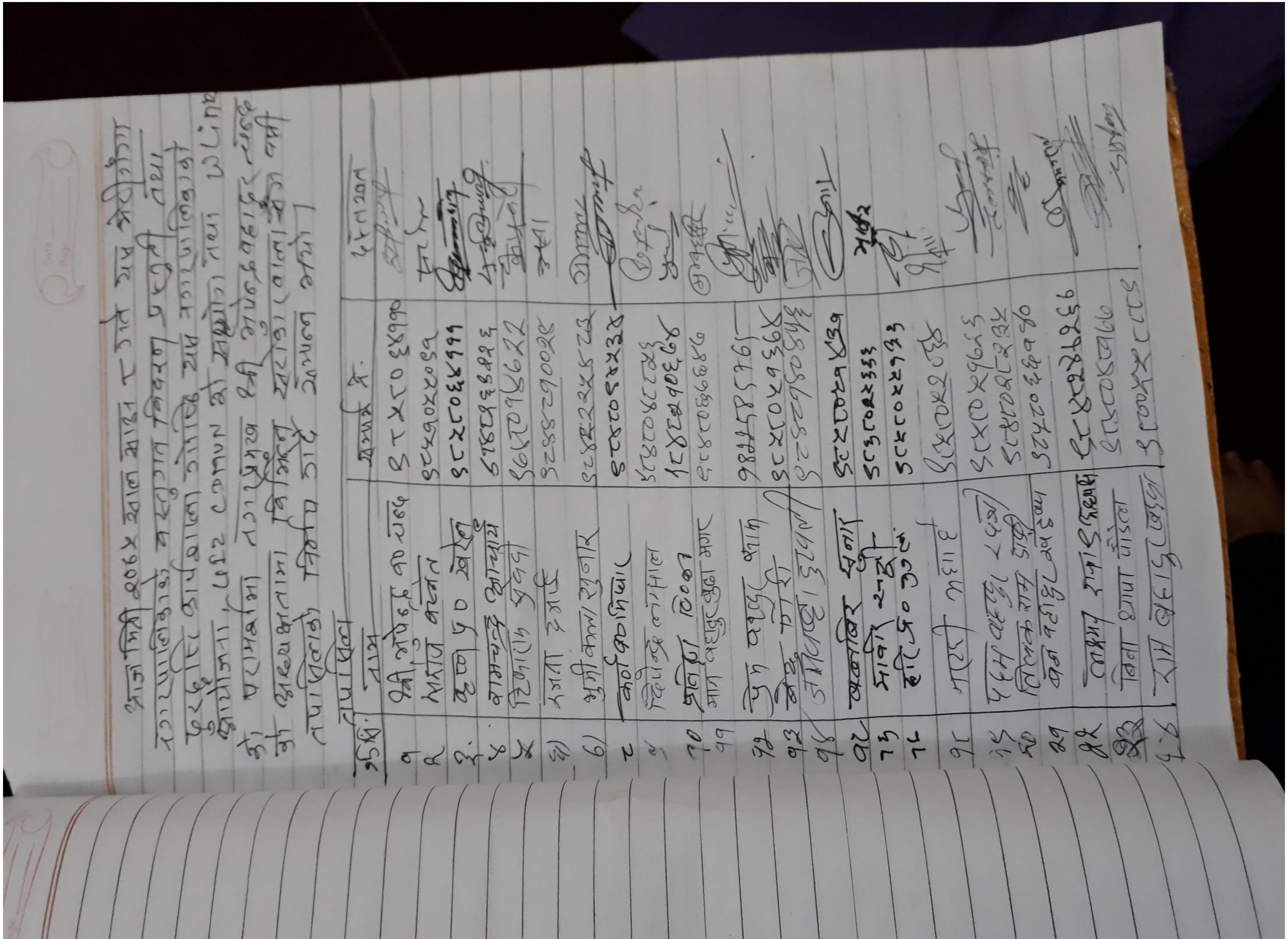

आज मिति २०७५ साल साउन ८ गते यस भेरीगंगा नगरपालिकाको वस्तुगत विवरण प्रस्तुती तथा पुनरावलोकन कार्यशाला गोष्ठि यस नगरपालिकाको आयोजना, UPSC Consult को सहयोग तथा Wlink को परामर्शमा नगरप्रमुख श्री भुपेन्द्रबहादुर खड्क को अध्यक्षतामा विभिन्न सरोकारवालाहरु बिच गरी तपसिलको निर्णय गर्दै सम्पन्न भयो।

तपसिल

सि.नं.	नाम	सम्पर्क नं.	दस्तखत
१	श्री भुपेन्द्र ब० खड्क	९८५८०६४९९०	
२	सरोज बस्नेत	९८५९०५५०९१	
३	कृष्ण प्र० खरेल	९८५८०६४१११	
४	रामचन्द्र आचार्य	९८४८२६३४२६	
५	टिकाराम उपाध्याय	९८४८०१४८२२	
६	रमिता हमाई	९८४४८१००२९	
७	भुमी कला सुनार	९८४८२२५४८२	
८	कर्ण कठायत	९८४८०९५२३५	
९	दिपेन्द्र लामाल	९८४८०४८८५६	
१०	प्रतिक्षा टिम्सिना	९८४८२४१०६६४	
११	मान बहादुर बुढा मगर	९८४८०६६८४०	
१२	प्रेम बहादुर शाह	९८४४५८५७६१	
१३	बेद गिरी	९८५८०५१३६४	
१४	जनक बहादुर डाँगी	९८४८१४०४५६	
१५	बलबिर सुनार	९८५८०५१४३१	
१६	माधव खत्री	९८६८०५५३३३	
१७	हरि प्र० उपाध्याय	९८५८०५५१३३	
१८	माहरी मल्ल	९८४८०५२०६४	
१९	पदम बहादुर रोका	९८५८०५१६२३	
२०	तिलक राम डाँगी	९८४८०५८२३५	
२१	कल बहादुर खड्का	९८५८०६६१४०	
२२	लक्ष्मण रानाबोहरा	९८४८२४६२६६	
२३	बिना थापा पौडेल	९८५८०४५७६६	
२४	राम बहादुर खड्का	९८०४५८८८३	

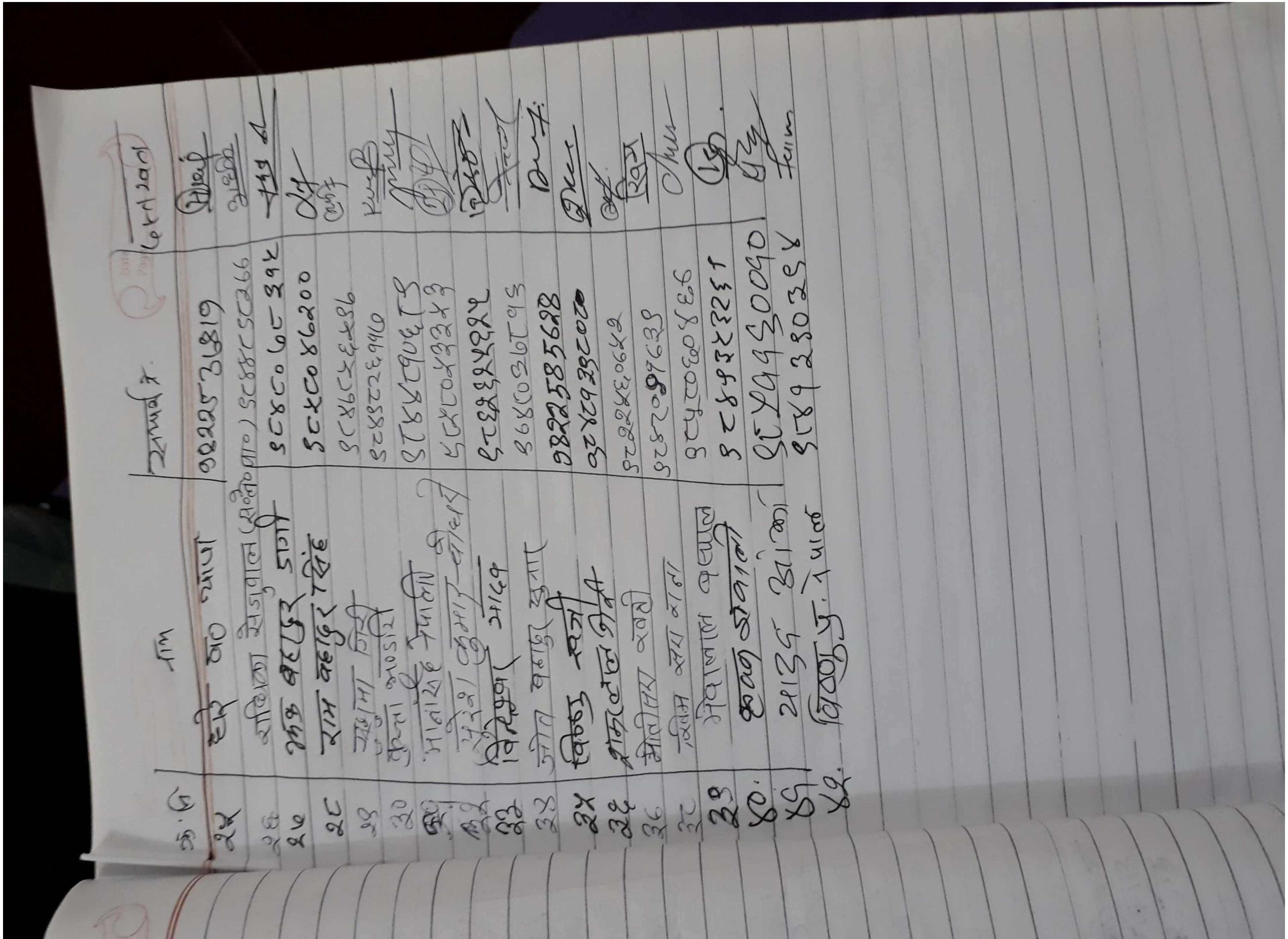

क्र.सं.	नाम	सम्पर्क नं.	दस्तखत
२५	हरे ब० थापा	९८२२५३६८१७	
२६	राधिका सेजुवाल (सं०लं०प्रा०)	९८४४८९८२६६	
२७	झक बहादुर डागी	९८४८०६८३९५	
२८	राम बहादुर सिंह	९८५८०८६२००	
२९	सुषमा गिरी	९८४६८५६५३६	
३०	कृष्णा भण्डारी	९८४३८२६११०	
३१	मानसिंह नेपाली	९८४४८१०६८९	
३२	सुरेश कुमार चौधरी	९८५८०५३३५३	
३३	विश्वेश्वर यादव	९८६२६५५२२५	
३४	जोत बहादुर सुनार	९८४८०३६८१६	
३५	विष्णु खत्री	९८४८१३३८०[illegible]	
३६	शंकरलाल गैरी	९८२२५६०६५२	
३७	मोतीसरा रवती	९८४८०९१६३९	
३८	खिम सरा राना	९८५८०६०४६६	
३९	मेवालाल बस्याल	९८४१३८३२६१	
४०	कृष्ण ज्ञवाली	९८५११६०० १०	
४१	आइटि ओझा	९८४१३३०३९४	
४२	विष्णु प्र. नेपाल		